

НАМ – 138 РОКІВ

Науково-технічна спілка енергетиків та електротехніків України
Центр громадського інформування з проблем паливно-енергетичного комплексу

ЕНЕРГОІНФОРМ-ІНФОРМЕНЕРГО

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ
ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ**

* * *

ОГЛЯД УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ З ПРОБЛЕМ ПЕК

Паливно-енергетична політика України: вугільна промисловість, нафтогазова галузь, електроенергетика, ринкові перетворення. Загальні проблеми енергетики. Ядерна енергетика та промисловість. Наслідки аварії на Чорнобильській АЕС. Інформація про інофірми, які працюють в паливно-енергетичному комплексі. Різне.

Видається з 1 січня 1994 року

№ 560

**ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕК
ЗА СІЧЕНЬ-ЖОВТЕНЬ 2018 РОКУ
ОГЛЯД ЗМІ ЗА 16-30 ЛИСТОПАДА 2018 РОКУ**

Київ-2018

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

ПРО ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

за січень-жовтень 2018 року

*ГО «Науково-технічна спілка
енергетиків та електротехніків України»*

За січень-жовтень 2018 року, за фактичними даними, обсяг виробництва електричної енергії електростанціями України, які входять до Об'єднаної енергетичної системи (ОЕС) України, склав 128935 млн кВтг, що на 2231,1 млн кВтг, або на 1,8% більше, ніж за 10 місяців 2017 року. При цьому, тепловими електростанціями енергогенеруючих компаній вироблено 38336,0 млн кВтг, що на 1772,8 млн кВтг, або на 4,8% більше, ніж за 10 місяців 2017 року. Теплоелектроцентралями та когенераційними установками вироблено 8090,4 млн кВтг, що на 64,0 млн кВтг, або на 0,8% менше, ніж за відповідний період 2017 року. Атомними електростанціями вироблено 68383,0 млн кВтг, що у порівнянні з відповідним періодом минулого року менше на 2392,9 млн кВтг, або на 3,4%. Гідроелектростанціями та гідроакумулюючими електростанціями за 10 місяців 2018 року вироблено 10619,4 млн кВтг, що на 2273,5 млн кВтг, або на 27,2% більше, ніж за 10 місяців 2017 року.

Виріток ТЕС та ТЕЦ за 10 місяців 2018 року від загального по ОЕС склав 36,0%, виробіток електроенергії АЕС склав 53,0%, а виробіток ГЕС та ГАЕС – 8,2%. За 10 місяців 2017 р. частка виробітку ТЕС та ТЕЦ, АЕС, ГЕС та ГАЕС складала відповідно 35,3%, 55,9% і 6,6%.

Виробництво електроенергії блок-станціями за 10 місяців 2018 року склало 1244,5 млн кВтг, що на 3,0% менше, ніж за 10 місяців 2017 року.

Виробництво електроенергії альтернативними джерелами (ВЕС, СЕС, біомаса) за 10 місяців 2018 року склало 2252,6 млн кВтг, що на 644,5 млн кВтг, або на 40,1% більше, ніж за відповідний період 2017 року.

За 10 місяців 2018 року тепловими та атомними електростанціями і районними котельнями Міненерговугілля відпущено 15697,8 тис. Гкал, що на 252,8 тис. Гкал, або на 1,6% більше минулорічного показника.

Динаміка і структура виробництва електроенергії по Україні

	10 місяців 2017 року		10 місяців 2018 року		+/- до 2017 р.	
	млн кВтг	у % до заг. виробн.	млн кВтг	у % до заг. виробн.	млн кВтг	%
Виріток електроенергії – всього	126703,9	100,0	128935,0	100,0	2231,1	1,8
у тому числі:						
ТЕС та ТЕЦ, з них:	44726,7	35,3	46435,5	36,0	1708,8	3,8
ТЕС ГК - всього	36563,2	28,9	38336,0	29,7	1772,8	4,8
ТЕЦ та когенераційні установки	8163,5	6,4	8099,5	6,3	-64,0	-0,8
ГЕС та ГАЕС, з них:	8345,9	6,6	10619,4	8,2	2273,5	27,2
ГЕС	7023,8	5,5	9322,3	7,2	2298,5	32,7
ГАЕС	1322,1	1,0	1297,1	1,0	-25,0	-1,9
АЕС	70775,9	55,9	68383,0	53,0	-2392,9	-3,4
Альтернативні джерела (ВЕС, СЕС, біомаса)	1608,1	1,3	2252,6	1,7	644,5	40,1
<i>Блок-ст анціями т а інш. джерелами</i>	1247,3	1,0	1244,5	1,0	-2,8	-0,2

На початок 2018 року запаси палива на електростанціях склали: вугілля – 2046,0 тис. тонн, мазуту – 64,0 тис. тонн (на початок 2017 року відповідно 2061,5 тис. тонн та 133,9 тис. тонн).

Загальний обсяг вуглепостачання на теплоелектростанції протягом січня-жовтня 2018 року склав **20773,9 тис. тонн**, що на 1220,7 тис. тонн більше, ніж за 10 місяців 2017 року. Від підприємств вугільної галузі України – **16734,6 тис. тонн**, що на 556,4 тис. тонн більше, ніж за 10 місяців минулого року. Витрати вугілля склали **20914,1 тис. тонн**. Запас вугілля станом на 01.11.2018 р. – **1905,8 тис. тонн**.

Запаси вугілля на 01.11.2018 р. на складах підвідомчих Міненерговугілля підприємств становили **1905,8 тис.тонн**, що на 501,0 тис.тонн більше, ніж у минулому році (1404,8 тис. тонн) при номінальній місткості вугільних складів **5080 тис.тонн**.

Топкового мазуту за 10 місяців 2018 року спожито **130,6 тис. тонн**, що на 320,9 тис. тонн менше, ніж за відповідний період 2017 року. Запас мазуту на 01.11.2018 р. на підвідомчих Міненерговугілля підприємствах склав **39,4 тис. тонн**.

Використання природного газу на теплових електростанціях України за 10 місяців 2018 р. становило **2870,1 млн куб.м**, що на 163,6 млн куб. м більше, ніж за цей період 2017р. При цьому ТЕС енергогенеруючих компаній спожили **144,8 млн куб.м**, що на 11,1 млн куб. м менше, ніж за 10 місяців 2017 р.

Станом на 01.11.2018 в українських підземних сховищах газу знаходилося **17,1 млрд куб. м** природного газу, що на 0,26 млрд куб. м, або на 1,6% більше порівняно з 01.11.2017. Відбір газу за 10 місяців склав **7,303 млрд куб. м**.

За 10 місяців 2018 року спостерігається збільшення електроспоживання (брутто), яке склало **123910,8 млн кВтг**, що на 2184,5 млн кВтг, або на 1,8% більше, ніж за 10 місяців 2017 року. Споживання електроенергії (нетто) галузями національної економіки та населенням склав **99484,6 млн кВтг**, що на 2351,0 млн кВтг, або на 2,4% більше аналогічного показника 2017 року.

Динаміка і структура споживання електроенергії за 10 місяців 2018 р.
(без урахування АР Крим та м. Севастополя)

Групи споживачів	Ел.споживання 2018 р. млн кВтг	+ / - до 2017 р. млн кВтг	+ / - до 2017 р. %	Питома вага, % 2017 р.	Питома вага, % 2018 р.
Споживання ел.ен. (брутто)	123910,8	2184,5	1,8		
Споживання ел.ен. (нетто)	99484,6	2351,0	2,4	100,0	100,0
у тому числі:					
1.Промисловість	42979,9	1148,5	2,7	43,1	43,2
у тому числі:					
Паливна	2919,3	-64,7	-2,2	3,1	2,9
Металургійна	24567,7	624,3	2,6	24,6	24,7
Хімічна та нафтохімічна	2629,9	279,9	11,9	2,4	2,6
Машинобудівна	3287,4	86,8	2,7	3,3	3,3
Будів.матеріалів	1898,4	19,5	1,0	1,9	1,9
Харчова та переробна	3674,5	56,8	1,6	3,7	3,7
Інша	4002,8	145,8	3,8	4,0	4,0
2.Сільгоспспоживачі	3179,9	168,3	5,6	3,1	3,2
3.Транспорт	5651,6	-100,1	-1,7	5,9	5,7
4.Будівництво	761,4	51,1	7,2	0,7	0,8
5.Ком.-побутові споживачі	12495,5	337,0	2,8	12,5	12,6
6.Інші непромисл. споживачі	5479,8	373,1	7,3	5,3	5,5
7.Населення	28936,6	373,0	1,3	29,4	29,1

Збільшення електроспоживання (нетто) відбулося за рахунок збільшення обсягу споживання металургійною промисловістю (на 2,5%), хімічною та нафтохімічною промисловістю (на 15,1%), машинобудівною промисловістю (на 2,5%), будівництвом (на 7,3%) та іншими непромисловими споживачами (на 7,4%).

Видобуток вугілля. За 10 місяців 2018 року вугледобувними підприємствами України видобуто **27,6 млн тонн** вугілля, що на 727,3 тис. тонн (або на 2,7%) більше порівняно із січнем-жовтнем 2017 року. В цілому видобуток енергетичного вугілля склав **22,77 млн тонн**, він збільшився на 1372,6 тис. тонн (або на 6,4%), коксівного – склав **4,9 млн тонн**, що менше на 645,3 тис. тонн (або на 11,6%).

Упродовж січня-жовтня 2018 року вугледобувними підприємствами, що підпорядковані Міненерговугілля України, видобуто **3,45 млн тонн**, що на 528,6 тис. тонн (або на 13,3%) менше, ніж за цей період 2017 року. Видобуток енергетичного вугілля зменшився на 202,7 тис. тонн (або на 6,3%) порівняно з відповідним періодом 2017 року і коксівного зменшився на 326,0 тис. тонн (або на 42,8%), а видобуток відповідно склав **3,0 та 0,43 млн тонн**.

Видобуток нафти та газу. З початку 2018 року в Україні видобуто **1,565 млн тонн** нафти з газовим конденсатом і **17,3 млрд куб. м.** газу. У минулому році, відповідно, ці показники становили – 1,565 млн тонн нафти з газовим конденсатом та 17,3 млрд куб. м газу. Підприємства НАК "Нафтогаз України" видобули за 10 місяців 2018 року **1,565 млн тонн** нафти з конденсатом (у 2017 р. – 1,529 млн тонн) і **13,7 млрд куб. м** газу (у 2017 р. – 13,6 млрд куб. м).

Інші підприємства за 10 місяців 2018 року видобули **0,21 тис.т** нафти з газовим конденсатом (у 2017 році – 0,172 тис. т) і **3,6 млрд куб.м** газу (у 2017 році – 3,7 млрд куб. м).

Постачання і переробка нафти. У січні-вересні 2018 р. на нафтопереробні заводи (НПЗ) та Шебелинський ГПЗ поставлено 628,8 тис. тонн нафтової сировини українських родовищ (нафта з газовим конденсатом). Обсяг переробки газового конденсату з нафтою Шебелинським ГПЗ у січні-вересні 2018 р. склав 348,8 тис.т.

У січні-вересні 2018 р. не здійснювали роботу з переробки нафтової сировини - Лисичанський, Одеський, Дрогобицький та Надвірнянський нафтопереробні підприємства.

За 9 місяців 2018 р. Шебелинським ГПЗ вироблено: автомобільних бензинів – 95,0 тис. тонн; дизельного палива – 66,3 тис. тонн; мазуту – 21,8 тис. тонн.

Загальні потужності з первинної переробки газового конденсату з нафтою на Шебелинському ГПЗ у січні-вересні 2018 року були завантажені в середньому на 46,5% (у січні-вересні 2017 року на 51,2 %).

Транспортування нафти. У січні-жовтні 2018 року обсяг транспортування нафти підприємствами магістральних нафтопроводів зменшився порівняно з 2017 року на 647,2 тис. тонн (або на 4,8%) і склав **12,77 млн тонн**. При цьому транзитом до країн Західної Європи (Словаччини, Угорщини, Чехії) протранспортовано **11110,5 тис. тонн**, що на 5,4% (або на 628,2 тис. тонн) менше порівняно із аналогічним показником 2017 року, а для потреб України – **1663,7 тис. тонн**, що на 1,1% (або на 19,0 тис. тонн) менше у порівнянні з відповідним періодом 2017 р.

За січень-вересень 2018 рік транзитні обсяги перекачки у загальному обсязі складають 86,0%, а на нафтопереробні підприємства України – 14,0%.

Аналіз сплати за спожиту електроенергію за січень-жовтень 2018 року

Розрахунки споживачів електроенергії по областях України

За січень-жовтень 2018 року споживачам відпущено електричної енергії на суму **150,9 млрд грн.**, оплата становила **149,1 млрд грн.**, або **98,8%**.

Вище середнього показника (**98,8%**) розрахунки за відпущену споживачам за 10 місяців 2018 році енергію були проведені у Вінницькій (100,0%), Дніпропетровській (на 101,0%), Житомирській (на 100,6%), Закарпатській (на 102,5%), Івано-Франківській (на 100,0%), Київській (на 100,1%), Кіровоградській (на 100,1%), Миколаївській (на 100,9%), Одеській (на 101,3%), Полтавській (на 100,8%), Рівненській (на 100,1%), Тернопільській (на 99,0%), Херсонській (на 101,7%), Хмельницькій (на 100,5%), Черкаській (на 99,6%), Чернівецькій (на 100,5%), Чернігівській (на 100,3%) областях.

Нижче середнього показника обсягу розрахунків за відпущену у січні-вересні 2018 році енергію проведені у Волинській (98,7%), Донецькій (90,4%), Запорізькій (на 97,7%), Луганській (на 81,0%), Львівській (на 94,7%), Сумській (на 97,5%), Харківській (97,4%) областях, м.Київ (98,7%), АР Крим (на 0,0%).

Розрахунки енергопостачальних компаній з ДП «Енергоринок»

За січень-жовтень 2018 р., за фактичними даними, енергопостачальними компаніями куплено електроенергії в ДП «Енергоринок» за регульованим тарифом на **135,69 млрд грн.**, а сплачено за неї **135,96 млрд грн.** або **100,2%**. Повністю розрахувалися з ДП «Енергоринок» 16 енергопостачальна компанія за регульованим тарифом.

У повному обсязі розрахувалися з ДП «Енергоринок» за 10 місяців 2018 року Волиньобленерго (на 100,4%), Дніпровські електромережі (на 101,7%), Донецькі електромережі (на 109,3%), Закарпаттяобленерго (на 102,1%), Запоріжжяобленерго (на 108,5%), А.Е.С. Київобленерго (на 101,8%), Київські електромережі (на 102,1%), Полтаваобленерго (на 108,9%), Прикарпаттяобленерго (на 100,1%), Харківобленерго (на 100,9%), Хмельницькобленерго (на 101,6%), Чернівціобленерго (на 102,9%), Чернігівобленерго (на 101,8%), Атомсервіс (на 100,0%), Високовольтні мережі ДТЕК ТОВ (на 104,5%), Луганське енергетичне об'єднання (на 126,3%).

Нижче 100% показника по розрахунках з оптовим ринком енергопостачальних компаній розрахувалися за куповану електричну енергію: Вінницяобленерго (на 98,5%), Житомиробленерго (на 98,7%), Кіровоградобленерго (на 98,0%), Львівобленерго (на 96,9%), Миколаївобленерго (на 99,7%), Сумиобленерго (на 98,8%), Одесаобленерго (на 99,8%), Рівнеобленерго (на 98,3%), Тернопільобленерго (на 97,0%), Херсонобленерго (на 99,4%), Черкасиобленерго (на 99,1%), Регіональні електричні мережі (на 41,5%), Укрзалізниця (на 99,2%), ПЕМ-Енерговугілля (на 20,7%), Енергія-Новий Розділ (на 95,8%), Енергія-Новояворівськ (на 92,7%).

Розрахунки споживачів електроенергії з енергопостачальними компаніями

За січень-жовтень 2018р. енергопостачальними компаніями відпущено електроенергії на суму **150,98 млрд грн.**, а сплачено за неї **149,12 млрд грн.** або **98,8%**.

Повністю розрахувалися за електричну енергію споживачі 18 енергопостачальних компаній: ПАТ «Вінницяобленерго» (100,0%), ПрАТ «Волиньобленерго»

(100,7%), АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі» (100,8%), АТ «ДТЕК Донецькі електромережі» (106,5%); АТ «Житомиробленерго» (100,6%), ПрАТ «Закарпаттяобленерго» (102,5%), АТ «Прикарпаттяобленерго» (100,0%), ПрАТ «Київобленерго» (100,1%), ПрАТ «Кіровоградобленерго» (100,1%), АТ «Миколаївобленерго» (100,9%), АТ «Одесаобленерго» (101,3%), ПАТ «Полтаваобленерго» (100,8%), ПрАТ «Рівнеобленерго» (100,1%), АТ «Херсонобленерго» (101,7%), АТ «Хмельницькобленерго» (100,5%), АТ «Чернівціобленерго» (100,5%), ПАТ «Чернігівобленерго» (100,3%), ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі» (101,7%).

Нижче середнього рівня (**98,8%**) розраховались за спожиту електроенергію споживачі енергопостачальних компаній: ПАТ «Запоріжжяобленерго» (97,7%), ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (98,7%), ПрАТ «Львівобленерго» (97,7%), ПАТ «Сумиобленерго» (97,5%), ВАТ «Тернопільобленерго» (99,0%), АК «Харківобленерго» (97,4%), ПАТ «Черкасиобленерго» (99,6%), ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» (97,5%), ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля» (19,0%), ДП «Регіональні електричні мережі» (38,4%).

Оплата електроенергії всіма видами платежів генеруючим компаніям та іншим учасникам ОРЕ за січень-жовтень 2018 р. Всього сплачено складало **163,26 млрд грн.** при товарній продукції **162,49 млрд грн.,** або **100,5%.**

За фактичними даними, по НАЕК «Енергоатом» сплачено – 100,7% (42738,1 млн грн), «Центренерго» – 100,3% (14692,5 млн грн), «Дніпроенерго» – 103,9% (16064,4 млн грн), «Донбасенерго» – 99,8% (6060,0 млн грн), «Західенерго» – 102,4% (25333,3 млн грн), «Східенерго» – 101,7% (14000,1 млн грн), Харківська ТЕЦ-5 – 106,4% (1682,4 млн грн), Київтеплоенерго КП – 91,5% (444,1 млн грн), Київенерго (ТЕЦ) – 96,1% (3307,4 млн грн), ПрАТ «Укргідроенерго» – 98,2% (7267,8 млн грн), Нижньодністровська ГЕС – 276,2 тис. грн, інші електростанції – 96,5% (26184,9 млн грн), у тому числі: теплоелектроцентралі – 103,0% (12632,2 млн грн), виробники альтернативної е/е – 91,2% (13450,8 млн грн), Укргазвидобування – 101,6% (78004,0 тис. грн.), НЕК «Укренерго» - 102,9% (5492,5 млн грн) від товарного відпуску енергії. **Всього виробникам е/е та НЕК плата складала 163,26 млрд грн при товарній продукції 162,49 млрд грн або 100,5%.**

Газопостачання, споживання та транзит природного газу. Ресурси природного газу в Україні за січень-вересень 2018 року склали **97,0 млрд куб.м** (за відповідний період 2017 року – 101,8 млрд куб.м).

За зовнішньоекономічними контрактами до України надійшло **73,5 млрд куб.м** природного газу (за відповідний період 2017 року – 81,1 млрд куб.м).

Споживачі України за цей період 2018 року використали **22,1 млрд куб.м** природного газу (за відповідний період 2017 року – 21,8 млрд куб.м).

Відбір природного газу з ПСГ за цей період **7,285 млрд куб.м** (за відповідний період 2017 року – 4,126 млрд куб.м).

За січень-жовтень 2018 року, за оперативними даними, протранспортовано через територію України (транзит) природного газу всього **72,06 млрд куб.м** (за відповідний період 2017 року – 77,379 млрд куб.м).

Імпорт газу за 10 місяців 2018 року склав **9,1 млрд куб. м.**

Розвиток галузей ПЕК та технічний стан підприємств

Підприємствами електроенергетичної галузі ПЕК, що належить до сфери управління Міненерговугілля України, за рахунок усіх джерел фінансування освоєно **14784,1 млн грн** капітальних вкладень за січень-жовтень 2018 року, що на **4537,2 млн грн** більше аналогічного показника 2017 року.

Профінансовано всього **14080,7 млн грн**, у тому числі власні кошти підприємств – 9445,6 млн грн, інші джерела фінансування – 4635,1 млн грн.

Продовжуються роботи з будівництва Дністровської ГАЕС, реконструкції енергоблоків ТЕС, каскаду Дніпровських ГЕС, будівництва магістральних електромереж для видачі потужності блоків атомних електростанцій.

Введено в дію:

- 335,28 км ліній електропередачі всіх напруг;
- 112,24 МВА трансформаторної потужності;
- 21,04 км волоконно-оптичної лінії зв'язку;
- 2 відкритих розподільчих пристрої 110 кВ.

За січень-вересень 2018 року в електроенергетичній галузі введено в дію основних фондів – 5749,2 млн грн.

У вугільній галузі освоєно **37,6 млн грн** капітальних вкладень, що на 58,6% більше порівняно з аналогічним показником 2017 року.

Фактично у січні-вересні 2018 року підприємствам, що знаходяться на стадії підготовки до ліквідації та ліквідації, а також з утримання водовідливних комплексів спрямовано **221,8 млн гривень**, у тому числі:

- шахти, які готуються до ліквідації – 64,6 млн грн.,
- ДП "Укршахтгідрозахист" – 13,0 млн грн.,
- ДП "ОК "Укрвуглереструктуризація" – 144,2 млн грн.

Підсумки роботи підприємств ядерної енергетики та атомної промисловості за жовтень 2018 р.

Атомні електростанції. У жовтні 2018 року ДП «НАЕК «Енергоатом» вироблено **7518,5 млн кВтг**, що на 890,5 млн кВтг більше у порівнянні з відповідним періодом минулого року. Коефіцієнт використання встановленої потужності у жовтні 2018 р. становив **72,8%**, що на 8,7 % більше показника 2017 р.

Частка АЕС у виробництві електроенергії в Україні у січні-жовтні 2018 р. становила 52,5%. До Енергоринку за 10 місяців 2018 р. відпущено 60882,9 млн кВтг електроенергії, що на 3 282,6 млн кВтг менше у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

З початку 2018 року зафіксовано 19 порушень у роботі енергоблоків АЕС (на РАЕС-2, ХАЕС-6, ЮУАЕС-4 та ЗАЕС-7). У відповідному періоді 2017 року – 14 порушень (на РАЕС-5, на ЗАЕС-4, на ЮУАЕС-3, на ХАЕС-2). **Зазначені порушення не обліковуються за шкалою ІНЕС рівня 1.**

Паливна програма. У 2018 році заплановано здійснити: 18 поставок свіжого ядерного палива на енергоблоки українських АЕС, у тому числі 12 поставок – від АТ «ТВЕЛ» і 6 поставок - від компанії «Вестінгауз», забезпечити 5 рейсів з вивезення відпрацьованого ядерного палива.

У жовтні 2018 р. відбулись 2 поставки свіжого ядерного палива від АТ «ТВЕЛ» та 2 вивезення відпрацьованого ядерного палива. З початку 2018 р. відбулося 13 поставок свіжого ядерного палива: 5 від компанії «Вестінгауз» і 8 від

АТ «ТВЕЛ», 5 рейсів з вивезення відпрацьованого ядерного палива.

Ремонтна кампанія.

Графіком ремонтів енергоблоків АЕС України у 2018 році заплановано виконати:

- закінчити 2 капітальні ремонти – ЗАЕС №6, ХАЕС №1 та 2 середні ремонти – РАЕС №1, 3;
- виконати 8 середніх ремонтів – ЗАЕС №1, 2, 4, 5; РАЕС №2; ЮУАЕС – №1, 2, 3 та 2 капітальні ремонти – РАЕС №4; ХАЕС №2;
- розпочати 3 середні ремонти – ЗАЕС №3, 6; ХАЕС №1 та 1 капітальний ремонт – РАЕС №1.

Станом на 06.11.2018 виконується:

2 середні ремонти – ЗАЕС №3 та 4;

1 капітальний ремонт – ХАЕС №2 (з 02.09.2018 до 20.11.2018).

Тариф на відпущену електроенергію, що виробляється на АЕС становить **55,76 коп.** за 1 кВтг (без ПДВ) відповідно до постанови НКРЕКП від 18.09.2018 р. № 996.

Товарна продукція. У жовтні 2018 р. вартість товарної продукції ДП «НАЕК «Енергоатом» становила 4777,95 млн грн, що на 1195,22 млн грн більше, ніж у жовтні 2017 р.

У жовтні 2018 р. з Енергоринку оплачено 4728,05 млн грн, що на 1250,06 млн грн більше, ніж у жовтні 2017 р. Відсоток оплати у жовтні 2018 р. склав 98,96%, у жовтні 2017 р. – 97,08%. З початку 2018 р. – 100,70%, з початку 2017 р. – 98,72%.

Заборгованість із заробітної плати станом на 06.11.2018 у компанії відсутня.

Підприємства атомно-промислового комплексу, які перебувають у складі ДК «Ядерне паливо»

ДП «СхідГЗК». У жовтні 2018 року вироблено **64,3 тонн уранового оксидного концентрату на суму 188,8 млн грн.**, що становить 75,5% виконання плану. У порівнянні з відповідним періодом 2017 р. продукції вироблено на 0,7 тонн більше. З початку 2018 року вироблено 868,9 тонн УОК на суму 2644,5 млн грн., що порівняно з відповідним періодом минулого року на 178,9 тонн більше.

Заборгованість із заробітної плати станом на 06.11.18 на підприємстві відсутня.

ДП «Смоли». З початку 2018 року ДП «Смоли» вироблено 71,7 тонн основної продукції (іонообмінні смоли) на суму 17,86 млн грн, що на 309,0 тонн менше, ніж з початку 2017 року.

Станом на 06.11.18 заборгованості із виплати заробітної плати немає.

Ремонтна кампанія ТЕС, ТЕЦ і ГЕС, ГАЕС у 2018 році

Для забезпечення успішного проходження осінньо-зимового максимуму 2018-2019 рр. наказом Міненерговугілля від 25.09.2017 № 622 «Про підготовку обладнання електростанцій і теплових мереж до надійної та ефективної роботи у 2018 році та в осінньо-зимовий період 2018/2019 року» (зі змінами) передбачено:

На теплових електростанціях енергогенеруючих компаній відремонтувати всіма видами ремонтів 61 (15924 МВт) енергоблоків, а саме:

- поточним ремонтом 37 (10405 МВт) енергоблоків;
- середнім ремонтом 10 (2459 МВт) енергоблоків;
- капітальним ремонтом 14 (3060 МВт) енергоблоків.

На **теплових електроцентралях** виконати всіма видами ремонту 9 (1670 МВт) енергоблоків, 14 (2447 т/год) парових котлів, 6 (660 Гкал/год) водогрійних котлів та 10 (331,8 МВт) турбоагрегатів.

У **теплових мережах** виконати капітальний ремонт 10,66 км трубопроводів.

На **гідроелектростанціях** виконати капітальний ремонт і реконструкцію 36 (1802,10 МВт) гідроагрегатів.

Станом на 13.11.2018 відповідно до затвердженого графіку:

На **теплових електростанціях** енергогенеруючих компаній відремонтовано 43 (11 487 МВт) енергоблоків.

У ремонті перебувають 13 (3 255 МВт) енергоблоків, а саме:

- в поточному ремонті – 6 (1625 МВт) енергоблоків;
- в капітальному ремонті – 7 (1630 МВт) енергоблоків.

В технічному переоснащенні (капітальний ремонт) в термін по 31.12.2018 енергоблок ст. №6 Зміївської ТЕС; в термін до 31.12.2018 енергоблок № 3 Трипільської ТЕС.

На **теплових електроцентралях** відремонтовано 7 (1460 МВт) енергоблоків, 13 (2027 т/год) парових котлів, 10 (331,8 МВт) турбоагрегатів, 6 (660 Гкал/год) водогрійних котлів.

На теплових електроцентралях в ремонті знаходяться 2 (210 МВт) енергоблока та 1 (420 т/год) паровий котел.

На **гідроелектростанціях** виконано реконструкцію та капітальний ремонт 22 (1323,3 МВт) гідроагрегата. В реконструкції і капітальному ремонті знаходиться 15 (703,8 МВт) гідроагрегатів.

Станом на 05.10.2018 на **атомних електростанціях** виконано:

19 планово-попереджувальних ремонтів:

- 4 капітальні ремонти – ЗАЕС №5, 6, ХАЕС №1 та РАЕС №4;
- 7 середніх ремонтів – РАЕС №1, 2, 3, ЗАЕС №2 та ЮУАЕС №1, 2, 3;
- 6 позапланових поточних ремонтів енергоблоків ХАЕС №2, 1 (2) і ЗАЕС №2, 6 та ЮУАЕС № 2;
- 1 плановий поточний ремонт – ЗАЕС № 2.

Станом на 05.10.2018 виконуються:

2 середніх ремонтів - ЗАЕС № 4 та ЮУАЕС № 1.

1 капітальний ремонт - РАЕС № 4.

Зведені показники Інвестиційної програми ДП «НЕК «Укренерго» на 2018 рік

Капітальні інвестиції всього, враховуючи Держенергонагляд, - **2607,1 млн грн.**, у т.ч. за рахунок прибутку – 636,8 млн грн., амортизації – 691,8 млн грн., кредитних коштів – 1238,4 млн грн., доходів від іншої діяльності – 40,0 млн грн.; Держенергонагляд за рахунок амортизації – **4787 тис. грн.**

Передбачено на нове будівництво (ПС + ПЛ) всього – **1079,5 млн грн.**, технічне переобладнання та реконструкція об'єктів, придбання основних засобів – **1400,8 млн грн.**, проектні роботи майбутніх років, всього – **19956,3 тис. грн.**

Коефіцієнт використання встановленої потужності на блочному устаткуванні (енергоблоки потужністю 100, 150, 200, 250, 300 МВт) теплових електростанцій

Коефіцієнт використання встановленої потужності за 10 місяців 2018 року порівняно з аналогічним періодом минулого року збільшився на 1,3% та складає

22,1%. Найвищий коефіцієнт використання встановленої потужності за звітний період мають блоки потужністю 150 МВт – 42,8 % (у 2017 році – 32,1 %). По блокам потужністю 200 МВт коефіцієнт використання встановленої потужності за звітний період – 36,1 % (у 2017 році – 34,4 %), по блокам потужністю 250 МВт – 24,1 % (у минулому році – 25,6 %), по блокам потужністю 100 МВт – 22,6 % (у минулому році – 29,0 %), по блокам потужністю 300 МВт – 19,0 % (у 2017 році – 19,3%).

Збільшився коефіцієнт використання встановленої потужності по генкомпаніях: по ПАТ “ДТЕК Дніпроенерго” на 1,0 %, по ПАТ “Центренерго” на 4,1 %, по ПАТ «Донбасенерго» на 18,2 %. А зменшився по ТОВ «ДТЕК Східенерго» на 2,9 %, по ПАТ “ДТЕК Західенерго” на 2,4 %.

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по тепловим електростанціям, які звітують Міненерговугілля

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по тепловим електростанціям генкомпаній України за 10 місяців 2018 року складають **405,9 г/кВтг**, що на **4,8 г/кВтг** більше, ніж за відповідний період 2017 року (401,1 г/кВтг).

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по ТЕС України (ТЕС ГК та ТЕЦ) складають за десять місяців 2018 р. **394,8 г/кВтг**, що більше в порівнянні з відповідним періодом минулого року на **5,1 г/кВтг**.

Середньомісячна заробітна плата

На вересень 2018 року розмір заробітної плати штатного працівника на підприємствах, що належать до сфери управління Міненерговугілля України, у розрізі галузей становить:

- електроенергетика – 11393 грн. *(збільшення до відповідного показника 2017 р. становить 2035 грн);*
- атомно-промисловий комплекс – 16021 грн. *(більше на 3724 грн);*
- нафтогазовий комплекс – 17208 грн. *(більше на 9212 грн до показників державних підприємств нафтогазового комплексу, що належать до сфери управління Міненерговугілля);*
- вугільна галузь – 10057 грн. *(більше на 2153 грн для вугледобувних підприємств, що розташовані на території, яка контролюється владою України).*

Заборгованість з виплати заробітної плати станом на 01.10.2018 року на підприємствах, що належать до сфери управління Міненерговугілля України і що розташовані на території, яка контролюється українською владою, загальна заборгованість із виплати заробітної плати становила **306,7 млн грн** і збільшилась з початку року на **88,1 млн грн (або на 40,3%)**, у тому числі: електроенергетична галузь – збільшилась на 13 229,6 тис. грн (на 108,7%); атомно-промисловий комплекс – зменшилась на 70,6 тис. грн (на 1,9%); вугільна галузь – збільшилась на 75192,2 тис. грн (на 37,8%); нафтогазовий комплекс – зменшилась на 232,7 тис. грн (на 6,1%).

Інформація з підприємств, що розташовані на території, яка не контролюється українською владою, відсутня.

Технологічні витрати електроенергії в електричних мережах

За січень-жовтень 2018 року загальні технологічні витрати електроенергії на її транспортування електричними мережами Міненерговугілля всіх класів напруг склали **13,1 млрд кВтг** або **11,2 %** від загального відпуску електроенергії в мережу.

У порівнянні із аналогічним періодом 2017 р. відбулося їх зменшення на **0,1 млрд кВтг**, або на **0,1 в.п.** (13,2 млрд кВтг або 11,3 % у минулому році).

Нормативна (технічна) складова технологічних витрат електроенергії по Міненерговугілля за 10 місяців 2018 рік становила **15,1 млрд кВтг** або **13,0%** від загального відпуску електроенергії в мережу, у порівнянні з минулим роком зменшилась на **0,1 млрд кВтг** або на **0,6%** у порівнянні з минулим роком (15,2 млрд кВтг або 13,1% у минулому році).

Понаднормативна (нетехнічна) складова технологічних витрат за 10 місяців 2018 року по Міненерговугілля складала – 2,0 млрд кВтг або -1,8% від загального відпуску електроенергії в мережу (-2,0 млрд кВтг або -1,7% у минулому році). За рахунок виконання організаційно-технічних заходів зі зниження технологічних витрат електроенергії в електричних мережах 0,38-800 кВ Міненерговугілля за 10 місяців 2018 року заощаджено **150,3 млн кВтг** електроенергії (**162,1 млн кВтг** за відповідний період минулого року).

Експорт електроенергії, вугілля, нафтопродуктів

За січень-жовтень 2018 року на експорт передано **5050,3 млн кВтг електроенергії**, що на 601,2 млн кВтг або на 13,5% більше, ніж за 10 місяців 2017 р. За оперативними даними, 4264,0 млн кВтг експортовано до країн Східної Європи.

За 10 місяців 2018 р. територією України протранспортовано (транзитом) **72,06 млрд кубометрів природного газу** (за цей період 2017 р. – 77,37 млрд куб. м).

Станом на 01.11.2018 року в українських підземних сховищах знаходилось **17,1 млрд куб. м** природного газу, що на 268,8 млн куб. м, або на 6,9% менше порівняно з показником на цей час 2017 року.

Протягом 10 місяців 2018 року обсяг транспортування нафти підприємствами магістральних нафтопроводів склав **12774,2 тис. тонн** і порівняно із аналогічним періодом 2017 р. зменшився на 647,2 тис. т (або на 4,8 %), а транзитом до країн Західної Європи (Словаччини, Угорщини, Румунії, Польщі, Молдови) склав **11110,5 тис. тонн**, що на 622,2 тис. т (або на 5,4%) менше порівняно із аналогічним показником 2017 р., а для потреб України – менше на 19,0 тис. т (або на 1,1%) і склало **1663,7 тис. тонн**.

За січень-жовтень 2018 року частка транзитного обсягу перекачки нафти в загальному обсязі нафтоперекачування становила 86,07%, а частка нафтоперекачування на нафтопереробні підприємства України відповідно – 14,0%.

*Підготовлено за даними
Міненерговугілля України
і ДП «Енергоринок»*

**ОГЛЯД УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ
З ПРОБЛЕМ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ
з 16 до 30 листопада 2018 р.**

(“Голос України”, “Урядовий кур’єр”, “ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ. Україна”, “ДЕНЬ”,
“КП в Украине”, “ДЕЛОВАЯ СТОЛИЦА”, “Сегодня”, “Україна молода”, “Факты”,
“Капитал”, “Вечерние Вести”, “Свобода”, “Атомник України”,
а також електронні ЗМІ: УКРІНФОРМ, Інтерфакс-Україна, УНІАН, Енергореформа,
ЛІГАБізнесІнформ, Українські новини, Бизнес.Цензор.Нет, Левый берег,
UA Energy, Капитал, ГлавКом, РБК-Украина та ін.)

ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

«ДЕНЬ», 15.11.2018

**Вашингтон пригрозив зупинити Nord Stream-2
«Це попередження для тих, хто не хоче вчасно слухати
чи розуміти застереження США», — експерт**

Наталія Пушкарук

США ще не застосували весь набір інструментів, що могли б серйозно підірвати чи зупинити будівництво газопроводу «Північний потік-2», – таку заяву днями зробив американський посол в ЄС **Гордон Сондленд**. За його словами, Вашингтон усе ще сподівається, що «опозиція проекту працюватиме злагоджено, адже ЄС і його країни-члени згодні щодо того, що залежність від російської енергії – це не довгострокове геополітичне рішення», цитує його слова Reuters. «Якщо ця філософія не буде прийнята і «Північний потік» продовжуватиметься, тоді президент має багато-багато інших інструментів у своєму розпорядженні – не буду довго перераховувати – щоб стримати та зупинити проект», – пояснив Сондленд. При цьому він відзначив, що їхня позиція базується не на прагненні експортувати в ЄС більше американського газу, а на занепокоєнні, що через контроль поставок енергії в Москві буде більше важелів впливу на союзників США по НАТО. «Коли Європа вразлива, вразливі й США, а ми не хочемо бути в такому становищі», – зауважив дипломат.

Ця заява пролунала на тлі нещодавнього візиту до України міністра енергетики США **Ріка Перрі**, який запевнив українських високопосадовців: Вашингтон – проти реалізації «Північного потоку-2». «Дякую вам, Президенте Петро Порошенко, за вашу відданість диверсифікації енергії. США продовжують виступати проти «Північного потоку-2» і будь-якого іншого джерела енергії, що може стати заручником нестабільних державних діячів. США готові підтримати наших союзників достатніми поставками доступних енергоресурсів», – написав Рік Перрі в Twitter.

У Росії вже відповіли на заяви США з упевненістю, що їм таки вдасться побудувати газопровід, незважаючи на погрози.

У той же день, коли зробив свою заяву посол Сондленд, канцлер Німеччини **Ангела Меркель**, виступаючи в Європарламенті, пояснила, що російський газ необхідний, як перехідна сировина в боротьбі зі зміною клімату, «особливо у такій країні, як Німеччина, яка не збирається використовувати атомну енергію», пише DW. При цьому глава німецького уряду вкотре зазначила, що в разі реалізації проекту транзит газу через Україну має зберегтися. На цьому вона наголошувала і

під час візиту до Києва 1 листопада. А пізніше Меркель надійшов лист від 66 членів Європарламенту із закликом переглянути політику Німеччини щодо «Північного потоку-2».

Члени Європарламенту також закликали Меркель дати зрозуміти президенту РФ Путіну, що Німеччина «стоятиме на боці партнерів по ЄС і України».

Богдан Яременко, голова правління фонду «Майдан закордонних справ»:

— Це попередження для тих, хто не хоче вчасно слухати чи розуміти застереження США. Вважаю, що йдеться про економічні заходи тиску на учасників проекту.

— ...коли він буде запущений, ми втратимо транзит газу. І треба працювати над тим, щоб робити все можливе, щоб цього не допустити. Втім, готуватися треба до найгіршого. Як на мене, найбільш вірогідний сценарій – завершення «Північного потоку-2» і достатньо серйозні економічні втрати для України внаслідок цього.

...для США стратегічне безпекове мислення – характерне. Для європейських держав у силу менших масштабів, зовсім іншого історичного спадку таке безпекове мислення не завжди характерне. Прикладами тут є Угорщина, Австрія і та ж Німеччина, де подібне безпекове мислення викоринювалося після Другої світової війни.

...тиск США сам по собі може бути достатньо вагомою причиною для того, щоб деякі європейські держави починали ворушитися.

<https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planet/vashington-prygrozyv-zupynyty-nord-stream-2>

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 15.11.2018

США закликають відмовитися від російського газу

Міністр енергетики США **Рік Перрі** закликав Угорщину та її сусідів відмовитися від російських газопроводів, котрі, як стверджує Вашингтон, використовуються для зміцнення хватки Москви в Центральній та Східній Європі. Про це він заявив у вівторок під час візиту до Будапешта, пише Reuters. За його словами, диверсифікація енергії матиме вирішальне значення для регіону, оскільки РФ використовує енергію як зброю.

Раніше у рамках європейської поїздки міністр відвідав і Україну.

У Києві Р. Перрі зустрівся з Президентом України **Петром Порошенком**. Сторони відзначили необхідність подальшої протидії проекту «Північний потік-2», а також диверсифікації джерел постачання енергоносіїв, зокрема шляхом розширення можливостей для поставок зрідженого газу із США, інформує прес-служба глави держави. Також під час перемовин було оголошено про започаткування українсько-американського Стратегічного енергетичного діалогу, який сприятиме більш тісній співпраці причетних державних установ та компаній.

Під час зустрічі із Прем'єр-міністром України **Володимиром Гройсманом** Р. Перрі заявив, що США залишаються противниками будівництва газопроводу «Північний потік-2», який дозволяє РФ транспортувати газ до Європи в обхід української газотранспортної системи, інформує Урядовий портал. Міністр зазначив, що Вашингтон готовий надавати допомогу Україні та підтримувати зусилля із розвитку видобутку газу, щодо лібералізації ринку електроенергії та побудови прозорої галузі. За його словами, наші та європейські громадяни не повинні стати заручниками постачання енергоресурсу з одного джерела.

Тим часом посол США у Євросоюзі **Гордон Сондленд** заявив, що у Вашингтона є ще багато інструментів, які він може використати, аби зупинити

будівництво «Північного потоку», але поки що не має наміру їх називати, повідомляє Reuters.

Попри заяву посла США в ЄС, у російській компанії «Газпром» упевнені, що газопровід все ж буде добудовано. «Ну ви ж все самі бачите: 200 кілометрів вже побудували. Й інше добудуємо», — сказав керівник компанії **Олексій Міллер**.

<http://www.golos.com.ua/article/310055>

Додаткова інформація на цю тему – «День», 29.11.2018 «Держдеп США закликав ЄС відмовитися від «Північного потоку-2». Речниця Держдепартаменту США **Гізер Ноєрт** під час прес-брифінгу заявила, що США хочуть, щоб європейські партнери робили більше для допомоги Україні. «Уряд США зайняв дуже сильну позицію на підтримку України. Ми б хотіли, щоб інші країни також робили більше», - сказала Ноєрт. При цьому вона наголосила, посилаючись на експертів, що хоча багато урядів європейських країн ввели санкції проти Росії за її дії в Криму, в Україні, проте не всі з них були повністю виконані. Ноєрт також зазначила, що в багатьох із цих країн проходить газопровід «Північний потік-2». «Думаю, європейські країни самі собі мають поставити питання: чи хочуть вони продовжувати «Північний потік-2», адже він допомагає російській владі, і чи хочуть вони забезпечити таку підтримку російському уряду, продовжуючи підтримувати «Північний потік-2»?» - наголосила вона.

«Дзеркало тижня. Україна», 24-30.11.2018 "**Потокові" (за)грози**", Ігор Маскалевич. На датському острові Борнхольм є майже дві сотні невеликих дерев'яних котеджів. Їх надіслали шведи відразу після Другої світової війни замість знищених радянською авіацією.

Хто реально протистоїть Nord Stream-2. Остров'яни, як і раніше, проти, і, зважаючи на все, їхнє рішення визначить також позицію Копенгагена. Вона не стане вирішальною: острів обійдуть з півночі, подовживши маршрут на десяток-другий миль, але стійкість шведів заслуговує на повагу.

Як і позиція Норвегії, яка відверто заявила, що коментувати питання будівництва нового "потіку" вона як його головний конкурент не буде. І водночас не дозволила австрійській OMV передати свої норвезькі активи "Газпрому". Передбачуваний обмін активами був майже неприкритим хабаром австрійцям.

Тепер через відмову норвежців австрійцям для цієї угоди таки доведеться платити й брати кредити. А "Газпрому" — додатково поступатися в ціні.

Шведи теж хочуть обмежити свою участь у базуванні фірм, які будують російську трубу. Напевно, це всі хороші новини. Для України.

Німеччина вже майже розчавила опозицію Nord Stream-2. Євросоюз старанно робить вигляд, що нічого не відбувається... А трубу цілодобово продовжуватимуть класти, по 3-4 км на день. Невдовзі буде прокладено понад 300 км із 1200. До нового року "потік" вийде з німецьких і фінських вод.

Третій енергопакет, кажете? Європейські принципи, інші санкції до агресора? Загалом, якщо не можна, але дуже хочеться, то ще й як можна. Але за окремою таксою. І "Газпром" (точніше, Кремль) ділиться з єврофірмами — їм дали смачний шматочок з будівництва труби. Німецьким і австрійським — право на розподіл частини прибутку при видобутку газу на сибірських родовищах...

Німеччина грає свої ігри. По чотирьох трубопроводах обох "Північних потоків" вона отримує до 110 млрд кубометрів російського газу (на рік!). Половину цього обсягу вона перепродасть далі. Створюється найбільший газовий хаб Європи,

причому задешево (десята частина відсотка від її ВВП).

Австрія розраховує, що її Баумгартен теж стане єврохабом, причому за рахунок "потоків" як з Балтики, так і з півдня.

Кісточку кинули й США, пообіцявши термінал з приймання американського скрапленого газу...

НАК "Нафтогаз України", яку відверто роблять крайньою у разі більш імовірного провалу, поступово погіршує прогнози. В інтерв'ю **Коболєва** вже з'явилася оцінка, що ймовірність будівництва "Північного потоку-2" — більше 50%. Наскільки "більше", поки що не варто уточнювати. По суті вся надія на США, але вона дедалі слабша й слабша...

Повторюся, у кожного гравця своя гра, і наші інтереси тут глибоко вторинні для всіх, окрім нас.

Противник теж учиться. Так, трубопровід OPAL, що виводить газ у Німеччині від морської ділянки "Північного потоку-1", побудували так, щоб, окрім "Газпрому", суто технічно ним ніхто не міг користуватися. У підсумку потрапили під обмеження з конкуренції, тож довго не могли користуватися і "Північним потоком" більш як наполовину. Тим більше "Кримнаш" та інший осуд агресії в Україні.

Довелось їхнім юристам пошукати аргументи. І знайшли. Європа таки широко заплющила очі, і зараз трубу OPAL можна заповнювати "неконкурентним газом" майже на повну потужність.

Другу трубу EUGAL уже від самого початку будуватимуть з урахуванням цього досвіду, і теоретично через неї можна прокачувати й інший газ. Слава Третьому енергетичному пакету загалом і вільній конкуренції, зокрема! А що більшість потужностей заброньована (російською компанією), ну то це так саме по собі вийшло...

Тим часом **на півдні росіяни закінчили прокладання через Чорне море другої труби "Турецького потоку"**. До речі кажучи, проклали її поки що в нікуди. Якщо ринок першої труби — це Туреччина, і з ним більш-менш зрозуміло, то з другою поки що навіть незрозуміло, на який кордон її тягти з Туреччини. Ще на початку року російське МЗС погрожувало, що будуватиме її лише у разі одержання гарантій від Євросоюзу. Погроза не вразила, гарантій не дочекалися, але трубу побудували...

Туреччина для "Газпрому" дуже складний партнер. До того ж Анкара активно працює у перетворенні країни на новий регіональний хаб і аж ніяк не на лише російському газі. Уже проклали азербайджанську гілку, на черзі Ірак і (незважаючи на опір США) Іран.

Південну гілку ми взагалі проморгали. Майже всі сили йшли на протидію "Північному потоку". Впливати на Туреччину ми з самого початку мало могли, тож цей напрямок був низькопріоритетним.

У результаті **робота з партнерами Туреччини (Сербією, Болгарією, Балканськими країнами та Італією) велася мляво. Рятує, втім, що вони самі "добре справляються": там гризня й суперництво за право качати російський газ.**

На виході вже зрозуміло, що до кінця 2020 р. ніякої нової інфраструктури від турецького кордону не побудують. Тож доля другої гілки не безхмарна. ...з першою гілкою терміни її здачі визначені на кінець 2019-го, побічно висвічують проблеми...

Окрім того, це засіб тиску сторін...

Повторю, південний напрямок у сенсі уваги у нас недопрацьований. Це питання і до МЗС, і до "Нафтогазу". На Балтиці ми явно вступаємо у фазу ар'єргардних боїв (хоча боротися можна й треба), при цьому продовжувати ігнорувати південний напрямок не варто, — там ще багато можна зробити, хоча б по зсуву строків...

Як і очікувалося, Європа Європою, але вигрібати нам доведеться здебільшого самим. В Україні ж тим часом суцільні ігри й перетягування (а часто і його попутне перепилювання) каната.

А у "Нафтогазу" при пропозиції назвати собівартість українського газу (жодного разу не секретну) починається істерика... При цьому її щорічно розраховують і навіть у відкритих звітах відображають. Але справа навіть не в собівартості, а в тому, що свого газу мало. Замість планованого до 2020 року ривка у видобутку на 30% добре, якщо буде плюс 5–10%.

Причин багато, і основна — повне розбалансування дій державних і місцевих органів влади, плюс банальна жадібність, бажання нажитися на перепродажу родовищ тощо.

Нинішній ситуації з транзитом жити залишилося рівно один рік. Потім світ зміниться, і не в кращий бік. Ми можемо більш-менш впливати на темп змін, але не зупинити їх.

У найближчі кілька років ми або різко наростимо видобуток газу, виконавши горезвісну програму 20/20, нехай і на три-чотири роки пізніше. Або... Або буде дуже погано. Поки що у нас завал щодо темпів приросту видобутку газу в Україні, і його треба витягати.

Звичка НАКу навішувати на всіх, хто дозволить засумніватися в її одвічній геніальності, ярлики Фірташа, Кремля стала звичною. Плюс мутна історія з єврооблігаціями; відверте затягування з поділом функцій (анбандлінг).

На додачу у центрального офісу майже неприкритий конфлікт з керівництвом "Укргазвидобування", насамперед з його очільником **Олегом Прохоренком**. При цьому видобувники швидше за Прохоренка, який уже в темі, ніж за інвестбанкірів, що лізти у видобуток відверто побоюються.

І з усім цим набором "треба спробувати злетіти". І все це на тлі виборів...

Тим часом кожен день — це плюс три кілометри "Північного потоку-2".

<https://dt.ua/internal/potokovi-za-grozi-295049.html>

Бизнес.Цензор.Нет, 20.11.2018

Ольга Кошарна – Імідж та інвестиції: пряма залежність

Ольга Кошарная

Перед Україною і Центральною Європою існує завдання захищати стратегічні інтереси та свою енергетичну безпеку у зв'язку з проектом Nord Stream 2. Як це робити?

Проект явно розхитує фундамент енергетичної солідарності ЄС. Але це не заважає лунати голосу підтримки проекту від політиків та бізнесу Німеччини.

Протести Польщі та Прибалтики були підтримані твердою позицією президента США **Дональда Трампа** під час липневого саміту НАТО в Брюсселі.

На Парламентській Асамблеї НАТО в Галіфаксі, що відбулася наприкінці минулого тижня, українська делегація, хоча й має тільки дорадчий голос, спромоглася додати свої поправки до доповіді по Північному потоку-2 та донести інфор-

мацію про загрозливі наслідки від цього проекту для енергетичної безпеки Європи.

Все це не звільняє лідерів України від відповіді на питання: як створити стратегію альянсів та підтримку України в глобальних ділових колах та фінансових установах? Це завдання, насправді, відповідає національним інтересам...

Серед багатьох представників ділових кіл у Європі існує думка, що санкції проти Росії паралізують розвиток інвестицій. Бізнес, на жаль, не оперує категорією моральності і піддатливий на обіцянки реалізації великих нових проектів...

Україна має побудувати свій міжнародний вплив через економічні союзи, створення привабливого бізнес-середовища та міцної правової системи. Конче потрібно заохочувати інвестиції в сектори, що реалізують великі енергетичні та інфраструктурні проекти.

Від великої приватизації залишилась як легенда тільки приватизація "Криворіжсталі". Не спостерігається щось також черги на придбання компаній-постачальників електроенергії ("обленерго"), так само як і в секторі видобутку газу.

На жаль, залучення іноземного капіталу в Україну залишає бажати кращого...

Як змінити несприятливий імідж, який завадив багатьом західним інвесторам зробити крок до Києва? Експерти вказують лише одну ефективну стратегію: позитивний приклад! Навіть один успіх, який можна продемонструвати, зробить так, що нові інвестори потягнуться...

Протягом кількох років з точки зору цієї форми аналізовано **проект "Енергетичний міст Україна - Європейський Союз"**.

Консорціум, який складається з Westinghous, EDF та Polenergia International, використовуючи виключно власні кошти, підготував та подав на розгляд у серпні 2017 року Міненерго та Мінекономіки техніко-економічний аналіз проекту.

Проект є першим кроком для повної синхронізації енергетичної системи України з Європейським Союзом. Проект було представлено в Європейському парламенті 11 липня 2018 року.

Економічна вигода від проекту оцінюється розробниками в 6,5 відсотка валового внутрішнього продукту України, будуть створюватися нові робочі місця та сформується, нарешті, фонд для будівництва 3 та 4 блоків Хмельницької АЕС.

Однак варто також приділити увагу перевагам, пов'язаним із іміджем, які можна окреслити як успішність України та здатність залучати іноземних інвесторів.

Звичайно, ключовим є конкурс та вибір приватного партнера на основі прозорих, вигідних для України принципів.

До складу консорціуму входить, серед іншого, EDF - це компанія, в якій французький уряд має 84% акцій. Прибуток компанії в 2017 році склав 69,6 млрд євро.

Національні проекти, реалізовані в Україні, повинні сприйматися як інструмент формування міжнародної позиції.

Тому така стратегія повинна бути чітко визначена, а дії державної адміністрації повинні зосереджуватися на її реалізації.

Генрі Кіссінджер сказав: "Якщо ти не знаєш, куди ти йдеш, то кожен шлях вас ніде не веде". Ось чому потрібна мета, що має спрямовувати та консолідувати дії державної адміністрації на реалізацію державного інтересу.

Україна сьогодні потребує позитивного прикладу іноземних інвестицій, стратегічного альянсу, який створить Стратегію нового відкриття України та нову якість економічної системи.

Саме тому проект "Енергетичний міст Україна – Європейський Союз" привертає увагу аналітиків і може стати предметом оцінки для України.

Росія створює проектом "Північний потік 2" свій імідж, як ініціатора і реалізатора великої інвестиції в галузі інфраструктури, яку зрештою лобіюють німецькі економічні кола.

Тому Україні потрібна стратегія та позитивні приклади успішних інфраструктурних проектів: у сфері енергетики, у будівництві автомобільних доріг.

Успішні інвестиції притягують нові проекти та розвивають ринок праці, будують економіку.

https://biz.censor.net.ua/columns/3097614/mdj_ta_nvestits_pryama_zalejnst

«УРЯДОВИЙ КУР'ЄР», 20.11.2018

**Микола Волинка: «Варто нарешті подбати,
щоб заборгованість ніколи не виникала»**

**Фрагменти з інтерв'ю Миколи Волинка, голови
Незалежної профспілки гірників Донбасу «Солідарність»**

Павло Куш

Так уже повелося, що з наближенням зими помітно активізуються підземні трудові колективи, зусиллями яких ця пора року видається не такою темною і холодною. Щоправда, ніде правди діти, гірники вітчизняних шахт не тільки беруться збільшувати видобуток вугілля про запас, а ще й активно вимагають повернути заборговані їм гроші за роботу.

Кабінет Міністрів прийняв рішення про надання додатково 500 мільйонів гривень на покриття збитків державних шахт, зокрема і для виплати зарплати гірникам.

— ...по-перше, заборгованість із зарплати гірникам державних вугільних підприємств на Донбасі вже перевищила 600 мільйонів гривень, а в Україні — 800 мільйонів. А, по-друге, слід раз і назавжди покінчити з практикою пожежних погашень заборгованості гірникам. Тобто на вищому державному рівні варто подбати про таку систему оплати підземних робітників, щоб борги більше ніколи не виникали.

— Наша профспілка вже неодноразово порушувала цю пекучу проблему і пропонували шляхи її подолання...

...ми запропонували поставити перед урядом вимогу №1: кардинально змінити систему оплати праці гірників та представників інших сфер виробництва. **Наш варіант — перейти на обов'язкову щотижневу оплату праці та прив'язати вітчизняну гривню до курсу долара. Ми не відкриваємо Америки, бо таким шляхом свого часу пішли у Німеччині, Польщі, Румунії та в інших країнах колишнього соцтабору. І тому, хоч у них теж були важкі економічні проблеми,... зарплатних страйків їм вдалося уникнути. Бо люди добре знали, що з потижневою оплатою інфляція не з'їсть зарплату, а якщо курс долара зростає, то автоматично піднімається й заробіток.**

— На не зовсім успішній роботі багатьох шахт Донбасу справді позначаються застаріле обладнання та вся інша гірнична інфраструктура, для модернізації й оновлення яких потрібні дуже великі гроші...

Прикро, але складається враження, що видобуток вітчизняного палива в Україні — завдання не пріоритетне. Гірники дедалі частіше запитують: **чому на**

закупівлю вугілля десь далеко за кордоном гроші є, а на розвиток власних шахт їх постійно катастрофічно не вистачає? Адже на паливо, підняте чужими шахтарями, витрачають мільярди гривень, а українські не можуть дочекатися виплати бодай частини заробітної плати.

— Тепер найголовніше, щоб гроші використали за призначенням. Бо нерідко буває, що кошти, передбачені на підготовку нових лав, закупівлю сучасного обладнання тощо, десь зависають на півдорозі до вугільних підприємств чи їх витрачають не так, як планували.

І це попри те, що під час гібридної війни оновлення і модернізація українських шахт Донбасу має ще й дуже важливе політичне значення.

Нерідко спілкуюся з гірниками з окупованої проросійськими бойовиками частини Донеччини і дуже гірко чути від них поширене там глузливе твердження: мовляв, у «ДНР» донецькі шахти активно знищують керівники і представники чужої держави, а в Україні це роблять свої. Зате колеги по той бік лінії розмежування погоджуються: стан справ у вугільній галузі «республіки» не просто в рази гірший, ніж у нас, а катастрофічний.

— На великій кількості шахт (що у 2014 році опинилися на окупованій території), які вже давно зупинено, розграбовано й затоплено, справді вже час поставити хрест. І цей список поступово подовжується...

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/mikola-volinko-var-to-nareshti-podbati-shob-zaborgo/>

«ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ. Україна», 24-30.11.2018

Украина еще обсуждает с МВФ цену на газ

Кабинет министров Украины продолжает обсуждать с Международным валютным фондом вопрос повышения цены на газ, который является одним из ключевых условий для утверждения новой программы сотрудничества с МВФ. Об этом сообщила министр финансов **Оксана Маркарова**.

«Вопрос энергетической реформы и поднятия цены на газ, и соответственно повышения тарифов, которое с этим связано, - это один из вопросов, который мы обсуждаем», - сказала она во время пресс-конференции.

Напомним, что 19 октября Украина согласовала с МВФ условия программы финансирования SBA в размере \$3,9 млрд. Ожидается, что соглашение будет утверждено после принятия Верховной Радой закона о госбюджете на 2019 г. С учетом рекомендаций МВФ. Одним из условий соглашения является повышение тарифов на газ для домохозяйств.

Бизнес.Цензор.Нет, 27.11.2018

Газовый бизнес "Нафтогаза" возглавил совладелец "ЭРУ" Фаворов

"Руководителем интегрированного газового бизнеса НАК "Нафтогаз Украины" будет назначен **Андрей Фаворов**, который до недавнего времени был директором и управляющим партнером компании "Энергетические ресурсы Украины" (ЭРУ)", - сообщает "Нафтогаз". В Группе "Нафтогаз" он будет курировать вопросы добычи газа, оптовой торговли и розничной продажи газа.

"Во избежание конфликта интересов Андрей Фаворов продает свою долю в компании ЭРУ остальным партнерам и уже сложил полномочия по управлению предприятием", - сообщает "Нафтогаз". Фаворов с сентября 2010 года до июля 2014 года занимал должность коммерческого директора энергохолдинга ДТЭК **Рината**

Ахметова, с мая 2009 года по июль 2010 года - директора по развитию бизнеса в компании ContourGlobal (Киев). До этого он также работал на руководящих позициях в AES Corporation. Андрей Фаворов в 2005 году получил степень магистра по управлению бизнесом в Georgetown University (Вашингтон).

https://biz.censor.net.ua/news/3099170/gazovyyi_biznes_naftogaza_vozglavil_sovla_delets_eru_favorov

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 29.11.2018

Газовидобуток. Чи всі можливості використано?

Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки провів круглий стіл на тему: *«Досягнення цілей газовидобутку. Чи всі можливості використано?»*. Завдання круглого столу — обговорення стратегічних завдань з видобутку природного газу, Кодексу про надра та визначення подальшого руху для покращення управління природними ресурсами.

Перший заступник голови Комітету **Олександр Домбровський** нагадав, що представники комітету були ініціаторами та розробниками багатьох законопроектів, що дають змогу спростити бюрократичні процедури, зменшити податкове навантаження, створити конкурентні інвестиційні умови для приходу великих інвесторів у сектор видобутку власного газу.

«Потрібно на рівні парламенту, уряду, центральних органів виконавчої влади зробити все можливе для того, щоб зняти бар'єри, які заважають рухатися вперед, адже потрібне революційне збільшення обсягів видобутку природного газу», — зазначив очільник комітету.

Олег Прохоренко, голова «Укргазвидобування», відзначив певні позитивні зрушення. Серед них, наприклад, значне покращення співпраці з «Держгеонадрами». «Укргазвидобування» має можливість ефективно використовувати потенціал наявних родовищ та збільшувати видобуток власного газу.

Однією з ключових проблем, що гальмує збільшення темпів видобутку, є процедура погодження спеціальних дозволів облрадами. Зокрема, через велику кількість відмов компанії не вдалося досягти приросту обсягу видобутку на 1 мільярд кубометрів. Через це О. Прохоренко запропонував розглянути питання щодо позбавлення облрад права погоджувати спецдозволи, пропонуючи натомість систематично проводити аукціони.

Заступник голови Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки **Ольга Белькова** звернула увагу на те, що сьогодні на рівні первинного законодавства прийнято всі можливі закони. Створено привабливі фінансові умови для видобутку газу і нафти, окрім нетрадиційного видобутку газу. Нормативну базу щодо нетрадиційного газу, на її думку, потрібно розробляти.

Завданням на 2019 рік повинно бути укладання як мінімум 10 нових угод, які реально почнуть працювати, та відкриття інформації відповідно до прийнятого закону про прозорість видобувних галузей, зауважила парламентарій. І наголосила на необхідності створення окремого «регулятора» для нафтогазової галузі.

<http://www.golos.com.ua/article/310697>

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГЕТИКИ

Интерфакс-Украина, Энергореформа, UA Energy, 15.11.2018

Украина за 10 мес. експортировала електроенергію на \$266 млн

Украина в январе-октябре 2018 года экспортировала електроенергію на сумму \$266,113 млн, в т.ч. в октябре – на \$28,728 млн.

По данным Государственной фискальной службы, в Венгрию поставлена електроенергія на \$154,69 млн, Польшу – на \$62,684 млн, Молдову – на \$42,169 млн, другие страны – на \$6,57 млн. Таким образом, в денежном выражении экспорт украинской електроенергіи в январе-октябре-2018 возрос на 27,1% по сравнению с аналогичным периодом 2017 года (\$209,293 млн).

Кроме того, Украина за указанный период импортировала електроенергію на \$1,22 млн (из РФ – на \$1,156 млн, Беларуси – на \$0,058 млн, Молдовы – на \$0,006 млн).

Украина в 2018 году планирует увеличить экспорт електроенергіи на 13,3% (0,689 млрд кВт-ч) по сравнению с 2017 годом – до 5,855 млрд кВт-ч. Согласно прогнозному балансу на 2018 год, в частности, поставки с Бурштынского острова (Венгрия, Словакия, Румыния) запланированы в объеме 3,6 млрд кВт-ч, в Польшу – 1,2 млрд кВт-ч, Молдову – 1,055 млрд кВт-ч.

Украина в 2011 году экспортировала 6,4 млрд кВт-ч електроенергіи на \$399,963 млн, 2012 году – 9,7 млрд кВт-ч на \$574,819 млн, 2013 году – 9,9 млрд кВт-ч на \$580,195 млн, 2014 году – 8,1 млрд кВт-ч на \$487,185 млн, 2015 году – 3,6 млрд кВт-ч на \$150,056 млн, 2016 году – 4 млрд кВт-ч на \$152,063 млн, 2017 году – 5,2 млрд кВт-ч на \$235,541 млн.

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 15.11.2018

Перепадів електроенергії не буде

Павло Воронцов

Співробітники ТОВ "Луганське енергетичне об'єднання" провели капітальний ремонт повітряної лінії електропередачі ПЛ-0,4 кВ № 1, яка була зруйнована ще з часу активних бойових дій у 2014 році. Це поліщило схему електропостачання: тепер споживачі мають нормальний рівень напруги. Єдина електролінія № 3, що працювала до цього, не мала достатньої пропускної спроможності, але при цьому живила КППВ «Станиця Луганська», автостанцію, місцеве відділення Червоного Хреста, магазини.

Сьогодні енергетики повністю відновили електролінію № 1 і поліщили технічні характеристики електролінії № 3. Обіцяють: віднині перепадів не буде.

<http://www.golos.com.ua/news/86212>

Українські Новини, РБК-Украина, 15.11.2018

Кабмін вирішив перепідпорядкувати «Укренерго» Мінфіну замість Міненерго

Кабінет Міністрів вирішив перепідпорядкувати Національну енергетичну компанію "Укренерго" Міністерству фінансів замість Міністерства енергетики та вугільної промисловості, повідомило інформоване джерело.

З його слів, уряд прийняв це рішення на засіданні 14 жовтня.

До порядку денного воно було внесено "з голосу", але поки не оформлено у вигляді розпорядження. Зі слів джерела, рішення обумовлене підготовкою

«Укренерго» до корпоратизації та підготовки «Укренерго» до сертифікації як незалежного оператора.

Це є умовою отримання траншу макрофінансової допомоги від ЄС.

Одним із шляхів підготовки до сертифікації є виведення компанії з підпорядкування Міненерго, щоб виключити конфлікт інтересів.

19 жовтня Міністерство енергетики та вугільної промисловості призначило наглядову раду "Укренерго", а на початку листопада наглядова рада обрала головою экс-директора ЄБРР **Шевкі Аджунера**, він також очолює наглядову раду Укрзалізниці.

Додаткова інформація на цю тему – РБК-Україна, 21.11.2018 "Кредитори стурбовані відсутністю рішення щодо передачі "Укренерго" в Мінфін". Глави українських представництв ЄБРР, Світового банку та ЄІБ, а також директор Секретаріату Енергетичного співтовариства ЄС **Янеш Копач** звернулися до прем'єр-міністра **Володимира Гройсмана** з проханням прискорити передачу оператора об'єднаної енергетичної системи ДП НЕК "Укренерго" до компетенції Міністерства фінансів.

У документах йдеться, що кредитори вітають рішення уряду про передачу держкомпанії від Міненерговугілля Мінфіну, яке було схвалене Кабміном 14 листопада. Втім, глави МФО та СЕС висловили стурбованість з приводу відсутності офіційної публікації рішення уряду.

"Ми стурбовані, що незважаючи на прийняте рішення, воно досі офіційно не оприлюднено, і відповідно, не вступило в силу. Ми очікуємо, що це важливе рішення з'явиться на сайті уряду найближчим часом", - йдеться у зверненні міжнародних банків.

"Секретаріат Енергетичного співтовариства високо оцінить, якщо уряд України офіційно оприлюднить прийняте рішення", - уточнив директор СЕС.

Кабінет міністрів прийняв рішення про перепідпорядкування державного оператора енергосистеми НЕК "Укренерго" Міністерству фінансів 14 листопада в ході закритого засідання уряду. Співрозмовники видання в Кабміні тоді повідомили, що пропозиція про передачу держкомпанії від Міненерговугілля Мінфіну було внесено "з голосу" і досі не оформлено офіційно.

Рішення про передачу оператора енергосистеми в інше відомство пов'язано з необхідністю виконання ряду умов щодо отримання Україною макрофінансової допомоги ЄС у розмірі 1 млрд євро.

Зокрема, йдеться про впровадження корпоративного управління в НЕК "Укренерго" і про необхідність досягти "істотного прогресу у підготовці "Укренерго" до сертифікації в якості незалежного оператора". Сертифікат оператора мають підтвердити в Енергоспівтоваристві ЄС. Таку сертифікацію держкомпанія може отримати тільки після корпоратизації (реорганізації з унітарного підприємства в акціонерне товариство), впровадження наглядової ради, а також анбандлінга.

У випадку з "Укренерго" анбандлінг означає, що **Міненерго мало передати компанію іншому відомству або вивести зі свого підпорядкування сегмент генерації. Це необхідно зробити, оскільки норми Третього енергопакету ЄС передбачають розділення функцій транспортування, постачання та генерації електроенергії.**

EIR Center, Украинские новости, Український Бізнес Ресурс, 16.11.2018

В АМКУ розповіли про протидію монополізації на ринку електроенергії

В Україні сукупна частка п'яти генеруючих компаній на сьогодні становить 90% ринку електроенергії. Про це повідомили у прес-службі Антимонопольного комітету України за результатами проведення III Legal Energy Forum.

«Наразі ринок генерації електричної енергії є висококонцентрованим. Сукупна частка п'яти компаній становить понад 90% ринку. Проте ринкова влада будь-кого з учасників ринку генерації в діючій моделі ОРЕ України не може бути реалізована внаслідок існуючих адміністративних обмежень і державного регулювання. Водночас схожа структура ринку ймовірно зберігатиметься і на початку запровадження повномасштабного ринку електроенергії. Відтак, наявний розподіл часток на ринку та високі бар'єри входження на ринок створюють передумови для монополізації ринку окремими виробниками електроенергії», — йдеться у повідомленні АМКУ.

З метою усунення підґрунтя для монополізації ринку та можливих зловживань після лібералізації ринку, в тому числі шляхом необґрунтованого завищення цін на електроенергію, АМКУ звернувся до Кабінету міністрів України, НКРЕКП та Міненерговугілля з пропозиціями, спрямованими на запровадження конкурентних умов функціонування ринку електроенергії.

Энергореформа, 16.11.2018

Напряга невидимого фронту.

Донбасу потрібні додаткові енергетичні потужності

Наталка Прудка

Міністерство енергетики та вугільної промисловості звернулося з пропозицією до Ради національної безпеки та оборони (РНБО) розглянути проблему енергопостачання північної частини Луганської області. На початку листопада виникла загроза майже повного знеструмлення не окупованої Луганщини через блокування Росією постачання вугілля на Луганську ТЕС (входить до складу ДТЕК) з шахтоуправління «Обухівська» в Ростовській області (входить до складу ДТЕК).

В «пожежному» режимі енергоблоки станції були переведені на дорогий газ. Але окрім цього там потрібно негайно ліквідувати проблему енергетичного дефіциту. Тобто, потрібно збудувати нові та відремонтувати пошкоджені енергетичні об'єкти.

Блокування Росією постачання вугілля зумовило широкий резонанс, адже Луганська ТЕС - єдиний в області виробник електроенергії, а відтак, в разі її зупинки, без світла, тепла, водопостачання та водовідведення могли б залишитися понад мільйон споживачів не окупованої Луганщини.

У разі зупинки Луганської ТЕС виник би дефіцит потужності 180-220 МВт. З об'єднаної енергосистеми України по ланцюгу повітряних ліній можна передати лише 120 МВт.

Проблема дефіциту електроенергії на Донбасі зумовлена втратою Старобешівської та Зуївської ТЕС (Донецька область). Дефіцит мала б компенсувати Запорізька АЕС (м. Енергодар), від якої по двох лініях напругою 750 кВ (НЕК «Укренерго») через Маріуполь та Запоріжжя електроенергія може йти на Донбас, але тоді створиться додаткове навантаження на підстанції. Щоб розширити можливості існуючих підстанцій 750 кВ «Дніпровська» та «Запорізька», там

заплановано встановити додаткові автотрансформаторні зв'язки. Заплановано також реконструювати дві підстанції в Північній електроенергетичній системі («Артема» та «Залютино»), які формують конфігурацію мережі передачі потужності у відповідному напрямку. Завершити реалізацію цих проектів планували в 2018-2019 рр.

Важливо також забезпечити більш повне використання встановлених енергоблоків Луганської ТЕС, але тоді потрібно приєднати станцію до єдиної енергосистеми України. З цією метою передбачено збудувати нову підстанцію «Кремінська» (500/220 кВ), вартість проекту зменшено до 1,1 млрд грн (з 1,273 млрд). За даними Укренерго, цей проект стартував в листопаді 2016 року – тоді ж розробили проектно-кошторисну документацію, у 2017 році за процедурами прозорої закупівлі укладено договори. Термін завершення будівництва – перше півріччя 2019 р.

Передбачено також будівництво ПЛ 220 кВ Луганська ТЕС – «Ювілейна» та заходів ПЛ 330 кВ «Центральна» – «Майська» на розподільчий пристрій 330 кВ Вуглегірської ТЕС. Будівництво цих енергооб'єктів дозволить використати потужності Вуглегірської та Луганської ТЕС, підвищити надійність роботи цих станцій та покращити баланс потужності в енергосистемі України.

Термін реалізації цих проектів – листопад 2016 – грудень 2021 року. Джерело фінансування – кредитні кошти уряду ФРН та німецького державного банку KfW (150 млн євро).

За всі роки в енергосистемі України не сталося жодної каскадної аварії – це коли повністю вимикаються всі об'єкти і настає затемнення в усій країні. А от на контрольованій Луганщині в 2017 році «острівна» енергосистема зазнала 2 блекауту (англ. - blackout), причиною чого став штучно створений фінансовий крах енергопостачальної компанії «Луганське енергетичне об'єднання» (ЛЕО).

Через бойові дії рівень розрахунків споживачів окупованих територій був дуже низьким, а з липня 2016-го – розрахунки взагалі припинилися, адже другу половину компанії ЛЕО, яка залишилася на окупованій території, привласнили сепаратисти і всі ресурси компанії відійшли до «ТД «Нафтопродукт», який пов'язують з біглим олігархом **Сергієм Курченком**. Відразу ж після захоплення підприємство Курченка ефективно зібрало всі платежі зі споживачів і привласнило собі.

На початок жовтня 2018 року заборгованість ЛЕО перед ДП «Енергоринок» становила 4 млрд 946 млн грн. «Величезні ресурси спрямовувалися в ЛНР, які потім там перетворювалися на гроші, зібрані з мешканців ОРДЛО (окуповані райони Донецької та Луганської областей). Запроваджену схему пов'язують з втікачем Курченком. Але як він домігся безоплатного постачання електроенергії з України?», - написав у своєму блозі керівник ЛЕО **Володимир Грицай**, шукаючи відповідь, чому безслідно зникли з енергоринку України декілька мільярдів гривень

Ця заборгованість виникла завдяки ухваленій урядом **Яценюка** постанові №263 від 07.05.2015, якою КМ зобов'язав ЛЕО в Луганській області і «ДТЕК Донецькобленерго» у Донецькій області постачати електроенергію на неконтрольовану територію. А через рік уряд **Гройсмана** постановою №368 від 25.05.2016 вніс зміни до цієї постанови, зобов'язавши ЛЕО, а також «ДТЕК Донецькобленерго» сплачувати за електроенергію, спожиту в ОРДЛО, тобто, сплачувати коштом громадян контрольованої території.

Керівник ТОВ «ЛЕО» Володимир Грицай надсилав листи-попередження до президента України, СБУ та інших правоохоронних і владних органів. В

результаті на його вимогу СБУ наприкінці серпня розпочало розслідування законності безоплатного постачання електроенергії на окуповану територію Луганської області з серпня 2016 року по квітень 2017-го.

Щомісяця на окуповані території надходило електроенергії на суму до 300 млн грн, а оплата звідти – 3-4 млн грн. Крім того, до квітня 2015 року діяв міждержавний договір на постачання електроенергії з Росії, а всі перетоки зараховувалися ЛЕО, тобто, на компанію вішалися додаткові борги. І лише 25 квітня 2017 року – наказом Міненерго були зупинені перетоки електроенергії на неконтрольовану територію. Але на той час борги ЛЕО вже сягнули майже 5 млрд грн.

Державний регулятор (НКРЕКП) майже 2 роки тримав під санкціями компанію ЛЕО. Щодня з рахунків ЛЕО знімали всі надходження від платежів споживачів. Державна виконавча служба заарештувала всі рахунки ЛЕО. Більше року компанія не мала коштів на закупівлю матеріалів для ремонту мереж, обладнання, виплати зарплати. Працівників перевели на 3-денний робочий тиждень, люди масово звільнялися з роботи. Підготовка до осінньо-зимового максимуму навантажень 2017/2018 років була зірвана.

Але восени настав перелом: **новий склад НКРЕКП запровадив зміни в постанову про алгоритм перерахувань коштів, чим фактично припинились фінансові санкції і на рахунках підприємств з'явилися живі гроші.**

Післямова. Енергетичний колапс на Луганщині, соціальні протести – все це не лише наслідки війни, але й недалекоглядні дії уряду, - такі висновки зробили американські дослідники Інституту Кеннана (Вашингтон), що спеціалізується на академічних дослідженнях пострадянського простору та входить до складу Міжнародного центру імені Вудро Вільсона.

Американські експерти стверджують: не продумані рішення Кабінету Міністрів та попереднього складу НКРЕКП знекровили енергопостачальну компанію ЛЕО - через це влітку 2017 року область двічі занурювалася в повну темряву. Цього року ситуація ще гірша, адже через борги за електроенергію мережі області підготовлені до максимальних зимових навантажень лише на 12% від необхідного.

Влада за 4 воєнних роки не спромоглася забезпечити область резервним енергопостачанням. Водночас американці дивуються, яким чином енергопостачальній компанії ЛЕО, обтяженій борговими зобов'язаннями, ще якимось вдається постачати електроенергію мешканцям не окупованої Луганщини.

Голос України, 16.11.2018
Кіловат розділяється навпіл

Ірина Козак

Про зміни, які очікують на компанії обленерго, говорили давно. Але навіть тепер, коли їх починають запроваджувати, не все вирішено. І споживачі налякані тим, що замість обіцяного вільного і конкурентного ринку можуть отримати нові пута розцінок і вимог до оплати. Бо поки що на місцях самі енергокомпанії не знають, на якій планці зупиняться нарешті ціни, хто і за яким принципом їх встановлюватиме.

Відтепер функції обленерго виконуватимуть два підприємства: одне продаватиме електроенергію, інше — стежитиме за експлуатацією мереж та всього обладнання. Усе задумане в кінцевому підсумку має привести до вільного ринку електроенергії, коли споживач сам зможе обирати собі постачальника. Адже обленерго перестас бути монополістом і продавати

кіловати зможуть інші гравці на ринку.

...Адже таким шляхом вже пішли газопостачальні підприємства. У результаті обслуговуюча компанія постійно скаржиться на нестачу коштів для проведення необхідних ремонтних та інноваційних робіт, тарифи на газ продовжують безупинно зростати і жодної конкуренції на ринку постачання як не було, так і немає. А споживачі просто божеволіють від все нових і нових розцінок і вимог.

Тож і новаціям на енергоринку тепер не надто радіють. А до розповідей про те, що можна буде обирати постачальника, який запропонує меншу плату, ставляться доволі скептично. Та й до цього ще далекувато.

Принаймні найближчі два роки всім так званим малим споживачам на Хмельниччині електрику продаватиме тільки ТОВ «Хмельницькенергозбут», яке є наступником старого постачальника. Щоправда, правила продажу потроху змінюються. Але, на жаль, не завжди на користь споживача.

Дотепер немає чіткої ясності, хто ж такі оті малі споживачі. Якщо з категорією побутових усе зрозуміло, вони займають цю нішу стовідсотково, то з іншими не все так просто. Як повідомив комерційний директор «Хмельницькобленерго» Олег Іванюк, серед малих непобутових мають бути ті підприємства та установи, які отримують річний дохід менш як десять мільйонів євро і мають не більш як півсотню працюючих. За законодавством, обидві умови є одночасними. І ось тут відбувається нестиківка. До того ж через ці умови «перечіпляється» переважна більшість бюджетних установ...

Уже не один десяток років промисловці Хмельниччини ведуть мову про те, що собівартість електроенергії, яка виробляється Хмельницькою АЕС, набагато нижча від її ж вартості на енергоринку. І пропозиції купувати цей товар, що називається, з перших рук, звучали безліч разів. Та все перекривала НКРЕКП, яка одноосібно скуповувала, а потім перепродувала всю електроенергію. Тепер, здається, такій монополії має настати кінець.

Але зміни прийдуть не так швидко, як хотілося б...

Досі обленерго мало певні фінансові ресурси, тому в разі потреби могло самостійно наперед оплачувати енергію, яку купувало на енергоринку. Після цього надавало її споживачам і проводило розрахунки з ними. Новий обленергозбут такої можливості не матиме, оскільки розпочинає свою діяльність з фінансового нуля. Тож платити наперед за енергію не зможе, і це мають зробити промисловий споживач і бюджетні установи. До того ж зробити це мусять у перші два дні місяця. Така нинішня вимога НКРЕКП. Але бюджетників вона категорично не влаштовує, адже вони можуть оплатити послугу лише після її отримання. І це теж вимога законодавства. Тож в одних є кіловат, в інших — гроші, а обмінятися ними не можуть.

В обленерго кажуть, що в уряді та НКРЕКП розуміють цю проблему і працюють над її розв'язанням. Та було б добре, щоб вихід із тупикової ситуації знаходили ще до того, як починають діяти нові правила. А то як завжди: все «утрається» і допрацьовується на ходу.

Интерфакс-Украина, Энергореформа, 16.11.2018

**Турбины для Днестровской ГАЭС должен поставлять "Турбоатом",
а не китайская CNEEC - Галасюк**

Намерение государственного ЧАО "Укрэнерго" заказать турбины для третьей очереди строительства Днестровской ГАЭС у китайской CNEEC вместо

отечественного "Турбоатома" (Харьков), который строил первые две очереди, недопустимо, считает глава парламентского комитета по вопросам промышленной политики и предпринимательства **Виктор Галасюк**.

Согласно сообщению пресс-службы В.Галасюка, меморандум между "Укрэнерго" и CNEEC подписан в присутствии министра экономики **Степана Кубива**, его оглашенная сумма – \$500 млн.

По словам В.Галасюка, которого цитирует пресс-служба, заявленная сумма - это более пяти лет работы "Турбоатома".

"Вообще это экономический идиотизм - отдавать заказ в полпроцента украинской экономики иностранному производителю, когда украинское предприятие производит еще лучше турбины и поставляет их по всему миру! Такое соглашение "съест" 0,5% ВВП и увеличит дефицит торгового баланса на 5%", - считает В.Галасюк. Он также напоминает, что "Турбоатом" в своем производстве использует украинский металл, труд, услуги подрядчиков, поэтому размещение такого заказа в Украине даст огромный мультипликативный эффект.

"Турбоатом" - единственный в Украине производитель турбинного оборудования для гидро-, тепловых и атомных электростанций. География поставок предприятия охватывает 45 стран Европы, Азии, Америки и Африки.

Чистый доход АО в 2017 году вырос на 9,7% к 2016 году, до 2 млрд 377,5 млн грн, чистая прибыль сократилась на треть - до 710,4 млн грн.

Китайская национальная корпорация по электрооборудованию (CNEEC) является крупной международной специализированной инжиниринговой компанией.

Додаткова інформація на цю тему – «Урядовий кур'єр», 27.11.2018 «Замовлення для машинобудівників мають залишатися в Україні», Володимир Галаур. Захист інтересів вітчизняних виробників завжди був і залишається зобов'язаною та гострою темою не лише для України, а й для кожної країни. Скажімо, в Європі завжди під час проведення тендерів є елемент національного протекціонізму. Він виражається в тому, що вітчизняні учасники таких тендерів мають переваги в ціні до 20%.

Тож інформація про підписання меморандуму між ПрАТ «Укрэнерго» та китайською національною корпорацією з електрообладнання (CNEEC), великою міжнародною спеціалізованою інжиниринговою компанією, щодо участі в будівництві третьої черги Дністровської ГАЕС на суму 500 мільйонів доларів США не могла пройти непоміченою.

Тож ми вирішили звернутися по коментар до головного учасника реконструкції Дністровської ГАЕС — АТ «Турбоатом». На час нашої зустрічі з генеральним директором підприємства **Віктором Суботіним** події щодо меморандуму з китайською корпорацією переплелися із взаємопов'язаними, які досить переконливо дають відповідь на питання доцільності.

По-перше, 20 листопада у Великому конференц-залі НАНУ відбулася офіційна церемонія вручення відзнак лауреатам Державної премії України в галузі науки і техніки 2017 року.

Робота АТ «Турбоатом» зі створення оборотних гідроагрегатів для Дністровської ГАЕС здобула Державну премію України в галузі науки і техніки 2017 року. Дністровська ГАЕС стала одним з найбільших інфраструктурних об'єктів, реалізованих в Україні останніми роками. Завдяки спільним зусиллям ПрАТ «Укрэнерго», АТ «Турбоатом», «Електроважмаш», інших підприємств

та проектних і наукових інститутів, яких поєднує багаторічна співпраця, енергетика України отримала сучасне обладнання, що дає змогу країні наблизитися до абсолютної енергетичної незалежності.

По-друге, на «Турбоатом» прибула інспекція Європейського банку реконструкції та розвитку для моніторингу виконання контрактів, укладених між «Укргідроенерго» та «Турбоатомом», оскільки фінансування будівництва Дністровської ГАЕС відбувається по лінії ЄБРР і становить майже 8 млрд гривень.

Ми попросили Віктора Суботіна висловитися про все це. ...зупинилися на темі Держпремії та ролі «Турбоатому» у виконанні компанією «Укргідроенерго» найважливішого завдання — забезпечення стабільності та надійності роботи об'єднаної енергосистеми України й генеруючих підприємств.

За словами гендиректора, виконувати цю функцію «Укргідроенерго» десятиліттями допомагає його основний партнер АТ «Турбоатом», оскільки їхній завод перший у проектуванні та виробництві оборотних гідромашин.

Як розповів керівник заводу, турбобудівники, застосовуючи новітні унікальні наукові рішення й технології, за власним проектом створили оборотні гідроагрегати. Пуск першого відбувся 2009 року, другого — 2013-го, третього — 2016-го. Так було завершено першу чергу будівництва Дністровської ГАЕС. Кожна гідромашина має масу більш як 3000 тонн. Турбіна обертається зі швидкістю 150 обертів на хвилину. Її діаметр — 7,5 метра. Коли на ГАЕС встановлять усі сім оборотних машин, маса устаткування перевищить 20 тисяч тонн, а загальна потужність досягне 2268 МВт у генераторному режимі та 2947 МВт — у насосному. Тобто Дністровська ГАЕС стане найпотужнішою гідроакumuлюючою електростанцією в Європі.

Варто уваги, що абсолютно все обладнання виготовлено на українських підприємствах.

«У листопаді 2018-го ми відвантажили четвертий гідроагрегат для Дністровської ГАЕС, поставимо гідротурбіни й інше обладнання для 5-го, 6-го та 7-го гідроагрегатів, оскільки маємо для цього всі можливості», — підсумував керівник «Турбоатому» Віктор Суботін.

З приводу меморандуму, який наробив багато шуму, генеральний директор АТ «Турбоатом» розповів: поза минулого тижня на сайті «Укргідроенерго» громадськість побачила інформацію, що під час недавнього відвідання Китаю українська делегація підписала договір, який передбачає участь китайської сторони в добудові Дністровської ГАЕС. Це рамкова угода, де було означено тему двосторонньої співпраці. Фінансування 500 мільйонів доларів здійснює китайська сторона, а Україна виступає в ролі гаранта. Хто буде постачальником обладнання, хто учасником будівельно-монтажних робіт і хто виконуватиме будівництво гідропоруд, не розписано.

«Ми, безперечно, не можемо уявити, що таке замовлення може бути розміщено поза українськими заводами. Тим паче, що воно дає обсяги робіт для багатьох вітчизняних підприємств, наших підрядників. Це якірні замовлення для машинобудівників України, і вони мають залишитися в нашій країні. Це наше палке бажання і принципова позиція. Як розподілятимуть замовлення за умови фінансування китайською стороною, питання дискусійне, і ми хочемо, щоб його вирішували за нашої участі», — каже Віктор Суботін.

Керівник підприємства повідомив, що триває співпраця з «Укргідроенерго» та ЄБРР, який надає кошти на виконання контрактів під гарантії уряду України.

«На «Турбоатом» ми з представниками Європейського банку реконструкції та розвитку прибули в межах контролю виконання контрактів, які фінансує ЄБРР. Мета візиту — візуальний контроль виконання робіт. У банку така процедура.

Я вже не вперше на цьому заводі і моє враження від побаченого позитивне. Приємно, що завод працює і є виробництво. Хороший потенціал у «Турбоатому» був, є, і буде», — стверджує директор департаменту реконструкції другої черги в «Укргідроенерго» **Іван Жданов**.

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/zamovlennya-dlya-mashinobudivnikiv-mayut-zalishati/>

Mind.UA, 19.11.2018

Енергетичні тренди: в які проекти варто інвестувати кошти

Олег Кільницький

Ландшафт українського ринку електроенергії зміниться набагато швидше, аніж багатьом здається.

Еволюційні напрямки світової енергетики з початку ХХІ століття багато в чому зумовлені принципами сталого розвитку. Ставка на енергобезпеку, енергоефективність і низьковуглецеву енергетику з активним спорудженням ВДЕ дозволила галузі увійти в революційно-інноваційний етап свого розвитку.

Сьогодні на енергетичній карті планети динамічно змінюється все: структура генеруючих потужностей, конфігурація енергосистем, влаштування національних енергоринків.

Бум відновлюваної енергетики та розвиток розподіленої генерації спричинили будівництво систем накопичення енергії (energy storage) й інтелектуальних електромереж (smart grid), які, в свою чергу, включають у себе такі технології, як інтелектуальні системи обліку та розрахунків (smart metering), системи управління попитом (Demand Response, DR) та інші.

Національним і регіональним енергосистемам сьогодні характерні процеси децентралізації і локальної автономізації, а споживач перетворився на повноцінного учасника ринку з двостороннім зв'язком, виступаючи як у ролі покупця електроенергії, так і її продавця.

Альтернативне майбутнє. На жаль, Україна на цьому тлі поки залишається в середині 90-х років минулого століття. В умовах тотальної державної зарегульованості вкладати інвестиції в галузь сенсу не було.

Однак подібне status quo вічно зберігатися не може. Майбутня лібералізація енергоринку, разом з інтеграцією української енергосистеми в європейську ENTSO-E, відкриває вікно можливостей для інвесторів і нових гравців, які вийдуть далеко за межі традиційної зв'язки АЕС – ТЕС. ВДЕ нарощують позиції. Як тільки в Україні з'явилися перші представники альтернативної «зеленої генерації», компанії традиційної енергетики занервували...

У сектор ВДЕ в Україні вже заходять великі світові гравці – на кшталт General Electric, яка починає спільні проекти з ДТЕК, також просувають свої технології спорудження сонячних електростанцій (СЕС) на місцевому ринку й китайські виробники.

Великі інвестори в Україні у своїх стратегіях сталого розвитку декларують амбітні цілі перейти на 100%-ве використання виключно ВДЕ.

Крім спорудження промислових ВЕС, СЕС і біоТЕЦ, в Україні спостерігається також вибухове зростання кількості просьюмерів. На сьогодні понад 6000

домогосподарств встановили сонячні панелі сумарною потужністю і 121 МВт, що становить 10% загальної потужності ВДЕ. Відновлювана енергетика входить у кожен будинок...

Технології стають простішими і доступнішими...

Згідно з прогнозом Міжнародного енергетичного агентства (МЕА, WEO 2017), приріст ВДЕ до 2040 року складе 2/3 загального приросту генеруючих потужностей. Очікується, що вже до 2030 року багато країн зможуть довести частку ВДЕ в своєму енергобалансі до 50-60%.

Безумовно, для підтримки добового і пікового балансу енергосистем і створення маневреного резерву потужності найбільш ефективними як і раніше залишаються гідроакумулюючі електростанції (ГАЕС). **Сьогодні на світові ГАЕС припадає 96% потужності (169 ГВт) акумулювання електроенергії, при цьому США, Китай, ЄС та інші країни продовжують споруджувати нові гідроакумулюючі станції.**

Нарощує свої потужності і українська «Укргідроенерго»...

Однак паралельно з ГАЕС прискореними темпами розвиваються і альтернативні energy storage, обсяги введення в експлуатацію яких за останні 10 років зросли більш ніж у сім разів.

За оцінками IRENA, в період з 2014 по 2030 рр. загальна потужність акумуляторів для збереження електроенергії на найбільших ринках Північної Америки, Європи та Азіатсько-Тихоокеанського регіону зростає з 0,8 до 250 ГВт. При цьому вартість акумулювання продовжує знижуватися: до 2020 року на окремі технології вона повинна зменшитися в 1,5-2 рази.

У плані спорудження накопичувачів енергії Україна теж прямує за світовим трендом. В.о. директора НЕК «Укренерго» **Всеволод Ковальчук** раніше неодноразово заявляв, що українській енергосистемі до 2025 року може додатково знадобитися 2,5 ГВт високоманеврових потужностей у вигляді акумуляторних і газопоршневих станцій для балансування ВЕС і СЕС.

Як впливає з аналітичного звіту «Укренерго» під назвою «До питання розвитку ВЕС і СЕС у складі ОЕС України», до 2025 року може бути побудовано 0,5 ГВт акумуляторних станцій...

Енергія на біомасі. В Україні набирає популярності спорудження ТЕЦ і котелень на біомасі. Це один з найперспективніших напрямків у вітчизняній енергетиці, оскільки біоенергетичний потенціал країни, за різними оцінками, здатний замінити від 10 до 20 млрд кубометрів газу.

Кілька українських ТЕЦ вже успішно працюють на біопаливі. Зокрема, власні теплоелектроцентралі у своєму розпорядженні мають АПК «Євгроїл» у Миколаєві – 40 МВт, «Кіровоградолія» – 26,7 МВт, «Смілаенергопромтранс» – 6 МВт. Крім того, цьогоріч було введено в експлуатацію найбільшу Кам'янець-Подільську ТЕЦ потужністю 45 МВт теплової і 4 МВт електричної енергії.

Як вважає голова правління Біоенергетичної асоціації України **Георгій Гелетуха**, біоенергетика може стати вдалою альтернативою газовим монополістам і забезпечити конкуренцію на ринку тепlopостачання і гарячої води.

Україна є однією з найбільш неефективних країн світу за енергоемністю ВВП, тому має великий потенціал в плані енергозберігаючих заходів. Цей потенціал оцінюється в 14 млн тонн умовного палива (у. п.) щорічно. Для порівняння: країна видобуває вугілля на 18 млн тонн у. п. на рік і газу – приблизно в таких же натуральних величинах. І якщо ціна нафти на світовому ринку за рік зростає на 45%,

це відповідним чином позначається і на ціні газу, що є найкращим стимулом для інвестування в енергоефективність. Крім того, заходи з енергозбереження звужують попит на ринку енергоресурсів, що автоматично призводить до зниження цін на них. У зв'язку з цим енергоефективність можна розглядати як прямого конкурента паливно-енергетичним постачальникам.

Малий модульний реактор. Ключовим недоліком атомної енергетики на сьогодні є високі капітальні витрати на будівництво великих ядерних енергоблоків. Крім того, АЕС призначені для роботи в базовому режимі, що обмежує можливості використання ядерного потенціалу з огляду на необхідність добового регулювання навантажень в енергомережі. Цих недоліків «мирного атома» можна уникнути, якщо перейти до використання малих модульних реакторів (ММР).

І хоча поки реальних проектів модульних реакторів у світі одиниці, ця технологія вважається перспективною. Загальносвітовий ринок модульних реакторів після 2025 року оцінюють у \$1 трлн.

Енергетичні кооперативи. В Україні з'являються перші енергетичні кооперативи: кілька членів громади об'єднуються, щоб забезпечити себе енергоресурсами. Ця практика в світі є досить поширеною, особливо в США і Німеччині, де їх загальна кількість обчислюється сотнями і тисячами, і вони об'єднують мільйони людей.

Кооперативний рух особливо активно почав розвиватися в нульові роки – як реакція громадян на бум відновлювальної енергетики.

За словами співзасновника проекту «Енергоклуб» **Валентина Захарчука**, ця форма власності дозволяє кожному учаснику володіти компанією в межах внесеної частки інвестицій. Кооператив також дешевший в адмініструванні, ніж акціонерне товариство або інвестиційний фонд. «Енергоклуб» має намір споруджувати сонячні та вітрові станції в Хмельницькій області та виплачувати своїм учасникам річні дивіденди в розмірі 10% від внесеної частки.

Як повідомив старший юрист компанії ILF **Іван Бондарчук**, існуюча в Україні законодавча база – зокрема, закон «Про кооперацію» – дозволяє створювати енергетичні кооперативи і зараз. Такі об'єднання можуть утворюватися, серед іншого, з метою будівництва власної мікророзподільчої мережі, для заготівлі твердого палива, замовлення послуг з енергоаудиту або для спорудження ВДЕ.

Основний сенс енергетичного кооперативу для громадян – не чекати милості від держави або галузевих монополій у вирішенні проблем енергозабезпечення, а розвивати власний енергобізнес і заробляти гроші самостійно.

Що дасть Україні енергетичне об'єднання з Європою?

Перше: українська енергосистема стане більш стійкою за рахунок паралельної роботи з найбільшою європейською.

Друге: підвищиться рівень надійності поставок електроенергії за рахунок підвищення загального технологічного рівня енергосистеми відповідно до високих вимог ENTSO-E.

Третє: технічна синхронізація дозволить Києву інтегрувати ринок електроенергії в загальноєвропейський і налагодити зустрічні експортно-імпортні поставки електрики через західний кордон.

І четверте: як свідчить європейський досвід, сам факт інтеграції національної енергосистеми в більшу регіональну автоматично підвищує інвестиційну привабливість галузі. Мати справу з великим об'єднаним конгломератом завжди

надійніше, ніж з ізольованим окремо взятим ринком.

Як стверджують в «Укренерго», можливості експорту електроенергії після інтеграції можуть зрости з нинішніх 4-5 до 18-20 млрд кіловат-годин на рік. Однак не менш важливою є і перспектива імпорту електрики в Україну з ЄС, що дозволить обмежити роль місцевих гравців і розширить конкуренцію в боротьбі за споживача. **Європейська практика свідчить:** після лібералізації національних енергоринків ціна електроенергії підвищується в середньому на 30%, проте внаслідок інтеграції енергосистем настає зворотний процес – тарифи знижуються на ті ж 25-30%.

За словами фахівців «Укренерго», пікові години максимального навантаження в мережі в Україні та східноєвропейських країнах не збігаються, що створює непогані передумови для майбутнього експорту маневреної потужності і навпаки.

<https://mind.ua/publications/20190743-energetichni-trendi-v-yaki-proekti-varto-investuvati-koshti>

РБК-Україна, 19.11.2018

Комиссия выбрала независимых членов набсовета Фонда энергоэффективности
Фонд энергоэффективности начнет полноценную работу в начале 2019 года.

Комиссия по отбору независимых членов наблюдательного совета государственного учреждения "Фонд энергоэффективности" обнародовала результаты конкурса. По данным пресс-службы Министерства регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства, на первую должность независимого члена наблюдательного совета определен - **Rajkiewicz Andrzej** (Польша), на вторую - **Юлия Сабатюк** (Украина).

По процедуре конкурсного отбора комиссией определены также два претендента - вторых по результатам: на первую должность - **Laura Garbenciute-Bakiene** (Литва), на вторую должность - **Luchinkina Karina** (Великобритания).

18 апреля 2018 года представители Евросоюза и правительства Украины подписали финансовое соглашение о выделении 50 млн евро безвозвратного финансирования программы поддержки энергоэффективности в Украине, направленной на поддержку Фонда энергоэффективности Украины. 26 июля Кабинет министров Украины увеличил уставный капитал Фонда энергоэффективности до 1,6 млрд гривен для запуска его полноценной работы.

Как сообщалось, в октябре вице-премьер-министр - министр регионального развития, строительства и ЖКХ **Геннадий Зубко** заявил, что **Фонд энергоэффективности** начнет свою полноценную работу в первом квартале 2019 года.

EIR Center, УНИАН, Зеркало недели, Mind.ua, 19.11.2018

Частка АЕС та ТЕС в українській електроенергетиці знизиться, — ЗМІ

Новітні технології протягом найближчих років здатні суттєво знизити значення АЕС та вугільних ТЕС в енергосистемі країни.

«Сьогодні на енергетичній карті планети динамічно змінюється все: структура генеруючих потужностей, конфігурація енергосистем, влаштування національних енергоринків. На жаль, Україна на цьому тлі поки залишається в середині 90-х років минулого століття. Архаїчна і політично залежна модель ринку електроенергії разом з адміністративною системою тарифоутворення в країні посприяли консервації

сформованої структури генерації, де домінують „динозаври“ у вигляді великих АЕС і зношених ТЕС. При цьому енергопостачальна інфраструктура залишається абсолютно стерильною від сучасних технологій. В умовах тотальної державної зарегульованості вкладати інвестиції в галузь сенсу не було», — зазначається в матеріалі.

Поштовхом для докорінної зміни енергетичної парадигми стане впровадження конкурентного ринку електричної енергії, заплановане на липень 2019 року.

Застаріла генерація поступово виводитиметься з експлуатації та замінюватиметься ВДЕ (відновлювальними джерелами енергії), енергоефективними заходами, акумуляторами.

В. о. директора НЕК «Укренерго» **Всеволод Ковальчук** раніше неодноразово заявляв, що українській енергосистемі до 2025 року може додатково знадобитися 2,5 ГВт високоманеврових потужностей у вигляді акумуляторних і газопоршневих станцій для балансування ВЕС і СЕС.

Згідно аналітичного звіту «Укренерго» «До питання розвитку ВЕС і СЕС у складі ОЕС України», до 2025 року може бути побудовано 0,5 ГВт акумуляторних станцій. Ще 2 ГВт потужностей повинні забезпечити високоманеврені ТЕС зі швидким стартом, що разом з акумуляторами дозволить до 2025 року забезпечити збалансовану роботу 4,2 ГВт вітрових і 3,3 ГВт сонячних електростанцій.

Нагадаємо, що експерт розповіла, до чого призведе зростання еко-податку в Україні.

UAenergy.org, 19.11.2018

“Укренерго” втратить більше 200 млн грн з тарифу через Міненерговугілля

НЕК “Укренерго” може втратити 215 млн грн. через скорочення тарифу на передачу електроенергії магістральними та міждержавними електричними мережами. Такий проект постанови опублікувала Національна комісія, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП).

Комісія пропонує суттєво знизити тариф “Укренерго” у грудні - з 5,406 коп за кВт•год (без ПДВ) до 3,45 коп за кВт•год (без ПДВ). Причиною такого рішення НКРЕКП називає порушення умов подачі інвестиційної програми. Зокрема, “Укренерго” мало до 1 жовтня 2018 року подати до комісії зміни до інвестиційної програми, які б враховували економію 215,172 млн. грн (без ПДВ) на освоєнні інвестпрограми на 2017 рік.

Компанія вчасно подала зміни до інвестпрограми на затвердження НКРЕКП з погодженням Міненерговугілля, але НКРЕКП не влаштувала форма цього погодження (підпис представника Міненерговугілля на протоколі громадських слухань).

Натомість окремий лист-погодження змін до інвестиційної програми від заступника міністра **Михайла Близнюка** надійшов з 3-тижневою затримкою.

НКРЕКП вважає, що таким чином “Укренерго” порушило ліцензійні умови та його тариф на передачу електроенергії у грудні 2018 року має бути зменшений на 215 млн грн.

Заступник директора з комунікацій та міжнародного співробітництва “Укренерго” **Михайло Бно-Айріян** вважає, що таке зменшення суттєво погіршить фінансове становище компанії та її фінансову самостійність. За його словами, скорочення тарифу ставить під питання фінансування реконструкції підстанцій, розробки та впровадження ІТ-платформи для балансуєчого ринку, а також - будівництво ліній та підстанцій на сході України для забезпечення поставок

електроенергії на території, що прилягають до зони бойових дій.

Також Бно-Айріян звертає увагу, що неприйняття комісією змін до інвестиційної програми за формальними приводами ставить під загрозу фінансування проектів за підтримки міжнародних фінансових організацій.

Своє занепокоєння з цього приводу листами до НКРЕКП вже висловили Світовий банк, Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР).

Мова йде про реконструкцію трьох ключових підстанцій ПС 330 кВ "Кременчук", "Житомирська" та "Новокиївська", яку фінансує Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), будівництво високовольтних ліній 750 кВ "Рівне-Київ" (зокрема, розширення підстанції "Київська" та будівництво двох ліній електропередачі 330 кВ на підстанцію "Київська"), а також будівництво підстанції "Західна", які фінансуються за рахунок кредитів від ЄБРР та ЄІБ. Але найбільш критичною загрозою є зрив фінансування IT-платформи для балансуєчого ринку і впровадження нової моделі ринку електричної енергії в цілому.

EIR Center, 19.11.2018

Україна може стати одним з ключових гравців енергоринку ЄС, — Мінгареллі

Україна за умов проведення реформи нафтогазового сектору може стати одним із ключових гравців енергоринку ЄС. Про це під час III Українського нафтогазового інвестиційного форуму-2018 сказав голова представництва ЄС в Україні Х'юг Мінгареллі.

Він підкреслив, що транзит газу в Україні всі роки працював дуже добре. Також він генерує значні прибутки для України.

«Якщо одного дня Україна втратить свою роль транзитера, то кожного року її бюджет втрачатиме 2-3 млрд дол. Ось чому ми говоримо, що Україна має лишатися транзитером. Ми працюємо з Єврокомісією, Росією і Україною, щоб знайти нові рамки для довгострокового контракту. Всі погодилися, що він має бути складений за європейськими правилами», — розповів Мінгареллі.

Він наголосив, що представництво ЄС докладатиме всі зусилля, щоб Україна лишилася транзитером.

Водночас він нагадав, що Україна має докласти зусиль до проведення анбандлінгу, щоб він був завершений до 1 січня 2020 року. «Якщо цього не вдасться зробити, це може мати серйозні наслідки», — підкреслив голова представництва ЄС.

Интерфакс-Украина, Бизнес.Цензор.Нет, Энергореформа, Терминал, 20.11.2018

ЕБРР прекращает финансирование новых проектов в сфере солнечной энергетики

Европейский банк реконструкции и развития прекращает финансирование проектов по солнечной энергетике, сообщила старший банкир департамента электроэнергии банка **Ольга Еремина** в ходе "Украинской энергетической недели" в Киеве.

О.Еремина подчеркнула, что банк обеспокоен отсутствием значительных шагов со стороны парламента по переходу от "зеленого" тарифа к другим, более рациональным методам поддержки развития ВИЭ.

"Боюсь, что мы будем не последней ласточкой, которая перестанет поддерживать проекты по возобновляемой энергетике, если не начнется непосредственный плановый переход на более устойчивую систему поддержки

ВИЭ-проектов", - добавила она.

О.Еремина уточнила также, что средства в сумме EUR250 млн, выделенные ЕБРР в рамках программы USELF-III для проектов в сфере ВИЭ летом, в настоящее время почти исчерпаны. Новая программа финансирования для возобновляемой энергетики может рассматриваться только после внедрения в Украине аукционов, которые позволят снизить тарифы на энергию, производимую ВИЭ.

ЕБРР намерен выделить от \$2 млн до \$4 млн в разработку инфраструктуры проведения аукционов при стимулировании развития возобновляемых источников электроэнергии (ВИЭ).

ТСН, 20.11.2018

АМКУ назвал "Энергоатом" и ДТЭК монополистами, но отказался штрафовать

Государственная компания "Энергоатом" и частная ДТЭК имеют признаки монопольного положения на рынке. Об этом говорится в проекте заключения Антимонопольного комитета.

Этот документ – результат рассмотрения жалобы на компании, которое тянется еще с сентября 2015 года. Только теперь антимонопольщики предлагают признать критически большое присутствие ДТЭК и "Энергоатома" на рынке, но штрафовать их не собираются, потому что эти компании якобы не пожинают плодов своего монопольного положения. Причиной названы жесткие правила регулятора – Нацкомиссии по электроэнергии и коммунальных услуг. "Действия ДТЭК в течение 2015 года по закупке угля по завышенным ценам не привели к увеличению цены и не нанесли вреда лицам или обществу", - пояснил руководитель отдела АМКУ **Олег Крыжановский**.

Свои возражения высказали инициаторы жалобы – Нацкомиссия в сфере энергетики и "Укрэнерго". Из-за этого окончательное голосование за документ перенесли на 18 декабря. "Нужно взглянуть на всю группу компаний ДТЭК, а это более 85% добычи угля, почти 80% угольных электростанций, это 99% и почти 30% электроэнергии и 60% импорта угля", - считает эксперт по энергетике **Андрей Герус**.

Кроме того, государственные эксперты признают, что "Энергоатом" и ДТЭК имеют рыночную власть - то есть теоретически могут диктовать условия на энергетическом рынке Украины. Этот проект является результатом рассмотрения жалобы на компании **Рината Аметова**, который тянется еще с сентября 2015 года.

Информация на эту тему – Интерфакс-Украина, Энергореформа, 20.11.2018 «АМКУ перенес принятие решение по делу ДТЭК на 18 декабря».

Український Бізнес Ресурс, 21.11.2018

Украина резко увеличила заработки на продаже электроэнергии

Владимир Тиравский

В денежном выражении экспорт украинской электроэнергии вырос на 27%

Украина в январе-октябре 2018 года экспортировала электроэнергию на сумму \$266,1 млн. Об этом сообщает пресс-служба ГФС.

В частности, в Венгрию поставлено электроэнергию на \$154,6 млн, Польшу - на \$62,6 млн, Молдову - на \$42,1 млн, другие страны - на \$6,5 млн.

Итак, в денежном выражении экспорт украинской электроэнергии в январе-октябре-2018 года вырос на 27,1% по сравнению с аналогичным

периодом 2017 года (\$209,2 млн).

Украинцы стали потреблять больше электроэнергии

Кроме того, Украина за указанный период импортировала электроэнергию на \$1,22 млн (с РФ - на \$1,15 млн, Беларуси - на \$0,05 млн, Молдовы - на \$0,006 млн).

Солнечные панели — это больше не экзотика или что-то недоступное. Их установкой и эксплуатацией занимается все больше семей: за 2018 год число пользователей выросло в 2,5 раза и достигло 3 тысяч. Стимулом к переходу на солнечную энергию является не только желание людей стать более энергонезависимыми, но и возможность заработать на продаже избытка электроэнергии в сеть по «зеленому» тарифу в размере 18,09 евроцентов/кВт*ч.

Новое время, 21.11.2018

Белорусы заинтересовались покупкой Центрэнерго

Белорусское госпредприятие Нефтебитумный завод планирует принять участие в аукционе по продаже 78,28% акций украинской энергогенерирующей компании Центрэнерго. Об этом свидетельствуют данные Нацкомиссии по ценным бумагам и фондовому рынку.

Фонд госимущества проведет конкурс по продаже государственного пакета акций Центрэнерго 13 декабря в 11:00. Ранее Кабинет министров обнародовал условия продажи 78,2% акций Центрэнерго.

Центрэнерго - крупнейшая энергогенерирующая госкомпания. 78,3% акций принадлежит Фонду госимущества. Эксплуатирует Углегорскую, Змиевскую и Трипольскую ТЭС суммарной мощностью 7660 МВт (около 14% от всеукраинского показателя).

Приватизация Центрэнерго является одним из ключевых условий переговоров с МВФ, но процесс затягивается с 2015-го. По итогам прошлого года компания в 5 раз увеличила чистую прибыль - до 1,9 млрд грн. Активы на конец 2017 года превысили 10 млрд грн.

Додаткова інформація на цю тему – Укррудпром, Fin.org.ua, Бизнес.Цензор.Нет, 27.11.2018 “Компания Игоря Коломойского и Виталия Хомутынника планирует участвовать в приватизации “Центрэнерго”. Газодобывающая компания “Укрнефтебурение” планирует участвовать в приватизации государственного пакета акций АО “Центрэнерго”. Об этом говорится в повестке дня собрания акционеров компании, запланированном на 12 декабря.

Аукцион по продаже 78,3% акций “Центрэнерго” запланирован на 13 декабря. Стартовая цена пакета — 5,99 млрд грн.

Согласно проекту решения акционеров “Укрнефтебурения”, ее представитель на приватизационном аукционе будет иметь возможность повысить стоимость до 10 млрд грн. Основной актив компании “Укрнефтебурение” — лицензия на Сахалинское нефтегазоконденсатное месторождение (31,7 кв. км в Харьковской обл.). Компания эксплуатирует 25 своих газоконденсатных и нефтегазовых скважин и еще 10 в рамках договоров СД.

Объем добычи газа на Сахалинском месторождении в 2017 году составил 542 млн куб. м, нефти и конденсата — 50 тыс. тонн. По объему добычи газа “Укрнефтебурение” является третьей среди частных компаний.

Оперативное управление компанией принадлежит стороне Игоря Коломойского. С июля 2015 года ее возглавляет **Михаил Бакуненко**, ранее

роботавший топ-менеджером “Укрнафты”.

Совладельцями “Укрнефтебурения” являются **Игорь Коломойский** и **Виталий Хомутынник**. Еще 22,5% компании, через “Ариана Бизнес Лимитед” (Великобритания), принадлежит российскому бизнесмену **Павлу Фуксу**, который сумел выстроить общение с окружением президента **Петра Порошенко**. Акции компании Фукс приобрел у представителей **Януковича**.

Как сообщалось, ранее стало известно, что на приобретение 78,289% акций энергогенерирующей компании ПАО “Центрэнерго” претендуют пять компаний. Это ООО “Укрдонинвест”, ООО “Форбс Энд Манхеттен Украина”, ООО “Баланс Груп”, белорусский “Нефтебитумный завод” и Georgian International Energy Corporation LLC.

Урядовий портал, 21.11.2018

За співголування заступника Міністра з питань європейської інтеграції

Н. Бойко у м. Брюссель відбулось спільне засідання "Кластера 3" Україна-ЄС

Спільне зі стороною ЄС засідання Кластера 3 (енергетика, включаючи ядерну, навколишнє природне середовище, зміни клімату, цивільний захист, транспорт) відбулось у період з 19 по 20 листопада 2018 року у м. Брюссель.

Відповідно до порядку денного заходу було обговорено нагальні питання двосторонньої співпраці з ЄС, а саме щодо секторальної енергетичної співпраці за Угодою про асоціацію, включаючи Договір про заснування Енергетичного Співтовариства та Меморандум про стратегічне енергетичне партнерство з ЄС. Значна увага була приділена ходу реалізації реформи ринку електроенергії та газу, співпраці у вугільній галузі, сфері ядерної енергетики та атомної промисловості, енергоефективності та відновлюваних джерел енергії.

Окрім того зважаючи, що вказаний інституційний механізм охоплює також співпрацю у галузі транспорту, захисту навколишнього природного середовища та змін клімату, цивільний захист, – представники відповідних ЦОВВ та установ обговорили з колегами з Європейської Комісії стан справ та перспективи секторальної співпраці за вказаними напрямками.

Представниками Європейської Комісії особливо відзначено необхідність для України й надалі рухатися шляхом реформ, а також наголошено на глибокій залученості та подальшій всебічній підтримці ЄС у цьому напрямку.

Під час заходу зауважено, що на сьогодні перед Україною стоїть декілька завдань одночасно: дати відповідь російській агресії в Криму та на Сході, шляхом прискорення реалізації реформ та європейської інтеграції стала стабілізація економічної ситуації та відновлення миру, порядку і спокою в країні, та інші не менш важливі заходи.

«Україна рухається шляхом наближення законодавства до права ЄС у сферах енергетики, транспорту, захисту навколишнього природного середовища та змін клімату. У цьому контексті важливо підкреслити необхідність подальшої активної взаємодії з ЄС» - зазначила заступник Міністра **Наталія Бойко**.

Підкреслено, що українська сторона надає великого значення проведенню цього засідання, як практичному механізму для подальшого розвитку співробітництва. Та із відповідальністю ставиться до взятих на себе зобов'язань і йде шляхом сумлінного їх виконання у всіх вище перелічених сферах. Це також безперечно транзитні зобов'язання, підвищення енергоефективності української

економіки, ефективної реалізації фінансової допомоги.

Від Міненерговугілля участь у заході взяли також Генеральний директор Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції **В. А. Кушніров** та державний експерт вказаного Директорату **В.В. Руженкова**.

Укринформ, 22.11.2018

В Укргідроенерго пояснили, чому відклали пуск агрегата Дністровської ГАЕС

"Одним з головних завдань компанії на найближчу та середньострокову перспективу є будівництво другої черги Дністровської ГАЕС. Наразі на станції тривають роботи зі зведення четвертого гідроагрегата, завершити які планувалося наприкінці 2019 року. Втім, **через дефіцит фінансування, який на сьогоднішній день складає 2 мільярди гривень при загальній вартості об'єкта в 4,4 млрд та виник через незатвердження тарифу компанії НКРЕКП на наступний рік, терміни пуску агрегата доведеться відкласти**", - зауважив генеральний директор ПрАТ «Укргідроенерго» Ігор Сирота.

Сирота додав, що **будівництво четвертого гідроагрегата Дністровської ГАЕС було передбачене Програмою розвитку гідроенергетики до 2026 року та Енергетичною стратегією України на період до 2035 року.**

«Укргідроенерго – найбільший замовник вітчизняних заводів. 95 відсотків обладнання, яке виробляють заводи "Турбоатом" і "Електроважмаш", було замовлено у них нашим підприємством. За останні два роки ми заключили з цими заводами контрактів на суму 8 млрд гривень. Лише в цьому році ми проплатили 1,5 млрд гривень Турбоатому та Електроважмашу. Жодна генерація не дає стільки замовлень для наших українських виробників, скільки дає Укргідроенерго", - сказав він.

Дивись.info, 23.11.2018

Підвищення тарифів, особливо в українських умовах – це річ неминуча

Оксана Дудар

Ціни на енергетичне вугілля в Україні завдяки формулі Роттердам + є найвищими у світі – станом на квітень 2016 року – 59 доларів за тонну, тоді як в Японії, де вугілля не видобувається взагалі – 56 доларів. Такі дані оприлюднив експерт з питань енергоринку, колишній член НКРЕКП Андрій Герус.

«Підвищення тарифів, особливо в українських умовах – це річ неминуча. Але питання не в тому чи підвищувати, а як підвищувати, наскільки підвищувати, які фактори цього чи ці фактори справедливі чи несправедливі, чи можна зробити систему більш ефективною, щоб це тягнуло мінімальне підвищення тарифів.

Тариф для населення і промисловості різний. Для промисловості він приблизно утричі вищий. Власне, якщо говорити, для чого підвищується тариф і куди йдуть кошти, то гроші від населення пішли на фінансування вугільної теплової генерації. Кажуть, що відома формула Роттердам + не потягнула за собою підвищення тарифів для населення. Це дійсно так, бо все відбувалося навпаки – спочатку були підняті тарифи для населення, акумулювалися гроші, а потім визначалося, куди ці гроші підуть. Потім була придумана формула Роттердам +, і гроші скерували на фінансування теплової генерації. Таким чином кошти від населення пішли на фінансування цієї вугільної формули Роттердам +...

Формула Роттердам+ закріплює олігархічно-політичну систему, а також вона здійснює дуже сильне стимулювання саме роботи вугільної, екологічно

шкідливої генерації енергії.

Тарифи на електроенергію для населення в Україні не мінялися з 2010 до початку 2015 рр. Коли було прийняте рішення про підвищення цін, то це мало ліквідувати перехресне субсидіювання, яке лягало на плечі промисловості. Але цього не сталося і в жовтні 2017 року промисловість доплачує за населення 2,9 мільярда гривень.

«Формула Роттердам + була введена 2016 року. Вона не враховує жодні екологічні параметри вугілля. Наприклад, ввозилося вугілля, де вміст сірки понад 3%, а також нафтококс із вмістом сірки понад 6%. Цей нафтококс змішується з іншими видами вугілля», – продовжує Андрій Герус. Експерт запевняє, що завдяки формулі Роттердам + ми отримали найвищу вартість вугілля у світі, вищу навіть за країни, де вугілля не добувається, наприклад, у Японії.

А питання екології взагалі на останньому плані. Адже, як стверджує Андрій Герус, українське вугілля взагалі не придатне для експорту, тобто в Європі його ніхто не купить. Якщо вугілля такої якості й десь спалюють, то тільки на станціях зі спеціальними очисними фільтрами. За таких умов Україна може торгувати хіба електроенергією.

У Бурштині в Івано-Франківській області та Добротворі у Львівській спалюється екологічно шкідливе вугілля

«У нас відбувається таке: у Бурштині в Івано-Франківській області та Добротворі у Львівській спалюється екологічно шкідливе вугілля, яке неліквідне і непрохідне на експорт за високим тарифом Роттердам +, потім компанія-експортер викупує електроенергію і продає її за кордон. Виходить, що вугілля спалюється тут, викиди залишаються тут, тут це вигідно робити в силу тих формул, які були прийняті, а сама електроенергія продається на експорт», – зазначає Герус.

І додає, що якщо подивитися на витрати палива на вироблення 1 кіловат-години, то в Європі треба спалити менше вугілля, ніж в Україні.

«Що робити у такому випадку? Потрібна конкуренція, збільшення енергоефективності і зменшення витрат. Сьогодні конкуренції у нас немає. Наприклад, експорт в Україні дозволений, а імпорт заборонений. В Угорщині електроенергія дешевша. Українській економіці було б вигідніше купити електроенергію, ніж виробляти власну. Не має бути цінового стимулювання різних неефективних видів генерації, а також видів економіки, у тому числі видобування вугілля.

Потрібна конкуренція, збільшення енергоефективності і зменшення витрат. Сьогодні конкуренції у нас немає...

Менше 10% вугілля видобувається державними шахтами. На рік їм виділяється близько 2 мільярдів гривень дотацій. **З тих шахт, які є державними, думаю, половина з них – без шансів на існування.** По-хорошому, їх треба було б закрити. Але це складний процес і треба думати, як це зробити. А поки вони існують, є можливість просити гроші з державного бюджету. Не відкрию нічого нового, коли скажу, що на державних шахтах сидять «смотрящіє», – продовжує експерт.

Тим не менше, незважаючи на показну збитковість шахт, вони є джерелом прибутків для певного кола осіб...

... Тому на сьогоднішній день ми в Україні маємо вугільний тариф теплової генерації, мабуть, найвищий у світі, тому що в Європі з таким тарифом вугільні станції не працюють. В них тариф знижується, а теплоелектростанції замінюють ВДЕ, які успішно конкурують і витісняють

вугільну теплову генерацію. В Україні ми маємо парадоксальну ситуацію. Крім того усього, тариф Роттердам + прив'язаний до валюти, тому що в Роттердамі вугілля продається у доларах. Тобто за будь-якої девальвації надходження у твердій валюті, для споживача тариф, відповідно зростає. **В Україні ми маємо два тарифи, які в нас щось стимулюють – по-перше, це «зелений» тариф...**

І теплову генерацію, отриману з викопних видів палива, екологічно шкідливих. Це означає, що якоїсь стратегії, що ми рухаємося у певному напрямку, немає. Єдине, що ці речі поєднує – що там і там є інтереси дуже важливих людей...», – резюмує Андрій Герус.

Ми стимулюємо у країні дві протилежні речі – зелену енергетику, що можна зрозуміти, бо це майбутнє, і теплову генерацію, отриману з викопних видів палива, екологічно шкідливих. Це означає, що якоїсь стратегії, що ми рухаємося у певному напрямку, немає

Сьогодні ринок електроенергії в Україні – це ринок об'ємом приблизно 13 млрд грн на місяць. Ключовими гравцями є Енергоатом, Укргідроенерго, генкоманії ТЕС (здебільшого ДТЕК), «зелені» джерела, Укренерго і обленерго.

Учасники ринку	Тариф у жовтні 2017, грн/кВт-год	Частка у виробництві
Енергоатом	0,48	52%
ТЕС	1,45	35%
Укргідроенерго	0,78	6%
ТЕЦ	1,94	6%
«Зелена» енергетика	4,90	1%
Середній тариф	0,99	

Існує міф, що ріст тарифів для промисловості не впливає на населення. Це неправда:

Усі затрати підприємств позначаються на ціні продукції: хліб (8%), молоко (10%), вартість проїзду в метро (20%), тарифи водоканалів (40%) тощо.

Через високі затрати, зокрема й на електроенергію, деякі підприємства стають неконкурентоспроможними на світовому ринку.

Якщо ростуть одні статті витрат (на електроенергію), то урізаються інші – інвестиції, фонд оплати праці тощо.

Ріст тарифів на електроенергію для промисловості прискорює інфляцію і сповільнює економічний розвиток.

<https://dyvys.info/2018/11/23/pidvyshhennya-taryfiv-osoblyvo-v-ukrayinskyh-umovah-tse-rich-nemynucha-andrij-gerus/>

Новое время, Энергореформа, Интерфакс-Украина, Бизнес.Цензор.Нет, 23.11.2018

Сразу два облэнерго оштрафовали за злоупотребления монополией

Временная административная коллегия Антимонопольного комитета оштрафовала энергопоставляющие компании Полтаваоблэнерго и Запорожьеоблэнерго на 30,1 млн грн и 14,9 млн грн соответственно за злоупотребление монопольным положением, сообщила пресс-служба ведомства.

Согласно сообщению, доказано, что Полтаваоблэнерго создавала препятствия доступа поставщикам электрической энергии по нерегулируемому тарифу, а именно компаниям ТЭК Элком, Энерджи 365, Энергосервис плюс, Енерсвит, Агро - НВ и

ДТЭК Трейдинг на рынок поставки электрической энергии.

Предприятие требовало от поставщиков электроэнергии по нерегулируемому тарифу документы, которые не предусмотрены действующим законодательством, медлило с получением почтовых сообщений с заявлениями по заключению договоров о передаче электроэнергии местными электрическими сетями. Таким образом промышленные потребители в Полтавской области были ограничены в выборе поставщика электроэнергии.

Полтаваоблэнерго контролируется так называемой группой Приват.

В то же время, Комиссия установила, что Запорожьеоблэнерго не согласовало сообщение на заявленный объем покупки электроэнергии на оптовом рынке электроэнергии поставщику электрической энергии по нерегулируемому тарифу.

Вследствие этого поставщик не смог провести закупки электроэнергии и поставлять ее своему потребителю. Таким образом он фактически был устранен с рынка, а его потребитель, как это предусмотрено действующим законодательством, автоматически перешел к потреблению электроэнергии от облэнерго.

"Таковыми действиями Запорожьеоблэнерго не только устранило с рынка своего конкурента, но и лишило одного из крупнейших потребителей электроэнергии Украины (Запорожсталь) права на свободный выбор поставщика электроэнергии, как это предусмотрено действующим законодательством. В то же время такое нарушение Запорожьеоблэнерго было совершено не впервые", – подчеркивается в сообщении.

60,3% акций Запорожьеоблэнерго принадлежит государству в лице ФГИ, 16,5% и 12,3% – кипрским компаниям Lex Perfecta Limited и Vikontia Enterprises Limited соответственно.

Mind.kiev.ua, Укринформ, 23.11.2018

Гройсман очікує на запуск роботи Фонду енергоефективності у II кварталі 2019 року

Завдяки Фонду на заходи з енергоефективності для всієї країни будуть доступні близько 10 млрд грн.

Прем'єр-міністр України **Володимир Гройсман** очікує, що Державний фонд енергоефективності почне працювати в II кварталі 2019 року. Про це Гройсман заявив в ході Години запитань до уряду у Верховній Раді в п'ятницю.

«Ми очікуємо, що в II кварталі Державний фонд енергоефективності запрацює», – сказав очільник Уряду.

Також він підкреслив, що уряд бачить величезний потенціал у роботі цього фонду, в якому будуть акумулюватися кошти як місцевий ресурс. Прем'єр припустив, що «це буде близько 10 млрд грн і більше, які будуть доступні для заходів з енергоефективності для всієї країни».

У той же час віце-прем'єр-міністр, міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства **Геннадій Зубко** вважає, що фонд може почати працювати вже до кінця першого кварталу 2019 року. «Ми розраховуємо, що це відбудеться вже до кінця першого кварталу», – сказав він.

Віце-прем'єр зазначив, що створення Фонду енергоефективності проходить прозоро, з дотриманням усіх необхідних процедур.

Він також нагадав, що членами наглядової ради Фонду енергоефективності вже стали **Анджей Райкевіч** (Польща) та **Юлія Сабатюк** (Україна).

Також Зубко повідомив, що уряд направить 2 своїх представників до наглядової ради фонду, і «головне – очікуємо представника Європейського Союзу».

Віце-прем'єр-міністр також очікує, що Україна до кінця нинішнього року отримає 50 млн євро від мультидонорського фонду для фінансування проектів.

«Ми зараз відпрацьовує питання, щоб запустити перші 10 пілотних проектів разом з мультидонорським фондом уже за процедурою фонду», – сказав Зубко.

У свою чергу, Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) днями заявив про припинення фінансування проектів з сонячної енергетики.

Раніше Кабмін збільшив статутний капітал Фонду енергоефективності за рахунок коштів державного бюджету на 1,5 млрд грн – до 1,6 млрд грн.

Фонд було створено 24 липня 2018 року. Разом з тим, Мінрегіон призначив в.о. директора Фонду енергоефективності **Юлію Головатюк-Унгуряну**.

Інформація на цю тему – Урядовий портал, Мінрегіонбуд України, Бизнес.Цензор.Нет, Fin.org.ua, 27.11.2018 «Уряд Німеччини планує надати додатково 10 млн євро на Фонд енергоефективності, – Геннадій Зубко». Урядовий портал, Мінрегіонбуд України, 27.11.2018 **«Німеччина й надалі підтримуватиме реформу енергоефективності в Україні, - Геннадій Зубко».**

Хвиля, 23.11.2018

Краеугольный камень реформы энергетики Украины

Тимур Чмерук

Реформа энергетики в Украине – нескончаема. Вся история нашей страны, так или иначе, связана с ней. Но, к сожалению, нам так и не удалось построить энергоэффективную экономику и общество высокой энергетической культуры.

В бывшем Советском Союзе мы привыкли к дешевой энергии и потребляли ее по меркам высокоразвитых стран. Практически ничего не платя. Но, так как «за просто так» ничего не бывает, по сути, мы проедали благополучие сегодняшнего дня, за что расплачиваемся не только мы сами, но будут расплачиваться и наши дети, а может быть, и внуки.

Причина в том, что уровень потребления энергии не соответствовал уровню индустриального развития страны и сформировавшейся энергетической культуре населения. При этом, уровень комфорта жизни большинства советских людей далеко не соответствовал таковому в странах с сопоставимым объемом потребления энергии. Ситуация же, когда высокий уровень потребления энергии сочетается с низким уровнем жизненного комфорта свидетельствует о расточительстве при использовании энергоносителей.

Свою историю, как независимая страна, Украина начала как энергорасточительная страна. Удельные затраты энергии различного вида на единицу ВВП в разы превышали уровень высокоразвитых стран мира. Естественное же стремление украинцев повысить комфорт своей повседневной жизни и окружающей среды до европейских стандартов, потребовало значительного увеличения расхода энергии...

Не изменив подходов к энергоэффективности экономики и общества, мы не сможем провести реформы не только в энергетике, но и все остальные реформы нашего общества. Энергия – это и есть уровень жизни человека и развития общества. Учеными уже давно установлена прямая связь между уровнем потребления энергии, продолжительностью жизни и ее качеством.

Сейчас есть два подхода к решению проблем энергетики: энергосбережение и

энергоэффективность. С энергосбережением мы все хорошо и давно уже знакомы: нормирование расхода; регламентация производства, распределения и потребления энергии; отключение энергии при дефиците. Про энергоэффективность у нас много говорят, но мало делают. Она связана с принципиально иным отношением к энергии: энергетический мониторинг, мотивация снижения расхода энергии, снижение энергоемкости производства и быта, диверсификация и децентрализация энергорынков, энергетическая независимость местных общин. Если Украина продолжает двигаться по пути энергосбережения, то, например, прибалтийские страны и, даже, Белоруссия, пошли по пути энергоэффективности.

Европейский опыт построения политики энергоэффективности свидетельствует, что ее формирование проходит три этапа.

Первый этап связан с реализацией беззатратных и малозатратных проектов. В основном, к ним относятся просветительские и пропагандистские мероприятия, а также различные мероприятия в сфере энергомониторинга, распространения персональных приборов учета и контроля, корректировки потребления...

Второй этап реализуется за счет мало и средnezатратных проектов. К ним относятся работы по восстановлению тепловой изоляции, ремонту сетей, повышения КПД генерирующего оборудования. На данном этапе возможно получение сокращения энергозатрат общества до 20% от дореформенного уровня. Срок реализации проектов этого этапа не превышает 2 лет, а срок их окупаемости составляет от 1 до 4 лет.

Третий этап связан с модернизацией, причем глубокой, не только энергетического оборудования и технологий, но и оборудования и технологий других отраслей экономики. Последнее — самое важное. Мероприятия этого этапа, в Украине, пока остаются единичными и не представляют собой обоснованной национальной программы, как, например, это сделано в Турции.

Для успешности формирования энергоэффективной экономики большое значение имеет уровень квалификации специалистов, подготовка достаточного большого числа энергоменеджеров (в настоящее время, подготовка таких специалистов в Украине вообще не ведется), повышение энергетической культуры у всего населения.

Успешность политики энергоэффективности зависит от участия в ней гражданского общества

Специфичным для модели энергетического менеджмента является то, что разработка энергетической политики передается от институтов собственно энергетической отрасли, институтам непосредственно гражданского общества, представленного самоуправляемыми энергетическими ассоциациями и работающими в «их структуре» центрами энергетического мониторинга и менеджмента. Причем, как показывает европейский опыт, организационные расходы на создание таких органов окупаются не более чем за 3 года, а их рентабельность на уровне отдельных городов достигает 500%.

Самой первой отраслью украинской экономики, которую необходимо модернизировать в рамках политики энергоэффективности, безусловно и строительство и эксплуатация зданий. Сейчас, уровень тепловой защиты наших зданий в 1,6-2,2 раза ниже, такового у европейских зданий. Наши строители до сих пор ориентируются на нормативы советских СНиПов, которые никак нельзя назвать энергоэффективными...

Для повышения энергоэффективности украинской экономики большое значение имеет и снижение энергозатрат в трех ведущих отраслях, которые, кстати, являются и главными потребителями энергии. Речь идет о сельском хозяйстве, горно-металлургической промышленности и транспорте. Рассмотреть систему повышения их энергоэффективности я надеюсь сделать в других обзорах.

Политика энергоэффективности прямо зависит от «большой политики»

Задачей первоочередной важности является обеспечение действительной независимости национального энергетического регулятора. Фактически, комиссия превратилась из независимого органа, созданного гражданским обществом и в его интересах, в государственный орган по согласованию финансово-энергетических интересов и противоречий различных финансово-промышленных групп. Население полностью отделено от ее деятельности и никак не может воздействовать на нее.

Также реально добиться существенных результатов в усилении энергоэффективности, последовательно проводя реформу корпоративного управления, как в энергетической отрасли, так и в системе ЖКХ.

Актуальной для Украины остается и проблема монополизма в энергетике, последовательного разделения генерации, распределения и транспортировки энергетических ресурсов. Фактически, за последние годы, в этом направлении ничего не сделано и не планируется.

Самое же существенное, что препятствует сейчас разработке и реализации эффективной энергетической политики в Украине, — это слияние энергобизнеса и власти. И эту, исключительно политическую, задачу необходимо решить уже в наступающем году больших выборов.

«ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ. Україна», 24-30.11.2018

Чи буде в Україні тепло й світло?

Тарас Чмерук

Впровадження енергоефективних технологій дозволить Україні не тільки скоротити шкідливий ефект для навколишнього середовища, а й заощадити значний обсяг споживаної енергії. За розрахунками фахівців, вивільнених потужностей вистачить для зниження тарифів на теплову енергію до 1,5 грн, а електричної – на 0,4 грн за одиницю. Але лампочки в під'їздах продовжують світитися і вдень...

Упродовж останніх років енергетичний ринок України перебуває в стані кризи й хаотичних спроб визначення стратегії та перспектив розвитку.

Проблеми енергетики залишаються гострими не тільки для України. Їх порушували й на 73-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, яка відбулася у Нью-Йорку.

У виступі Генерального секретаря ООН **Антоніу Гуттереша** увагу привернули озвучені ним цифри про те, що впровадження альтернативної енергетики й "зеленої економіки" дасть можливість залучити у світову економіку до 2030 р. 26 млрд дол. і створить 24 млн додаткових робочих місць.

Гуттереш зазначив, що розвиток відновлюваних джерел енергії є пріоритетним напрямом діяльності всього світового співтовариства наступного року.

Загальний обсяг державного субсидування вуглеводневої енергетики у світі становить понад 1,5 трлн дол. (що перевищує державний бюджет переважної більшості країн, включаючи Україну, у кілька разів), а енергетики відновлюваних джерел – 150 млрд. Якщо з їх використанням в альтернативній енергетиці все досить ясно: виробив 1 кВт·год. – отримай певну суму, то у вуглеводневій енергетиці все

заплутано, оскільки субсидії надаються і виробникам, і мережевикам, і споживачам. У нас енергетичні субсидії стали одним із головних джерел корупційних грошей і розкрадань. Причому різні "схеми" і "шляхи" уже давно налагоджені, враховують накопичуваний десятиліттями "досвід" вуглярів і газовиків.

Примітно, що при постійному підвищенні тарифів для кінцевого споживача в Україні повертаються величезні суми невикористаних бюджетних субсидій: у 2017р. 6,2 млрд грн – від газопостачальних підприємств; 1,1 млрд – теплопостачальних; 650,1 млн – водопостачальних; 290,7 млн грн – компаній-постачальників електроенергії. Це величезні цифри, порівнянні з сумами "енергетичної кризи" у Києві.

В Україні в газовому секторі втрати при транспортуванні значно нижчі, ніж при доставці електроенергії. Сумарно втрати в газопроводах становлять 14,3 млрд кВт·год. щорічно, в електричних мережах – 35 млрд кВт·год. Втрати ще більші при транспортуванні теплової енергії, де вони сягають 100 млрд кВт·год. Для покриття всіх цих втрат і доводиться підвищувати тарифи?! Якщо подивитися на ці цифри в грошовому вираженні, то різниця стає ще значнішою: втрати при транспортуванні по газових і теплових мережах різняться в 20 разів!

Нову модель менеджменту, нову корпоративну культуру так само, як і глобальні завдання екоцентричного, системного сталого розвитку країн, як зазначив Антоніу Гуттереш, можна реалізувати лише в тому разі, якщо в центрі уваги урядів і національних співтовариств опиняться питання розвитку освіти, адаптації національних освітніх систем до потреб і викликів сьогодення.

Завершуючи цей свій нарис, хочу зазначити: Україна за своїм інтелектуальним та економічним потенціалом здатна зробити певний внесок у вирішення загальнолюдських проблем, стати невід'ємним співавтором стратегій і тактик реалізації інноваційних моделей, пропонованих світовим співтовариством.

P.S. 12 листопада 2018 р. у Києві НАК "Нафтогаз України" підписала меморандум з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міністерством екології та природних ресурсів України про взаєморозуміння щодо скорочення викидів метану в ланцюжках поставок газу в Україні.

Церемонія підписання за участі голови правління "Нафтогазу" **Андрія Коболева**, заступника голови ЄБРР в Україні **Террі Маккалліона**, міністра екології й природних ресурсів **Остапа Семерака** відбулася в рамках 9-го Міжнародного форуму з енергетики для сталого розвитку.

Меморандум стане першою сходинкою до реалізації Програми скорочення викидів метану по всьому ланцюжку поставок газу (видобуток, транспортування, розподіл).

https://dt.ua/energy_market/chi-bude-v-ukrayini-teplo-y-svitlo-295032_.html

Укррудпром, newspaper, 25.11.2018

НКРЭКУ готова повысить средний тариф для “Укрэнерго” на треть

Национальная комиссия, осуществляющая госрегулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг (НКРЭКУ), с 1 января 2019 года хочет увеличить средний тариф для ГЭС ЧАО “Укрэнерго” на 33,5% — с действующих 24,64 коп. до 32,9 коп./кВт-ч, снизив его для ГАЭС компании на 33,5% — с 320,78 коп. до 252,14 коп./кВт-ч (все — без НДС).

“Укрэнерго” предлагало утвердить тариф для ГЭС — 56,57 коп./кВт-ч, для ГАЭС — 529,35 коп./кВт-ч. Таким образом, средний тариф для

ГЭС/ГАЭС компания предлагала — 116,44 коп./кВт-ч, предложение комиссии — 60,67 коп./кВт-ч. Ожидаемый средний тариф для “Укрэнерго” на 2018 год — 57,58 коп./кВт-ч.

НКРЭКУ, в частности, предлагает установить ставку платы за электроэнергию, отпускаемую ГЭС, на первый квартал в размере 9,38 коп./кВт-ч, второй квартал — 4,54 коп./кВт-ч, третий квартал — 12,82 коп./кВт-ч, четвертый квартал — 5,11 коп./кВт-ч. Ставка платы за рабочую мощность для ГЭС на первый квартал — в размере 205,316 тыс. грн/МВт, второй квартал — 106,506 тыс. грн/МВт, третий квартал — 208,748 тыс. грн/МВт, четвертый квартал — 115,46 тыс. грн/МВт.

Ставка платы за электроэнергию, отпускаемую ГАЭС, на первый квартал регулятор предлагает утвердить в размере 143,47 коп./кВт-ч, второй квартал — 140,43 коп./кВт-ч, третий квартал — 142,35 коп./кВт-ч, четвертый квартал — 137,86 коп./кВт-ч. Ставку платы за рабочую мощность для ГАЭС на первый квартал — в размере 303,786 тыс. грн/МВт, второй квартал — 307,371 тыс. грн/МВт, третий квартал — 338,726 грн/МВт, четвертый квартал — 280,913 тыс. грн/МВт.

Инвестиционную программу “Укрэнерго” на 2018 год НКРЭКУ предлагает утвердить в объеме 2 млрд 816,733 млн грн (для ГЭС — 1 млрд 875,996 млн грн, для ГАЭС — 940,737 млн грн), тогда как компания предлагала — 7 млрд 71,245 млн грн. На 2018 год утверждена в размере 3 млрд 417,885 млн грн.

Одобренный комиссией проект постановления о пересмотре тарифов будет вынесен на общественное обсуждение, после — на окончательное утверждение НКРЭКУ.

https://biz.censor.net.ua/news/3098630/nkreku_gotova_povysit_sredniyi_tarif_dlya_ges_ukrgidroenergo_na_335

Бизнес.Цензор.Нет, РБК-Украина, Деловая столица, ГлавКом, 26.11.2018

Энергосистема готова к работе в условиях военного положения, – “Укрэнерго”

“Укрэнерго”, как энергокомпания, осуществляющая функции оперативно-технологического управления Объединенной энергосистемой Украины (ОЭС) и передачи электроэнергии магистральными электросетями, официально сообщает о полной готовности к работе в условиях военного положения в Украине”, – сказано в сообщении.

В НЭК заявляют, что компания выполнила все необходимые меры по обеспечению надежной работы ОЭС Украины при переходе в режим работы в условиях военного положения в Украине.

Сейчас ОЭС Украины работает в штатном режиме.

“Ранее в ходе учебных занятий работники компании получили все необходимые знания и навыки по работе в условиях чрезвычайных ситуаций. Последние масштабные тренировки с участием наблюдателей от СНБОУ, Министерства энергетики и угольной промышленности, комитета ВРУ по вопросам ТЭК, ядерной политики и ядерной безопасности состоялись летом 2018 года. В нем приняли участие дежурные диспетчеры “Укрэнерго”, региональных диспетчерских центров, энергоснабжающих компаний, а также начальники смен электростанций (ПАО “Укрэнерго”, АЭС и ТЭС)”, – отмечается в сообщении.

https://biz.censor.net.ua/news/3099077/energosisistema_gotova_k_rabote_v_usloviya_h_voennogo_polozeniya_ukrenergo

Сегодня, 26.11.2018

Возможности и вызовы энергетической отрасли Украины: вышло второе издание справочника "Энергетика Украины"

Контент-маркетинговое агентство Top Lead при поддержке Американской торговой палаты в Украине и юридической фирмы AEQUO Law Firm, аудиторской компании Baker Tilly и энергетической компании ДТЭК подготовило новое издание инфографического справочника "Энергетика Украины".

Справочник является аналитическим изданием, представляющий комплексные вопросы функционирования энергетики Украины – текущее состояние энергетики Украины, потенциал энергетического сектора и направления, которые нуждаются в реформировании:

"Справочник "Энергетика Украины" – это настольная книга для изучения энергорынка, а также точка входа для иностранных инвесторов. Мы создали справочник с целью объяснить, как работает рынок и каковы его возможности в понятном и визуально привлекательном формате инфографики. В этом году справочник насыщен уникальной визуализацией. Как пример – энергобаланс и энергостратегия, такие визуализации энергорынка созданы только для нескольких стран: США, Великобритании и Германии. **Я уверен, что именно такой формат позволяет объяснить реформы рынка электроэнергии и газа и эффективно представить возможности украинского энергорынка для иностранных инвесторов**", – сообщает Станислав Шум, CEO Top Lead.

ГолосUa, 26.11.2018

Эксперт рассказал о прогнозе веерных отключений электричества в Украине

Текущей зимой в Украине навряд ли будут веерные отключения электричества, сообщил эксперт по энергетическим вопросам **Валентин Землянский**.

«Честно говоря, пока не вижу предпосылок для веерных отключений в течение ближайшего месяца. Конечно, в нашей стране может быть все, что угодно, но пока предпосылок нет. Все, что было по электричеству, это заявление НКРЭКУ о том, что они будут пересматривать тарифы, цена на оптовом рынке поднимется. Но заявления о дефиците ресурса не было», - говорит эксперт.

«А отчего будут неплатежи, если тарифы не поднимались. А новые, повышенные тарифы на отопление появятся не раньше января. Поэтому нельзя говорить о том, что украинцы сейчас не платят за электричество, чтобы заплатить за отопление», - сказал он.

<https://golos.ua/i/649953>

Бизнес.Цензор.Нет, 26.11.2018

С Нового года украинцы будут подписывать два договора на электроэнергию

Согласно новым Правилам розничного рынка электрической энергии для обеспечения потребления электрической энергии с 1 января потребители будут заключать договоры на ее поставки и на распределение. Об этом глава Национальной комиссии, осуществляющей регулирование в сфере энергетики и коммунальных услуг (НКРЭКУ) **Оксана Кривенко** сообщила на своей странице в сети [Facebook](#).

Глава Нацкомиссии напомнила, что в соответствии с нормами закона "О рынке электрической энергии" энергообеспечивающие компании обязаны осуществить

отделение деятельности по распределению электрической энергии от других видов деятельности вертикально интегрированного предприятия (облэнерго), в том числе путем создания электропоставщика.

Новая модель системы договорных отношений на розничном рынке электрической энергии и порядок заключения договоров определены Правилами розничного рынка электрической энергии, утвержденными постановлением НКРЭКУ №312 от 14 марта 2018 года.

Согласно установленным Правилам, для обеспечения потребления электрической энергии потребитель заключает договоры:

- 1) о предоставлении услуг по распределению электрической энергии потребителю с оператором системы распределения;
- 2) о поставках электрической энергии потребителю с выбранным электропоставщиком или поставки электроэнергии поставщиком универсальных услуг (для бытовых или малых бытовых потребителей).

"Договор потребителя с оператором системы распределения преимущественно касается технических параметров мощности, класса напряжения, качества электрической энергии, процедуры отключения и подключения. Договор о поставках электрической энергии предусматривает коммерческую продажу потребителю электрической энергии в качестве товарной продукции", – пояснила Кривенко.

Глава НКРЭКУ добавила, что договоры о пользовании электрической энергией (для населения) и поставки электроэнергии, заключенные потребителями с облэнерго прекращают свое действие с 1 января 2019 года.

https://biz.censor.net.ua/news/3099067/s_novogo_goda_ukraintsy_budut_podpisyvat_dva_dogovora_na_elektroenergiyu_nkreku

Інформація на цю тему – ЛігаБизнесІнформ, УНІАН, Корреспондент, 27.11.2018 «В Украине вводятся новые правила оплаты за электроэнергию».

УНІАН, 27.11.2018

Опалення в Україні подорожчає в середньому на 17%

Причиною подорожчання опалення в Україні стало зростання ціни на газ на 23%. Тариф на опалення для побутових споживачів у зв'язку з подорожчанням природного газу може збільшитися на 17,1%, йдеться у відповіді Національної комісії, що здійснює регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг (НКРЕКП), на інформаційний запит.

"За попередніми розрахунками НКРЕКП, зробленим з урахуванням вимог чинного законодавства, для ліцензіатів комісії тарифи на теплову енергію для потреб населення збільшаться в середньому на 17,1%", - сказано в повідомленні. Наголошується, що при цьому середня вартість послуги централізованого опалення (зокрема, для двокімнатної квартири) збільшиться з 975 до 1136 гривень і таким чином зросте у порівнянні з попередньою на 161 гривню.

Кабінет міністрів підвищив ціну на газ для населення з 1 листопада на 23,5% - до 8550 гривень за тисячу кубометрів. Комунальне підприємство "Київтеплоенерго" пропонує з 1 грудня 2018 року підвищити тариф на виробництво на своїх ТЕЦ теплової енергії для потреб населення на 32% - до 1038,8 гривні за 1 Гкал.

<https://economics.unian.ua/realestate/10353945-opalennya-v-ukrajini-podorozhchaye-v-serednomu-na-17.html>

Интерфакс-Украина, Энергореформа, Терминал, UAenergy.org, 27.11.2018

НКРЭКУ работает в штатном режиме

и в полной мере выполняет все свои функции

Национальная комиссия, осуществляющая регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг (НКРЭКУ), и все ее территориальные подразделения работают в штатном режиме, сообщила глава комиссии **Оксана Кривенко** в ходе заседания НКРЭКУ в Киеве.

"Национальная комиссия и все территориальные подразделения регулятора в настоящее время работают в стандартном, традиционном режиме и выполняют в полной мере все функции, которые возложены на комиссию законом Украины. Все субъекты хозяйствования, регулирование деятельности которых осуществляет НКРЭКУ, также должны вести свою деятельность предоставляя свои услуги всем потребителям Украины", – сказала она.

Бизнес.Цензор.Нет, 27.11.2018

НКРЭКУ лишило "Укрэнерго" в декабре 215 миллионов тарифных средств

НКРЭКУ приняла решение об уменьшении тарифа для НЭК "Укрэнерго" на декабрь 2018 года до 3,45 коп./КВт-ч, что приведет к потере госкомпанией 215,17 млн грн тарифных средств, сообщает пресс-служба компании.

Как пояснили в компании, именно такую сумму "Укрэнерго" в 2017 году получило в результате экономии на закупках.

"Она была подтверждена Нацкомиссией в мае этого года во время проверки состояния выполнения инвестпрограммы "Укрэнерго" в 2017 году. Только 4 сентября текущего года "Укрэнерго" получило от регулятора разрешение на использование сэкономленных на закупках средств в размере 215,17 млн грн и обязательство предоставить пакет необходимых документов по изменениям в инвестпрограмму до 1 октября", – отмечается в сообщении.

В компании сообщили, что 21 сентября "Укрэнерго" предоставило Нацкомиссии всю необходимую информацию, включая согласование облгосадминистраций и Минэнергоугля во время общественных слушаний.

Однако, 24 октября этого года стало известно, что регулятор потребовал отдельного листа согласования изменений от Минэнергоугля.

В компании считают, что именно поэтому было принято решение об исключении из тарифа 215,17 млн грн, которые на тот момент уже были инвестированы в проекты по строительству и модернизации.

"Изъятие из инвестиционной программы "Укрэнерго" 215 млн грн, как минимум, – необоснованное решение. Речь идет, фактически, о перераспределении средств между участниками энергорынка. Эти средства должны были быть направлены на дофинансирование переходных стратегических объектов, важных для всей отрасли", – подчеркнул глава "Укрэнерго" Всеволод Ковальчук.

"Это решение не приведет к уменьшению оптовых цен на электроэнергию и никак не отразится на платежах конечных потребителей, но негативно повлияет на показатели валового дохода и прибыли компании, ее отчисления в госбюджет", – добавил глава НЭК.

В "Укрэнерго" также напомнили, что Всемирный банк, ЕБРР, ЕИБ призвали органы исполнительной власти и регулятора не снижать тариф компании, поскольку

это может негативно повлиять на ее финансовое положение.

https://biz.censor.net.ua/news/3099331/nkreku_lishilo_ukrenergo_v_dekabre_215_millionov_tarifnyh_sredstv

Mind.kiev.ua, 27.11.2018

(А.С. - ????)

Реформа енергоринку: як великому споживачу уникнути збитків. Алгоритм дій Олег Кильницький

З середини 2019 року в Україні почне роботу новий реформований ринок електроенергії. Для великих (передусім промислових) споживачів він буде являти собою, за великим рахунком, біржу. І як на будь-якій біржі, на ній можна буде або отримати додатковий прибуток, або ж зазнати збитків.

Різні сегменти ринку диференціюються в основному залежно від термінів поставок електроенергії.

Як свідчить практика роботи європейських енергоринків, чим коротше термін поставки, тим ширший діапазон цінових коливань. Найдорожчу електроенергію продають зазвичай на балансуєчому ринку. І навпаки, менш волатильні ціни на нерегульованому ринку двосторонніх договорів, де термін поставки часто від року і більше.

Всі п'ять сегментів ринку будуть створені на базі нинішніх підприємств НЕК «Укренерго» та ДП «Енергоринок» після їх реорганізації та розподілу...

Таким чином, функціонування майбутніх чотирьох сегментів оптового ринку забезпечуватимуть дві державні компанії в особі оператора ринку і оператора системи передачі. Подібна організаційна модель національних конкурентних енергоринків є загальноприйнятою в країнах ЄС.

Ринок двосторонніх договорів. На цьому ринку його учасники в особі виробників, постачальників і великих споживачів купують і продають електроенергію на вільних умовах, домовляючись між собою щодо обсягів купівлі-продажу, термінів поставки і ціни.

Умови двосторонніх договорів – це предмет домовленості двох сторін, у тому числі з фіксацією ціни електрики на довгостроковий період.

Виробник і споживач, після підписання контракту, повинні тільки відправляти погодинні графіки поставок оператору системи передачі на кожен відповідний день.

НКРЕКП не має повноважень втручатися в ціноутворення і взаємини учасників ринку двосторонніх договорів.

Виняток можуть становити тільки державні НАЕК «Енергоатом» і ПрАТ «Укргідроенерго», участь яких в ринку двосторонніх договорів може регулюватися і обмежуватися окремими правилами.

Зазвичай у країнах ЄС генеруючі компанії та великі промислові споживачі продають або купують за двосторонніми контрактами до 80% електроенергії.

«На добу вперед» і внутрішньодобовий ринок. Це організовані сегменти ринку, на яких визначається єдина ціна для споживача і продавця електроенергії на наступну добу (окремо на кожну годину) за принципом маржинального ціноутворення. Крім того, на внутрішньодобових торгах відбувається купівля-продаж електроенергії, найбільш близька до моменту поставки.

Балансуєчий ринок. У цьому сегменті відбувається торгівля так званими небалансами. На балансуєчий ринок виходять ті його учасники, у яких або виник дефіцит електроенергії, або з'явилися її надлишки. Попит на дефіцитну електрику, за

командою оператора системи передачі, покривають виробники, а також споживачі з керованим навантаженням на платній основі.

Потреба в балансуванні попиту і пропозиції виникає внаслідок неможливості точного, 100-процентного, прогнозування виробництва і споживання струму. По-перше, допускають помилки в прогнозуванні добового графіка енергоспоживання споживачі та постачальники. По-друге, непередбачувані ситуації можуть виникати у виробників, коли вони не в змозі забезпечити законтрактовані обсяги поставки електрики.

Ціна електроенергії на балансуєчому ринку, як правило, завжди вище, ніж «на добу вперед», а сам ринок характеризується періодично виникаючими різкими ціновими сплесками.

На балансуєчому ринку, без крайньої на те потреби, електроенергію краще не купувати.

Ринок допоміжних послуг. На цьому ринку можуть надаватися послуги з:

- регулювання частоти і активної потужності, підтримки потужності та енергії в об'єднаній енергосистемі (ОЕС) України;
- підтримки параметрів надійності та якості електроенергії в ОЕС України, а саме: послуги регулювання напруги та реактивної потужності та послуги з відновлення енергосистеми після системних аварій.

Найуніверсальнішим учасником, який може забезпечувати поставки електроенергії по всіх сегментах енергоринку, а також надавати повний спектр допоміжних послуг, є ПрАТ «Укргідроенерго».

Як діяти споживачеві на конкурентному ринку

Перше. Тим великим споживачам, які мають намір купувати електроенергію безпосередньо на ринку, минаючи посередників, слід у першу чергу навчитися максимально точно прораховувати графіки свого енергоспоживання.

Друге. На майбутньому ринку у вигаші опиняться ті споживачі, які зможуть варіювати своє виробниче навантаження, а значить, використовувати гнучкі графіки енергоспоживання. Ліквідувати дефіцит електроенергії в мережі можна двома способами: завантажувати додаткові генеруючі потужності або знижувати енергоспоживання.

Третє. Слід скласти оптимальний портфель договорів з постачальниками з розбивкою за термінами поставок. Тобто спочатку законтрактувати базовий обсяг споживання терміном на півроку або рік. За нею йдуть місячні контракти з уточненими графіком енергоспоживання в короткостроковому періоді. І вже потім продавати надлишки або докуповувати дефіцит на ринку «на добу вперед», а також виходити на балансуєчий ринок.

Під час одного з семінарів представники енергохолдингу ДТЕК запропонували покроковий алгоритм дій споживача при роботі в різних сегментах ринку. Коротенько він виглядає так:

- Прогноз річного споживання електроенергії з сезонною розбивкою.
- Визначення базового рівня споживання протягом доби.
- Висновок форвардного контракту з постачальником на базовий обсяг споживання (близько 80%).
- Більш точне визначення споживання за місяць до поставки.
- Визначення другої частини базового рівня споживання.
- Визначення відкритої позиції для покупки електроенергії, що

залишилася, на ринку «на добу вперед» (РДВ) або на внутрішньодобовому ринку (ВДР).

- Продаж надлишків електрики на ринку РДВ або ВДР.
- Зіставлення фактичного обсягу споживання з законтракованим.
- Формування платежів за небаланси.

Однак перш ніж пускатися у вільне плавання і ставати прямим учасником оптового ринку, споживачеві слід зважити, а чи варта гра свічок? Адже гра на енергоринку несе за собою додаткові адміністративні та фінансові витрати, а також ризики внаслідок прийняття неправильних рішень.

<https://mind.ua/publications/20191031-reforma-energorinku-yak-velikomu-spozhyvachu-uniknuti-zbitkiv-algoritm-dij>

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 27.11.2018

Переселенець із Луганська буде ГЕС на Дністрі

Віктор Скрипник, Валерій Чудновський

Незвичайну гідроелектростанцію (ГЕС) споруджує на річці Дністер у Могилеві-Подільському на Вінниччині підприємець із Луганська Дмитро Акішин. Для її роботи не потрібно перекривати течію річки. Як працюватиме мала ГЕС на великій річці?

«Схопитися» за нову ідею Дмитра Акішина спонукав телевізійний сюжет з Америки. Було це ще до війни на Донбасі. Задумане втілює на практиці тільки тепер. Щоправда, уже за тисячу кілометрів від рідного міста.

Колесо для підводної річки

— У телевізійних новинах повідомляли, що американські інженери шукають можливість отримувати електричну енергію з підводних річок, — згадує сюжет Дмитро Акішин. — Більшість — з потужною течією. Така сила витрачається марно! В основі такої ГЕС — колесо, що опускається під воду. Без генераторів, зрозуміло, станція не зможе працювати. За таким принципом, якщо не вдаватися в подробиці, розробляв новинку Акішин зі своїми інженерами. Винахід запатентували. Готувалися до виготовлення промислового зразка. На жаль, життя в місті змінилося кардинально. Почалися бойові дії. Чоловік був заклопотаний тим, як вивезти сім'ю. У них з дружиною — троє дітей. Вдалося перебратися до Києва.

Підприємця не полишала думка про врятування підприємства. У Луганську Акішин займався чавунно-ливарним виробництвом. Мав два цехи. Другий був розташований у Станиці Луганській. Розумів, що перевезти таке виробництво майже нереально. Тим паче, йому повідомили, що сепаратисти внесли завод у «чорний» список. І все-таки він спробував це зробити. Перевезти вдалося цех зі Станиці Луганської.

Під час демонтажу накривали вогнем. У Вінниці Акішин був один-єдиний раз. Обласна влада проводила інвестиційний форум. Брав у ньому участь. Мав інформацію про майданчики, можливі для розміщення виробничих потужностей. Ще тоді дізнався, що чавунно-ливарне виробництво в регіоні мало розвинуте.

Від Станиці Луганської до Вінниці — тисяча кілометрів. Перевозили обладнання автомобілями. Коли дізнавалися, що евакуюємо завод з району бойових дій, огляд довго не проводили. Пропускали колону далі.

Чавунно-ливарний цех уже працює, виготовляють приблизно 50 видів продукції. Має назву «Символ». Конструкцію малої ГЕС ливарники виготовляли

спільно з робітниками й інженерами заводу «Будмаш».

За освітлення набережної грошей не братимуть. Експериментальний зразок ГЕС випробують на Дністрі в Могилеві-Подільському. Мають домовленість з міським головою **Петром Бровком**. Вироблену енергію постачатимуть у міську мережу. Частина використовуватимуть для освітлення набережної, де обладнали зону відпочинку. За це підприємство не братиме грошей з бюджету прикордонного міста.

<http://www.golos.com.ua/article/310559>

Урядовий портал, 28.11.2018

Україна продовжує співпрацю з південнокорейськими компаніями з метою впровадження новітніх технологій в енергетичному секторі

З метою обговорення питань подальшої співпраці в енергетичному секторі заступник Міністра з питань європейської інтеграції **Наталія Бойко** провела зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Корея в Україні паном **Лі Янг Гу** та Віце-президентом корейської компанії «Doosan Heavy Industries and Konstruktion Co.,Ltd» паном **Сингау Соном**.

Зустріч організовано за сприяння Посольства Республіки Корея в Україні з метою обговорення можливих пропозицій співпраці з Україною. Наталія Бойко зазначила про пріоритетні завдання, спрямовані на зміцнення енергетичної безпеки, серед яких диверсифікація постачання енергетичних ресурсів та прискорення інтеграції об'єднаної енергосистеми України до європейської енергосистеми. Також наголосила, що Україна здійснює реформування енергетичного сектору та формування ринку електричної енергії відповідно до Третього енергетичного пакету ЄС, що потребує заходів з модернізації та впровадження сучасних технологій та новітніх ІТ-рішень.

Від Міненергівугілля участь у заході взяли також керівник експертної групи з розвитку конкурентного ринку електричної енергії Директорату енергетичних ринків **Вікторія Гнатівська** та державний експерт Експертної групи з питань стратегічного планування, інформаційно-аналітичного моніторингу, оцінки впливів та підготовки звітності Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції **Іван Дімов**. Сторони висловили зацікавленість у продовженні співпраці в енергетичній галузі України.

Facebook, 28.11.2018

Вікторія Войцицька: Українські суди на сторожі забезпечення надприбутків олігархів та злочинної схеми Роттердам + ?

Викторія Войцицкая

У кінці березня 2017 року відбулася непересічна подія. На засіданні НКРЕКП під відеозапис було проголосовано не підвищувати ціну електроенергії, але в опублікованій Постанові було вказано підвищенні ціни електроенергії (формула Роттердам+ спрацювала). Таким шахрайським чином зі споживачів було зібрано 1,5 мільярди гривень на користь ДТЕКУ Ахметова.

Таке недопустимо, тому я відразу оскаржила це рішення НКРЕКП у Окружному адмінсуді міста Києва. Справа випала на суддю **Аблова**.

Спочатку суддя Аблов вирішив призначити колегію із трьох суддів, хоча всі інші такі справи судді розглядали одноосібно.

Потім то хворів хтось із суддів, то не з'являвся представник НКРЕКП, то ще

якась причина, але ЗА БІЛЬШ НІЖ РІК суд так і не перейшов від підготовчого засідання до розгляду справи по суті.

Зрозуміло, що рішення у цій справі очевидне, бо Постанова НКРЕКП має співпадати із тим, що було проголосовано на засіданні. Але таке заягування розгляду справи - це де-факто позбавлення права на правосуддя. Це вердикт всій реформі судової системи, що ніби-то так рішуче триває вже декілька років.

У зв'язку із цим, як співголова міжфракційного депутатського об'єднання "За права споживачів енергетики" змушена піти на вимушений крок. На прикладі цієї ситуації буду змушена інформувати наших міжнародних партнерів, міжнародні інституції, посольства інших держав про те, як у дійсності приймаються тарифи вигідні нашим олігархам-монополістам та які засоби захисту прав споживачів у реальності в Україні існують (або не існують).

Окреме питання, це нове можливе підвищення ціни електроенергії за формулою Роттердам+ з 1 січня 2019 року, яке може ще збагатити дует найбагатших олігархів, але остаточно добити українську економіку. Буду моніторити ситуацію, реагувати та інформувати.

uspp.ua, 28.11.2018

Професіональність управління в енергетичній сфері не має стати заручницею запозичень

Об'єднана енергосистема України (ОЕС) переживає нині не найкращі часи – в сфері висока моральна та фізична зношеність основних фондів, високі втрати енергії при її передачі, серйозна необхідність модернізації, що викликає потребу в значних інвестиційних ресурсах. Щоб вирішити вкрай важливі завдання енергосистеми для господарського комплексу країни і населення, домогтися посилення енергетичної безпеки держави, необхідний більш високий рівень управління енергетичною інфраструктурою. Для цього важливо повною мірою використовувати потенціал вітчизняних досвідчених висококласних фахівців, якими багата Україна. Такої думки дотримуються в Українському союзі промисловців і підприємців (УСПП).

«В УСПП вже висловлювали свою тривогу з приводу того, що у складі Наглядової ради оператора ОЕС країни – компанії «Укренерго» – з української сторони зроблена ставка на чиновників середньої ланки. В Наглядову раду не увійшли досвідчені вітчизняні фахівці, хоча мова йде про одну з найважливіших з точки зору національної безпеки сфер. Такий менеджмент навряд чи можна вважати ефективним», – переконаний президент УСПП **Анатолій Кінах**. На його думку, фактором, який ще більш послабить управління НЕК «Укренерго», зробить його залежним від зовнішніх обставин, є вимога міжнародних фінансових інституцій ЕБРР, ВБ, ЕІБ і МВФ передати компанію, яка знаходиться у підпорядкуванні Міністерства енергетики і вугільної промисловості України, Міністерству фінансів, що пов'язано з умовами обіцяного від ЄС кредиту у розмірі 1 млрд. євро.

На думку промислової спільноти, приймати державницькі рішення в енергосфері – означає протистояти спробам корупційного чи політичного впливу, добре розбиратися в ситуації, в якій перебуває галузь, потребах і можливостях виробників. Не можна погіршувати ситуацію, коли світ навколо стрімко рухається вперед, а Україна через низький рівень державного менеджменту втрачає перспективні шанси.

<https://uspp.ua/professionalnist-upravlinnya-v-energetichnij-sferi-ne-maje-stati-zaruchniczeyu-zapozichen.html>

Урядовий портал, 29.11.2018

Німеччина – стратегічний партнер України у впровадженні реформ у сфері енергоефективності та "чистій" енергетиці

Здобутки та плани співпраці України та Німеччини у сфері енергоефективності та «чистій» енергетиці – серед важливих питань Десятого засідання Українсько-німецької групи високого рівня з економічного співробітництва у м. Берлін (ФРН).

«Уряд Німеччини через проекти Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) надає значну підтримку та допомогу Україні у розвитку «чистої» енергетики та енергоефективності у різних секторах економіки», - повідомив Голова Держенергоефективності **Сергій Савчук**.

Об'єднавши зусилля Держенергоефективності, Проекту GIZ «Створення енергетичних агентств в Україні», Всеукраїнської агенції сталого розвитку та інвестицій, Українсько-данського енергетичного агентства, розроблено та запроваджено Інтерактивну карту «UA MAP», де для інвесторів опубліковано понад 100 потенційних перспективних «зелених» проектів на суму більше 4 млрд євро.

«Зважаючи на значний досвід Німеччини у розвитку відновлюваної енергетики, а також достатній ресурсний потенціал, наявність діючих стимулів та потребу в зменшенні енергозалежності України, ми розглядаємо можливість розширення партнерства саме у відновлюваній енергетиці», - підсумував Сергій Савчук.

<https://www.kmu.gov.ua/ua/news/nimechchina-strategichnij-partner-ukrayini-u-vprovadzhenni-reform-u-sferi-energoefektivnosti-ta-chistij-energetici>

KievVlast, 29.11.2018

Чи потрібні киянам власні електричні мережі

Владимир Левин

Оновлення мереж, як електричних, так і теплових, відбувалося в рамках інвестиційних програм в більшій частині за рахунок амортизаційних коштів.

Якщо ПАТ “Київенерго” на протязі 20 років не змогло модернізувати 70% тепломереж, то можна стверджувати, що ПАТ “Київенерго” так само і не могло модернізувати і електромережі в рамках інвестпрограми.

Тобто у місті Києві сьогодні немає оновлених електричних мереж.

Та ж частина тепломереж та електромереж, яка знаходиться в хорошому стані - це ті мережі, які забудовники в місті Києві побудували або модернізували як інфраструктурну складову будівництва нерухомих об'єктів і тим самим виконали зобов'язання перед містом Києвом, передавши їх свого часу на баланс ПАТ “Київенерго” в рахунок компенсації тарифу на приєднання.

Сьогодні ж ми хочемо продати електромережі структурному підрозділу ДТЕК “Київські електричні мережі” за 444 млн грн.

А якими ж є електромережі за своєю якісною складовою?

Це і мережі потужністю 110 та 35 кВ, 6 кВ, 0,4 кВ.

Старі або зношені ж мережі так і знаходяться у нас на балансі міста Києва, але з 2006 по 2012 рік були модернізовані за рахунок інвестиційної складової.

Станом на 2015 рік ПАТ “Київенерго” отримало дохід від вироблення електроенергії в розмірі 11,74 млрд грн. Так само, зауважу, що в структурі електромереж - як мінімум 25% мереж - це безпосередньо власність міста Києва, а 50% мереж отримано від будівельників міста Києва за схемою приєднання в обмін на актив.

Що ж виходить? Планований дохід міста при використанні його електромереж

повинен скласти як мінімум 25% від загального доходу ДТЕК “Київські електричні мережі”, а саме 2,934 млрд гривень в рік, з яких 72,8% ми повинні повернути на наші ТЕЦ 5 і 6 як їх виробничі витрати. Так само Київ несе мінімальні технологічні втрати при транспортуванні - близько 10-12% від загальної суми. По-перше, таким чином, чистий прибуток міста може становити 700 млн гривень на рік. По-друге, для себе ми будемо сплачувати справедливу вартість за відпущену електроенергію.

Так само, у нас існує поняття природних монополій, їх список офіційно затверджений реєстром суб'єктів природних монополій НКРЕКП від 01.08.2018 р. У пункті 78 цього реєстру ми можемо бачити ДТЕК “Київські електричні мережі” і таким чином, хто б не намагався сформувати енергетичного конкурента ДТЕК “Київські електричні мережі” - у нього б це не вийшло. Через безвихідь залишається тільки безкоштовно передати електромережі ДТЕК “Київські електричні мережі” або генерувати масив витрат на своїх обслуговуючих організаціях.

Цей принцип і створив можливість об'єднання більшості мереж, які на даний момент перебувають у власності ДТЕК “Київські електричні мережі” - а саме потрапляння електромереж до цієї організації фактично безкоштовно за схемою “актив = присіднання”.

У свій час, місто виділило землю під будівництво трансформаторів, ТЕЦів тощо. З огляду на те, у якому напрямку наразі рухається теплоенергетика, можна стверджувати, що найближчим часом **електроенергія стане альтернативним джерелом опалення**, а може й у більшій мірі його замінить.

Це може бути спричинено проблемами у постачанні газу, його вартості, здешевленні електроенергії та приладів, за рахунок яких здійснюється опалення з використання електроенергії. **У такому випадку місто повинно нести 100% відповідальність за постачання електроенергії киянам, з чого випливає, що на балансі міста Києва повинні залишитися, як мінімум, мережі 0,4 кВ та трансформатори.** Це дасть гарантію, що навіть у найбільш скрутні часи – ми зможемо забезпечити киян електроенергією, а це дасть можливість отоплювати власні приміщення та квартири.

Іншим питанням є те, що якщо ми вирішуємо у подальшому не перекидувати електроенергію у зовнішнє кільце (що розташовано навколо Києва), то ми повинні прийняти рішення щодо надання в управління мереж 110 кВ, а також паралельно вирішити питання вартості експлуатації цих мереж (попередньо розрахувавши), щоб у довгостроковій перспективі отримувати стабільний дохід.

Далі в статті автор пропонує план дій в ситуації, що склалася.

<http://kievvlst.com.ua/mind/chi-potribni-kiyanam-vasni-elektrichni-merezhi>

Мінрегіонбуд України, Урядовий портал, 29.11.2018

Сформована більшість складу Наглядової ради Фонду енергоефективності

Уряд призначив двох представників від Кабінету Міністрів України до складу Наглядової ради Фонду енергоефективності. Це **Юрій Гелетій**, заступник Міністра фінансів України, який координуватиме роботу з державними коштами і міжнародними фінансовими інституціями і **Наталію Хоцянівську**, директорку Департаменту економіки систем життєзабезпечення Міністерства регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України. Наразі вже сформована більшість – 4 з 5 членів Наглядової ради. Очікуємо делегування представника від Європейського Союзу. Про це повідомив Віце-прем'єр-міністр — Міністр регіонального розвитку,

будівництва та ЖКГ України **Геннадій Зубко**.

Нагадаємо, за результатами зустрічі з Міністеркою навколишнього середовища, охорони природи і ядерної безпеки Німеччини пані **Свеньсю Шульце** у Берліні Геннадій Зубко повідомив, що Уряд Німеччини планує надати додатково 10 млн євро в рамках співпраці по Фонду Енергоефективності. Зокрема на проекти, які будуть спрямовані на перетворення субсидій на інвестиції в енергоефективність. Також до кінця року очікується підписання угоди між Україною і ЄС про направлення додатково 50 млн євро в Мультидонорський фонд.

Довідково. За результатами конкурсу, незалежними членами Наглядової ради Фонду енергоефективності вже стали **Анджей Райкевич** (Польща) та **Юлія Сабатюк** (Україна) з якими наразі укладаються контракти.

ЯДЕРНА ЕНЕРГЕТИКА ТА ПРОМИСЛОВІСТЬ

Укринформ, 16.11.2018

Енергоатом - перший серед роботодавців в енергетичній галузі України

НАЕК "Енергоатом" займає перше місце серед роботодавців у енергетичній галузі України. Таку заяву зробив директор з продовження експлуатації НАЕК «Енергоатом» Тарас Ткач.

«Всі проекти Компанії відповідають цілям сталого розвитку і ставлять за основну мету поліпшення загального економічного стану в країні, підвищення її енергетичної безпеки та соціального благополуччя населення. Енергоатом займає перше місце в рейтингу серед роботодавців в енергетичній галузі України та 5-е місце в цілому по країні. Інтереси співробітників надійно захищені колективним договором між персоналом і адміністрацією. **Енергоатом є одним з найбільших платників податків в державний бюджет - за підсумками 2017 року Компанія посіла перше місце серед вітчизняних підприємств електроенергетичного сектора, перерахувавши в бюджет 8,7 млрд грн**», - сказав Т. Ткач.

Він також зазначив, що у своїй діяльності Енергоатом керується принципами європейського екологічного права та застосовує положення міжнародних стандартів і директив ЄС у галузі екології.

ХАЕС, 16.11.2018

**Візит заступника Міністра енергетики та вугільної промисловості України
Юлії Підкоморної на Хмельницьку АЕС**

16 листопада цього року з ознайомчим візитом Хмельницьку АЕС відвідала заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості України **Юлія Підкоморна**. В рамках програми перебування заступник Міністра побувала на основних об'єктах атомної станції: в навчально-тренувальному центрі, в машзалі та на блочному щиті управління другого енергоблока, на будівельному майданчику третього блока, а також на території відкритого розподільчого пристрою 750 кВ.

По завершенні візиту заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості зауважила, що відвідання Хмельницької АЕС в контексті добудови енергоблоків і реалізації «Енергетичного мосту «Україна – Європейський Союз» було необхідним, для повного розуміння завдань і відстоювання позицій та інтересів держави на міжнародному рівні при лобюванні цих проектів. «Ми, як міністерство і

влада, будемо допомагати вибудовувати державну політику таким чином, щоб всі важливі проекти для нашої держави були реалізовані», - підсумувала результати візиту Юлія Підкоморна.

РАЕС, 16.11.2018

Фахівець РАЕС з безпеки відвідав китайську АЕС

Атомник Рівненської АЕС **Володимир Невмержицький** у складі місії технічної підтримки (МТП) ВАО АЕС відвідав Китайську Народну Республіку. У місті Ляньюньган міжнародна делегація спільно з китайськими атомниками розробили рекомендації щодо використання імовірнісного аналізу безпеки (ІАБ) на АЕС Тяньвань.

Окрім Рівненської АЕС своїми напрацюваннями щодо ІАБ на АЕС, з китайськими атомниками, поділились й представники ВАО АЕС та спеціалісти Ленінградської АЕС і Науково-технічного центру з ядерної та радіаційної безпеки Росії. Слухачами експертів стали представники багатьох АЕС КНР: Хайян, Тяньвань, Дайябей, Саньмень, Фуцин, Чанцзян, а також Центру ядерної та радіаційної безпеки КНР, Китайської атомної енергетичної компанії, Сучжоуського дослідницького інституту ядерної енергії, Шанхайського інституту досліджень і проектування ядерного машинобудування.

Обговорення передбачало розгляд теми «Застосування імовірнісного аналізу безпеки при експлуатації АЕС». Оцінювались й потенційні переваги, які можуть бути отримані у випадку впровадження рекомендацій для АЕС Тяньвань.

Начальник відділу імовірнісного аналізу безпеки служби аналізу безпеки РАЕС Володимир Невмержицький розповів, що в таких організаціях, як ВАО АЕС акумулюється вся основна інформація про експлуатацію АЕС у світі, тому дана поїздка стала пізнавальною для оцінки та переоцінки ІАБ Рівненської АЕС.

Українські Новини, Інтерфакс-Україна, Бизнес.Цензор.Нет, 19.11.2018

У січні-вересні Україна купила ядерне паливо у російського "ТВЕЛ" на \$243,4 млн, у Westinghouse - на \$121,4 млн

При цьому в серпні Україна імпортувала ядерне паливо компанії "ТВЕЛ" на суму 35,08 млн доларів, у Westinghouse - на 22,692 млн доларів.

Як повідомляли Українські Новини, в 2017 році Україна збільшила в грошовому обчисленні імпорт ядерного палива компанії Westinghouse на 1,6% з 161,925 млн доларів до 164,458 млн доларів, а у компанії "ТВЕЛ" знизилася на 4,6% з 386,782 млн доларів до 368,964 млн доларів порівняно з імпортом в 2016 році.

У 2017 році частка палива Westinghouse в сумарному імпорті становила 41,4%.

Додаткова інформація на цю тему – Енергоатом, 20.11.2018 «Тисячна паливна збірка Westinghouse для реакторів типу ВВЕР-1000 поставлена в Україну». Тисячна за рахунком паливна збірка для реакторів типу ВВЕР-1000 виробництва компанії Westinghouse (США) надійде на Южно-Українську АЕС у складі перевантажувальної партії палива ТВС-WR. Про це повідомляє шведській підрозділ компанії Westinghouse - Westinghouse Electric Sweden AB (Вестерос, Королівство Швеція).

Під час візиту на підприємство Westinghouse Electric Sweden AB, перший віце-президент – технічний директор НАЕК «Енергоатом» Олександр Шавлаков відзначив, що відвантаження для української АЕС тисячної збірки

палива Westinghouse є визначною подією в багаторічному співробітництві Енергоатома та Westinghouse.

Виступаючи на урочистій нараді з нагоди відвантаження тисячної збірки, на якій обговорювались перспективи розвитку співробітництва між Енергоатомом та Westinghouse, перший віце-президент Енергоатома нагадав, що у січні 2018 р. було підписано доповнення до контракту з Westinghouse, яким передбачається розширення обсягів та «географії» поставок свіжого ядерного палива на українські АЕС.

«Ми запрошуємо всіх, хто експлуатує реактори ВВЕР-440, до взаємодії на шляху вдосконалень в області постачання ядерного палива. Консультації, які ми вже провели з цих питань з керівництвом «Словенських електрарень» (Slovenske Elektrarne a.s.) дали перші уявлення про проблеми на цьому шляху. Впевнений, що разом ми подолаємо всі перешкоди, адже наші співробітники довели свою здатність разом гідно відповісти на будь-які виклики і знайти блискучі рішення», - зазначив **Олександр Шавлаков.**

Він наголосив, що корпоратизація НАЕК «Енергоатом», яка почалася в минулому році, відкриє нове вікно можливостей для спільної реалізації нових амбітних проектів.

Технічний директор Енергоатома підкреслив, що ключовою особливістю проекту «Енергетичний міст «Україна - ЄС» є те, що довгостроковий контракт на експорт електроенергії з енергоблока №2 Хмельницької АЕС буде служити фінансовим інструментом залучення коштів для добудови третього та четвертого блоків ХАЕС.

Під час візиту делегації Енергоатома до Королівства Швеції, якій тривав протягом 13-14 листопада на запрошення шведської сторони, також відбувся ряд робочих зустрічей з керівництвом шведських урядових організацій та енергетичних компаній. Зокрема представники Енергоатома зустрілись з **Уллою Санборг** - генеральним директором Svenska kraftnät (оператор електричних мереж Швеції) та представниками керівництва Органу радіаційної безпеки Швеції.

Відвідання делегацією Енергоатома заводу з виробництва ядерного палива у місті Вестерос відбулось за участі Надзвичайного і Повноважного посла України у Королівстві Швеція **Ігоря Сагача.** На завершення візиту української делегації відбувся урочистий прийом, організований губернатором округу Вестманланд (до якого входить місто Вестерос) пані **Міну Ахтарзанд.**

Енергоатом, 19.11.2018 **«Фахівці Енергоатома, задіяні у впровадженні палива Westinghouse, пройшли курс з використання розрахункового коду SCALE».** У рамках впровадження модернізованого ядерного палива виробництва компанії Westinghouse (ТВЗ-WR) на енергоблоках АЕС України, у період з 12 по 16 листопада 2018 року на базі відділення ВП «Науково-технічний центр» (НТЦ) НАЕК «Енергоатом» в Одесі для фахівців Компанії проведено ввідний курс з використання комплексу нейтронно-фізичних програм SCALE (розробник - Ок-Риджська національна лабораторія США, Oak Ridge National Laboratory, ORNL).

Комплекс програм SCALE вже використовується Державним підприємством «Державний науково-технічний центр з ядерної та радіаційної безпеки» (ДНТЦ ЯРБ) при виконанні експертиз ядерної та радіаційної безпеки систем поводження зі свіжим та відпрацьованим паливом АЕС України.

Учасниками ввідного курсу стали фахівці Южно-Української АЕС, Запорізь-

кої АЕС та ВП НТЦ, які безпосередньо задіяні у впровадженні палива ТВЗ-WR, а також спеціалісти Хмельницької АЕС та Рівненської АЕС з метою підтримки кваліфікації персоналу. Підготовка проводилась із залученням спеціалістів ДНТЦ ЯРБ.

За результатами проведення ввідного курсу кожному зі спеціалістів надано Сертифікат зразка ДНТЦ ЯРБ, що підтверджує отримання теоретичних і практичних навичок використання комплексу комп'ютерних програм SCALE.

У 2019 році передбачається проведення розширеного практичного курсу з використання коду SCALE для фахівців Енергоатома.

Українські Новини, 19.11.2018

**Литовська JSC Svertas Group виграла тендер «Енергоатому»
на закупівлю установки з дезактивації металів і оснащення комплексу
з переробки радіоактивних відходів для ХАЕС за 134,1 млн гривень**

Компанія JSC Svertas Group (Литва) виграла тендер Національної атомної енергогенеруючої компанії "Енергоатом" на закупівлю установки з дезактивації металів та оснащення комплексу з переробки радіоактивних відходів для Хмельницької атомної електростанції (Хмельницька область) за 134,062 млн гривень.

Литовська компанія виграла тендер, запропонувавши на торгах найнижчу ціну 134,062 млн гривень.

Також у торгах брали участь консорціум "Спеценергетикос" (Київ, запропонував найнижчу ціну 134,065 млн гривень) і ТОВ "Технополус" (Дніпро, запропонувало нижчу ціну 134,208 млн гривень).

Терміни постачання устаткування - з 1 по 30 квітня 2020 року.

Деро.Хмельницький, 19.11.2018

**Перший енергоблок ХАЕС зупиняють на майже 300 днів,
аби продовжити термін експлуатації**

На Хмельницькій АЕС відбулася нарада з питань продовження терміну експлуатації першого енергоблока.

За словами президента ДП "НАЕК "Енергоатом" **Юрія Недашковського**, Хмельницький енергоблок №1 вже 10-й в Компанії, на якому виконуються роботи з продовження строку експлуатації (ПСЕ).

Проектний термін експлуатації енергоблока №1 ХАЕС спливає 13 грудня 2018 р, у листопаді цього року енергоблок зупиняється на досить тривалий планово-попереджувальний ремонт (257 діб), під час якого будуть виконані всі необхідні заходи - заміна обладнання, яке відпрацювало свій ресурс, на сучасне, що відповідає вимогам безпечної експлуатації атомного енергоблока, комплекс робіт із підвищення безпеки і надійності, постфукусімні заходи, - все те, що входить до Комплексної зведеної програми підвищення безпеки, затвердженої урядом.

Виконання цих умов є обов'язковими для отримання ліцензії на продовження експлуатації енергоблока.

Нарада відбулася за участі президента Енергоатома **Юрія Недашковського**, першого віце-президента ДП "НАЕК "Енергоатом" **Олександра Шавлакова**, Голови Держатомрегулювання України **Григорія Плачкова**, представників державного науково-технічного центру з ядерної та радіаційної безпеки, ДП "НАЕК "Енергоатом", ВП "Науково-технічний центр", ВП "Управління справами", ВП "Атомкомплект" та керівництва Хмельницької АЕС.

ЮУАЕС, Енергоатом, 19.11.2018

Енергоатом призначив персональні стипендії кращим студентам

Компанія «Енергоатом» призначила стипендії кращим студентам, які навчаються у закладах вищої освіти, що готують кадри для атомної енергетики. Грошові виплати за період з 1 липня по 31 грудня 2018 року отримують 38 майбутніх атомників – кращі з кращих серед тих, хто опановує професію в рамках тристоронніх договорів «освітній заклад - студент - АЕС». Чотирнадцятеро з них навчаються за тристоронніми угодами з Южно-Українською АЕС.

Персональні щомісячні стипендії в розмірі 1000 грн призначено відповідно до «Положення про персональну стипендію ДП «НАЕК «Енергоатом», спільних рішень працедавця та профспілкового комітету і на підставі подань вчених рад закладів вищої освіти.

У списку стипендіатів студенти Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», Одеського національного політехнічного університету, Вінницького національного технічного університету, Національного університету «Львівська політехніка» та Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Вони навчаються за спеціальностями «Атомна енергетика», «Технології теплоносіїв та поводження з радіоактивними відходами на АЕС», «Електричні станції», «Фізика та астрономія», «Ядерна енергетика».

Укринформ, 19.11.2018

Китай заинтересован в сотрудничестве с сумским вузом в сфере ядерной энергетики

Китайский институт ядерной энергии из города Ченду хочет подключить Сумской госуниверситет к совместному проекту по проектированию главного насоса для энергетической установки, заказы на которую получила китайская сторона. Об этом речь шла во время посещения университета представителями Китайского института ядерной энергии.

«Несколько лет тому назад мы по заказу Института электронной промышленности КНР, совместно с Укрспецэкспортом выполнили серьезный договор, связанный с IT-разработками. То, что сейчас предметом переговоров является конкретное обсуждение технического задания во многих его аспектах, свидетельствует лишь о том, что мы на пути к окончательному утверждению наших договоренностей. Лично я гарантирую, что условия договора с нашей стороны будут соблюдены в полном объеме с надлежащим качеством», - отметил во время встречи, где обсуждались вопросы сферы применения, норм и правил проектирования, технических требований, условий и правил производства насосного агрегата, ректор СумГУ **Анатолий Васильев**.

Кроме научных сотрудников СумГУ и китайской стороны, к переговорам присоединились специалисты Национального технического университета Украины «Киевский политехнический институт им. Игоря Сикорского», Института электродинамики Национальной академии наук Украины, Акционерного общества «Научно-исследовательский и проектно-конструкторский институт атомного и энергетического насосостроения», государственной компании «Укрспецэкспорт» и председатель Сумской областной государственной администрации **Николай Ключко**.

По словам директора научно-исследовательского института энергоэффек-

тивних технологій СумГУ **Николая Сотника**, этот проект является уникальным с точки зрения вызовов для научных и технических возможностей университета.

Урядовий портал, 19.11.2018

МАГАТЕ допомагає Україні удосконалювати систему поводження з РАВ

Українські фахівці у сфері поводження з радіоактивними відходами (РАВ) та експерти МАГАТЕ розробляють рекомендації щодо практичних аспектів удосконалення класифікації для захоронення РАВ.

«У квітні цього року Верховна Рада у першому читанні прийняла законопроект, який має змінити національну класифікацію РАВ відповідно до міжнародних стандартів. З прийняттям цього закону необхідно буде внести зміни і до нормативних документів та підзаконних актів України, що стосуються захоронення РАВ. Тому ми вже зараз розпочинаємо пошук оптимального рішення із застосуванням кращих міжнародних практик», - наголошує Голова Державного агентства України з управління зоною відчуження **Віталій Петрук**.

Вищезгаданим законопроектом запропоновано всі РАВ поділити на чотири класи: дуже низькоактивні, низькоактивні, середньоактивні та високоактивні...

Як зазначила начальник управління з питань зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та поводження з радіоактивними відходами **Любов Зінкевич**, участь експертів МАГАТЕ в аналізі документів та розробці рекомендацій щодо їх удосконалення дозволяє залучити наявний міжнародний досвід імплементації документів GSR Part 5, GSG-1 і SSR-5 у нормативну базу. Таким чином, українська система поводження з РАВ гарантовано відповідатиме світовим стандартам.

EIR Center, 19.11.2018

Атомна енергетика має бути прирівняна до відновлювальної, — експерт

Атомна енергетика є одним з найбільш ефективних інструментів досягнення мети зі зменшення викидів CO₂ і має бути визнана, як одна з низьковуглецевих технологій на рівні з відновлювальною енергетикою. Про це сказала генеральний директор Всесвітньої ядерної асоціації (WNA) **Агнета Райзинг**.

Вона наголосила, що Міжурядова група експертів з питань зміни клімату (МГЕЗК) прийшла до висновку що досягнення цілі Паризької угоди — обмеження потепління до 2030 року лише на 1,5-2 °C вимагатиме скорочення викидів парникових газів майже негайно.

Загалом, на її переконання, атомна енергетика відповідає багатьом цілям сталого розвитку ООН, що робить її збереження у майбутньому важливим фактором, економічної, соціальної та екологічної стабільності в усьому світі.

Нагадаємо, що згідно досліджень МЕА, не можна більше будувати нові станції на викопному паливі.

Енергоатом, 20.11.2018

Гендиректором ВП «Атомпроектінжиніринг» призначено Юрія Шейка

Генеральним директором ВП «Атомпроектінжиніринг» НАЕК «Енергоатома» призначено **Юрія Євгеновича Шейка**. Відповідний наказ президент Енергоатома **Юрій Недашковський** підписав 19 листопада 2018 року.

Юрій Шейко до свого призначення займав посаду директора з виробництва – заступника виконавчого директора з виробництва НАЕК «Енергоатома».

ЮУАЕС, 20.11.2018

**Еще один ведущий мировой производитель оборудования для АЭС
будет работать с Энергоатомом без посредников**

Ведущий мировой производитель электроприводов и редукторов для автоматизации трубопроводной арматуры - немецкая компания AUMA (Armaturen Und Maschinen Antriebe) согласовала технические условия на изготовление электроприводов многооборотных типа SAI/SARI для атомных электростанций с Государственной инспекцией ядерного регулирования Украины. Таким образом, компания AUMA получила возможность заключать контракты на поставку соответствующего оборудования напрямую с подразделениями НАЭК «Энергоатом», с применением процедуры закупки через систему электронных закупок ProZorro.

Как отмечает директор компании «АЗВ-КИЕВ» - представителя AUMA по поставкам продукции для атомных электростанций Украины **Артак Заргарян**, получению Письма согласования технических условий на электроприводы AUMA от Госатомрегулирования предшествовала кропотливая работа по изучению производственных возможностей компании и анализу качества ее продукции украинскими специалистами.

Артак Заргарян выразил надежду на дальнейшее плодотворное сотрудничество Энергоатома и AUMA в сфере повышения надежности эксплуатации энергоблоков украинских АЭС.

Одним из наиболее перспективных направлений такого сотрудничества может стать модернизация БРУ-А (электроприводы клапанов быстродействующей редукционной установки сброса пара в атмосферу). Как поясняет заместитель главного инженера по модернизации и реконструкции Южно-Украинской АЭС **Андрей Биндюков**, на энергоблоках АЭС Украины с реакторами ВВЭР-1000 серии В-320 установлены БРУ-А, изготовленные российским предприятием «ЧЗЭМ».

Он отметил, что устойчивая работа электроприводов AUMA была подтверждена в условиях механических и сейсмических воздействий.

Оценка украинских специалистов стала очередным подтверждением высокого качества оборудования AUMA, над совершенствованием которого компания работает уже более 50 лет. Сама аббревиатура AUMA расшифровывается, как Арматурные и машинные приводы. Компания - одна из признанных мировых лидеров по производству электроприводов и редукторов для автоматизации трубопроводной арматуры. Оборудование AUMA находит широкое применение на атомных электростанциях многих стран мира.

Электроприводы AUMA можно модернизировать уже на месте эксплуатации, если в этом есть производственная необходимость.

Гал-Info, 20.11.2018

**ЄС допомагає Україні підвищити безпеку сховищ радіоактивних відходів
поблизу п'яти найбільших міст**

У листопаді 2018 р. розпочався новий проект ЄС «Комплексна оцінка безпеки майданчиків з поводження з радіоактивними відходами, які експлуатує ДК УкрДО Радон, і проектування заходів з реабілітації проблемних сховищ» з бюджетом у 1,4 млн € у рамках фінансованого ЄС Інструменту співробітництва у сфері ядерної безпеки. Про це повідомили в представництві Європейського Союзу в Україні.

Він сприятиме підвищенню безпеки та подальшій реабілітації сховищ радіоактивних відходів, розташованих поблизу міст Києва, Харкова, Дніпра, Львова й Одеси. Під час проекту буде здійснено **переоцінку безпеки старих сховищ радіоактивних відходів, розроблено технічні рішення для реабілітації найбільш проблематичних із них.**

Стартова нарада цього 3-річного проекту відбулася 20 листопада 2018 р. за участі Європейської Комісії, Державного агентства з управління зоною відчуження, Державної інспекції ядерного регулювання України, Державної корпорації «Радон» та інших зацікавлених сторін.

«Радянські сховища радіоактивних відходів створювались поблизу густонаселених територій, що неприйнятно згідно сьогоденних стандартів безпеки. Цей проект кладе практичний початок роботам з проектування процесу реабілітації таких сховищ і переміщення відходів до Чорнобильської зони відчуження для безпечного захоронення», - сказав **Олег Насвіт**, перший заступник Голови Державного агентства України з управління зоною відчуження.

Бенефіціаром проекту є Державне агентство України з управління зоною відчуження, кінцевим користувачем – Державна корпорація «Радон». Проект виконує німецько-український консорціум, який очолює Brenk Systemplanung GmbH і до якого входять Plejades GmbH, Корпорація ТОВ Укратомприлад і DMT GmbH & Co.

Довідково. Державні міжрегіональні спецкомбінати Корпорації «Радон» відповідають за збирання, обробку та зберігання радіоактивних відходів, не пов'язаних з ядерним циклом. Ці об'єкти розташовані поблизу найбільших міст України – Києва, Харкова, Дніпра, Львова та Одеси. Вони були спроектовані за радянських часів. Відповідно до рішення уряду, ці майданчики підлягають реабілітації, а радіоактивні відходи повинні бути вивезені з них до Чорнобильської зони відчуження і розміщені в спеціально спроектованих сховищах для безпечного захоронення.

Вартість прямої підтримки, наданої українській ядерній експлуатуючій організації ДП НАЕК «Енергоатом» та Державній інспекції ядерного регулювання України через програму 2+2 наближається до 300 млн €. Крім того, вклад у довгострокове безпечне поводження з радіоактивними відходами, що утворились у результаті Чорнобильської аварії, відходами зняття з експлуатації Чорнобильської атомної електростанції та в довгострокове зберігання й захоронення радіоактивних відходів діючих енергоблоків України перевищує 600 млн €.

Енергоатом, ЗАЕС, 21.11.2018

На Запорізькій АЕС проходить міжнародна робоча зустріч ВАО АЕС

На ЗАЕС розпочалася міжнародна робоча зустріч ВАО АЕС, присвячена перспективному й актуальному питанню використання тренажерів для підготовки й навчання ремонтного персоналу атомних електростанцій та підрядних організацій.

Участь в спільній триденній роботі взяли представники ВАО АЕС-МЦ, ДП «НАЕК «Енергоатом», атомних електростанцій України, а також АЕС Козлодуй (Болгарія), Тяньвань (Китай), Дуковани (Чехія), Моховце (Словаччина), Вірменської АЕС і ВП «Атоменергоремонт».

Презентуючи галузевий тренажерний комплекс навчально-тренувального центру Запорізької АЕС, генеральний директор ЗАЕС **Олександр Остаповець** зазначив, що робота з підготовки кваліфікованих кадрів, зокрема, ремонтного персоналу, не обмежується тільки тренажерним комплексом. Вона значно ширша і

глибша, розповсюджується на молодь Енергодару та в цілому – Запорізького регіону. Він нагадав про конкурси і заходи, які популяризують професію атомників, тісну взаємодію Енергоатома з вищими навчальними закладами України.

І з ним погодився директор з підготовки персоналу НАЕК «Енергоатом» **Сергій Попов**, який підкреслив, що підготовка саме ремонтників для Компанії – справа не нова. Але зараз з'явився ресурс, який дає значно ширші можливості. І використовувати потенціал Центру потрібно максимально, в тому числі і на міжнародному рівні.

Радник Московського центру ВАО АЕС **Дмитрій Яблоков** підкреслив: «Я вважаю, що саме цей тренажерний комплекс було б доцільно використовувати в усіх наших програмах й показувати як передовий досвід. Подібний тренажер я бачив тільки на АЕС Пакш. Ремонтний персонал дійсно потребує спеціальної підготовки. Це дуже чутлива й тонка сфера, до якої треба долучати молодь, підвищувати престижність професії й кваліфікацію...»

Енергоатом, ЗАЕС, 21.11.2018

На Запорізькій АЕС ведуться роботи з управління старінням кабельних трас

Для управління старінням кабелів у галузі діє спеціальна «Програма управління старінням кабелів» (ПУСК), яка поширюється на усі кабелі, що знаходяться в експлуатації на атомних енергоблоках України. Основною метою проведення робіт з управління старінням кабелів є забезпечення безпеки, надійності, економічної ефективності експлуатації кабелів при виконанні ними своїх функцій протягом проектного строку експлуатації та довгострокової експлуатації.

«Основним ушкоджуючим чинником для кабелів, що впливає на швидкість старіння ізоляції, є висока температура. Чим вище вона, тим швидше відбувається окрихчування, оболонки кабелю, що призводить до зниження його механічних та електричних параметрів», - відмітив заступник начальника служби управління надійністю, ресурсом і модернізації (СУНРМ) **Дмитро Михида**.

Ще один напрямок в управлінні старінням кабелів - це моніторинг умов їх експлуатації. Якісне проведення моніторингу надзвичайно важливо, оскільки термін продовження експлуатації кабелів безпосередньо залежить від тих умов, в яких він експлуатується.

Результати аналізу виконаних робіт з управління старінням елементів кабельних трас є основоположними для подальшої організації та виконання робіт з продовження терміну експлуатації, сейсмічної кваліфікації та оцінки сейсмостійкості кабелів.

ЮУАЕС, Енергоатом, 21.11.2018

У інформцентрі ЮУАЕС

активно втілюється інформаційно-освітній проект "Nuclear Education"

У рамках інформаційно-освітнього проекту «Nuclear Education» старшокласники загальноосвітніх шкіл, гімназії та ліцею міста енергетиків з екскурсіями відвідують різні об'єкти енергокомплексу. Вони спілкуються з фахівцями.

Продемонструють отримані знання старшокласники під час інтелектуального турніру «Розберемо на атоми», який стане завершальним етапом інформаційно-освітнього проекту «Nuclear Education».

Спираючись на побачене та почуте, вони також зможуть підготувати реферат

та взяти участь у Всеукраїнському конкурсі рефератів «Ядерна енергетика і світ».

Интерфакс-Украина, Бизнес.Цензор.Нет, UA Energy, 21.11.2018

Кабмин утвердил финплан "Турбоатома" на 2019 г. с ростом чистой прибыли на 5%, чистого дохода на 7%

Кабинет министров Украины утвердил финансовый план АО "Турбоатом" (Харьков) на 2019 год с чистой прибылью 798,325 млн грн, что на 4,6% больше аналогичного планового показателя на текущий год.

Согласно пояснительной записке к финансовому плану, чистый доход от реализации продукции ожидается на уровне 2 млрд 736,56 млн грн, что на 7,2% выше планового показателя 2018 года (2 млрд 552,76 млн грн).

В то же время по сравнению с ожидаемыми в 2018 году фактическими показателями планируемая на 2019 год чистая прибыль должна вырасти на 20,3%, чистый доход – на 5,7%.

Запланированная доля экспорта на 2019 год в объеме реализации составляет 37,6% (с учетом экспортных операций, заключенных по курсу 30,5 грн/\$1), что почти соответствует запланированной на текущий год доле (37%).

Ожидается рост себестоимости реализованной продукции на 7% до 1 млрд 598 млн грн по сравнению с планом 2018 года из-за увеличения расходов на сырье и основные материалы, тогда как рост административных расходов на 28% до 132,54 млн грн запланирован, прежде всего, за счет увеличения расходов на оплату труда (60,07 млн грн против 49,76 млн грн на 2018 год).

Согласно пояснительной записке, основные заказчики "Турбоатома" в Украине – АО "Укрэнерго" и НАЭК "Энергоатом", в Казахстане - Евразийская энергетическая компания и АО "Самрук-Энерго" (Казахстан), а также Болгария, Венгрия, Румыния, Индия, страны Латинской Америки.

В числе перспективных направлений, по которым работает "Турбоатом" – поставки оборудования для новых блоков Днестровской ГАЭС (гидроагрегаты №5-7), Каневской ГАЭС, Каховской ГЭС-2; модернизация турбинного оборудования энергоблоков Запорожской, Хмельницкой, Южно-Украинской АЭС.

Кроме того, в числе таких проектов поставка турбинного оборудования для новых блоков АЭС в Индии (6 энергоблоков) единичной мощностью 700 МВт, поставка, монтаж и ввод в эксплуатацию оборудования четырех гидроагрегатов мощностью 600 МВт и поставки двух рабочих колес для Рогунской ГЭС в Таджикистане, поставка турбинного оборудования для энергоблоков АЭС "Козлодуй" в Болгарии и турбинного оборудования для АЭС "Пакш" в Венгрии.

Капитальные инвестиции "Турбоатома" на 2018 год планируются в размере 50 млн грн. (как и в 2018 году).

"Турбоатом" - единственный в Украине производитель турбинного оборудования для гидро-, тепловых и атомных электростанций. География поставок предприятия охватывает 45 стран Европы, Азии, Америки и Африки.

УНИАН, Интерфакс-Украина, Бизнес.Цензор.Нет, 23.11.2018

НКРЭКУ с января-2019 хочет увеличить тариф «Энергоатома» на 0,8% - до 56,19 коп/кВт-ч

Национальная комиссия, осуществляющая госрегулирование в сфере энергетики и коммунальных услуг (НКРЭКУ), с 1 января 2019 года хочет увеличить тариф на отпуск электроэнергии АЭС госпредприятия НАЭК "Энергоатом" на 0,8%

– с действующего 55,76 коп./кВт-ч (54,50 коп./кВт-ч - средний по 2018-му, тогда рост – на 3,1%) до 56,19 коп./кВт-ч (без НДС).

Отпуск электроэнергии АЭС в 2019 году прогнозируется на уровне 77,83 млрд грн, что на 1,1% меньше ожидаемого в 2018-м.

Инвестпрограмму НАЭК на 2019 год комиссия предлагает утвердить в размере 15 млрд 432,059 млн грн (без НДС).

Одобренный комиссией проект постановления о пересмотре тарифов будет вынесен на общественное обсуждение, после – на окончательное утверждение НКРЭКУ.

РАЕС, 23.11.2018

На міжнародній конференції фахівці РАЕС представили актуальні роботи, що проводяться на підприємстві

14-16 листопада в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна відбулась XIV Міжнародна науково-технічна конференція молодих вчених та фахівців «Проблеми сучасної ядерної енергетики», присвячена 25-річчю ГО «Українське ядерне товариство».

Серед фахівців та науковців з різних країн світу участь в заході взяли провідний інженер з ремонту та обслуговування автоматики та засобів вимірювання АЕС цеху теплової автоматики та вимірювань РАЕС **Олександр Лавренчук** та провідний інженер з експлуатації устаткування АЕС відділу головного технолога РАЕС **Павло Кузнєцов**.

Олександр Лавренчук виступив у другій секції з доповіддю «Автоматичне випробування алгоритмів технологічних захистів, блокувань та сигналізації на платформі програмно-технічного комплексу Радій».

Павло Кузнєцов виступив у третій секції з доповіддю «Передумови та перспективи будівництва енергоблоку №5 на майданчику РАЕС».

Енергоатом, 26.11.2018

Рейтинг Energy Intelligence Group: Енергоатом в першій п'ятірці найбільших "зелених" енергокомпаній світу

НАЕК «Енергоатом» увійшов до першої п'ятірки рейтингу «Кращі зелені енергогенерації: Безвуглецеві генеруючі потужності» (Top Green Power Generators: Carbon-Free Generation Capacity). Рейтинг, в який включено 20 найбільших енергогенеруючих компаній світу, був підготовлений Міжнародним інформаційно-аналітичним агентством Energy Intelligence Group в рамках проекту EI New Energy. PDF файл звіту EI New Energy «Green Utilities Report»

В звіті «Огляд зелених підприємств» рейтинг був складений за результатами аналізу діяльності 20 енергокомпаній, виробничі процеси яких не супроводжуються викидами в атмосферу діоксиду вуглецю (CO₂). Серед учасників рейтингу компанії, які експлуатують атомні електростанції, об'єкти гідроенергетики, а також оператори відновлюваних енергогенеруючих потужностей.

Також Енергоатом зайняв 35-е місце в загальному рейтингу «100 кращих «зелених» виробників» (Top 100 Green Utilities). EI New Energy повідомляє, що в рейтинг «100 кращих «зелених» виробників» увійшли підприємства і з вуглеводневими викидами. Основний критерій оцінки - співвідношення встановленої потужності з об'ємом викидів парникових газів.

Урядовий портал, УКРИНФОРМ, УНІАН, Енергореформа, 26.11.2018
**Компанія "Вестінгхауз" готова повністю забезпечувати українські АЕС
 ядерним паливом**

26 листопада Міністр енергетики та вугільної промисловості **Ігор Насалик** зустрівся з представниками компанії «Вестінгхауз». Під час зустрічі мова йшла про забезпечення українських АЕС ядерним паливом.

Представники компанії «Вестінгхауз» запевнили, що компанія має всі технічні і логістичні можливості, щоб вийти на 100-відсоткове забезпечення ядерним паливом усіх енергоблоків українських АЕС. Наразі компанія здійснює постачання на 6 енергоблоків АЕС типу ВВЕР-1000, а третій енергоблок Южно-Української АЕС повністю перейшов на паливо компанії «Вестінгхауз».

Також важливим кроком для посилення енергетичної безпеки стало будівництво Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива у співпраці з компанією «Холтек Інтернешнл».

Сторони обговорили розширення співпраці щодо участі компанії у будівництві заводу з виробництва ядерного палива в Україні з використанням технології «Вестінгхауз» та впровадження проекту «Енергоміст: Україна – Європейський Союз».

Енергоатом, ЗАЕС, УКРИНФОРМ, 27.11.2018

В Баку пройшло засідання головних інженерів АЕС України

74-та рада технічних керівників атомних станцій та інших відокремлених підрозділів ДП «НАЕК «Енергоатом» пройшла в столиці Азербайджану, де розташовані підприємства групи компаній АТЕФ - виробника трансформаторів та іншого силового електричного обладнання.

АТЕФ виграла торги з поставки (за кредитні кошти ЄБРР) сухих трансформаторів для 4-х блоків ВП ЗАЕС - з третього по шостий. Такі трансформатори для атомних станцій в Україні не виробляються.

Під час проведення ради технічні керівники побачили виробничі потужності АТЕФ, ознайомилися з поточними і перспективними можливостями підприємств, які входять у цю групу.

«Підприємство прогресивне, швидко вдосконалюється, проблеми аналізують і роблять висновки. Спілкування з керівництвом і представниками АТЕФ показало, що це дійсно розвинута компанія, яка має майбутнє», - констатує головний інженер Запорізької АЕС **Дмитро Сабадін**.

Ключовою вже традиційно була тема підвищення потужності енергоблоків АЕС до 101,5% від номінальної.

Загалом такі наради дуже важливі, оскільки на них вирішується багато актуальних для атомних станцій та інших підприємств Компанії питань.

Енергоатом, 29.11.2018

Президент Енергоатома зустрівся

з генеральним директором узбецького Узатома

Президент НАЕК «Енергоатом» **Юрій Недашковський** та генеральний директор узбецького Агентства з розвитку атомної енергетики «Узатом» **Журабек Мирзамахмудов** обговорили перспективи співробітництва. Зустріч відбулась у

центральному офісі Енергоатома 28 листопада за участі Надзвичайного та Повноважного посла Республіки Узбекистан в Україні **Алішера Абдуалієва** та голови правління АО «Київський науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут «Енергопроект» **Юрія Малахова**.

Юрій Недашковський привітав узбецьких колег: «Ми вітаємо плани Узбекистану з розвитку атомної енергетики та будівництва першої в країні атомної електростанції. Сподіваюсь, що досвід Енергоатома у сфері створення національної інфраструктури з обслуговування та експлуатації атомних електростанцій буде цікавим для Узбекистану».

Він також наголосив, що Енергоатом єдиний в світі оператор реакторів типу ВВЕР-1000, який має двох постачальників свіжого ядерного палива.

Генеральний директор Узатома **Журабек Мирзамахмудов** подякував главі Енергоатома за організацію ознайомчого візиту узбецької делегації на Хмельницьку АЕС та відзначив зацікавленість у співробітництві з українськими фахівцями в сфері розвитку атомної енергетики Узбекистану.

В рамках українсько-узбецької співпраці, в подальшому, планується стажування та підготовка в Україні кадрів для АЕС Республіки Узбекистан. Вже розпочато співпрацю із Київським науково-дослідним та проектно-конструкторським інститутом «Енергопроект», фахівці якого беруть участь у виборі майданчика для узбецької атомної електростанції.

Інформація на цю тему – ХАЕС, 28.11.2018 «Хмельницьку АЕС відвідали представники Республіки Узбекистан».

Укринформ, 29.11.2018

Наявність двох постачальників позитивно вплинула на ціну палива для АЕС

Наявність двох постачальників свіжого ядерного палива для ДП «НАЕК «Енергоатом» позитивно впливає на ціну та створює конкуренцію між компаніями.

Про це заявив президент НАЕК «Енергоатом» **Юрій Недашковський**, повідомляє прес-служба компанії.

«Ми виконали надзвичайно складну роботу з диверсифікації джерел постачання свіжого ядерного палива і сьогодні вже до 6 з 15 енергоблоків українських АЕС завантажено паливо американської компанії Westinghouse. Наразі Енергоатом та Westinghouse працюють над розширенням постачання палива і на інші українські енергоблоки. **Наявність двох постачальників гарантує Енергоатому надійне забезпечення ядерним паливом, а справжня конкуренція між виробниками позитивно відбивається на якості та вартості паливних збірок**», - сказав Недашковський.

Він наголосив, що Енергоатом - єдиний у світі оператор реакторів типу ВВЕР-1000, який має двох постачальників свіжого ядерного палива.

Крім того, нагадав Ю. Недашковський, для зниження залежності від Російської Федерації Енергоатом проводить будівництво Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива з українських АЕС.

ЗАЕС, 29.11.2018

ЗАЕС: Контроль внутрішнього опромінення - важлива частина індивідуального дозиметричного контролю персоналу

В рамках модернізації систем радіаційного контролю на Запорізьку АЕС

прибуло нове обладнання - скануючий спектрометр випромінювання людини.

Спектрометр призначений для контролю внутрішнього опромінення персоналу в якості складового елементу індивідуального дозиметричного контролю на АЕС. За його допомогою можна отримувати інформацію про фактичні рівні вмісту і надходження радіонуклідів, дати оцінку доз внутрішнього опромінення персоналу, а також своєчасно виявити найбільш радіаційно-небезпечні види робіт.

Нове обладнання дозволить вимірювати в тілі людини активність не чотирьох гамма-випромінюючих радіонуклідів, як це здійснюється на наявному устаткуванні, а цілих вісімнадцяти. Контроль внутрішнього опромінення - важлива частина індивідуального дозиметричного контролю, яка є невід'ємною складовою для збереження здоров'я персоналу.

UAenergy.org, 29.11.2018

Україна виробила уранового концентрату майже на 2,5 млрд гривень

У жовтні 2018 року ДП "Східний гірничо-збагачувальний комбінат" (Східний ГЗК) видобув 67,728 тис. тонн уранової руди, яку переробив у 64,3 тонн уранового оксидного концентрату. Вартість уранового концентрату склала 188,849 млн грн. Таку інформацію розкрило Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

За 10 місяців 2018 р. Східний ГЗК видобув більше 574,8 тис. т уранової руди. Виробництво уранового концентрату склало 868,9 т, на суму 2,443 млрд грн.

Міністерство очікує, що в 2018 році ГЗК виробить 1,501 тис. тонн уранового концентрату, а у 2019 році зможе повністю забезпечити потреби українських атомних електростанцій (АЕС) і виробить 2,48 тис. тонн концентрату.

СхідГЗК - єдине в Україні та найбільше в Європі підприємство з видобутку та переробки уранової руди. Розташоване поблизу міста Жовті Води, Дніпропетровська область.

Внутрішнє виробництво уранового концентрату в Україні не покриває щорічні потреби українських АЕС, які становлять близько 2,4 тис. тонн.

НАСЛІДКИ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 22.11.2018

ЧАНДУ створила Чорнобильську координаційну раду

21 червня 2018 року у Верховній Раді України на розширеному засіданні Правління Чорнобильської асоціації народних депутатів України (ЧАНДУ) було прийнято рішення про створення координаційної ради чорнобильських громадських та благодійних організацій, яка буде діяти при ЧАНДУ.

Рада створена з метою об'єднання зусиль у захисті прав та інтересів чорнобильців, у тому числі зважаючи на Рішення Конституційного Суду України від 17.07.2018 № 6-р/2018 про відновлення законних соціальних гарантій чорнобильцям, а також для забезпечення ефективної конструктивної взаємодії чорнобильської громадськості з органами державної влади та місцевого самоврядування.

16 листопада відбулися організаційні збори, на яких обговорено актуальні

завдання з відстоювання прав чорнобильців, а також обрано керівництво Чорнобильської координаційної ради:

голова — **Олександр Рябека**, голова громадської організації «Афганці Чорнобиля», народний депутат України п'ятого і шостого скликань;

заступники голови:

Володимир Яценко — віце-президент Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Союз Чорнобиль України», заступник співголови ЧАНДУ, народний депутат України першого-третього скликань;

Петро Шатковський — член Редакційної колегії Міжнародної інформаційної агенції «Вектор ньюз», перший заступник Голови Служби безпеки України (2000—2003, 2012—2013 роки), заступник секретаря апарату Ради національної безпеки і оборони України (2003—2004 роки), генерал-полковник Служби безпеки України;

Микола Радченко — голова правління Всеукраїнської громадської організації «Спілка учасників та ветеранів ядерних випробувань і військових навчань з використання ядерної зброї».

До складу Чорнобильської координаційної ради увійшли керівники та уповноважені представники 18 громадських організацій чорнобильців.

<http://www.golos.com.ua/article/310367>

РІЗНЕ

RT, ABC, 16.11.2018

В Іспанії підтвердили плани по закриттю АЕС до 2028 года

Іспанський державний секретар по енергетиці **Хосе Домингес** заявив, що влади Іспанії розраховують до 2028 року закрити діючі в країні атомні електростанції. По його словам, влади країни не намерені продовжувати ліцензії атомних електростанцій, коли термін їх експлуатації досягне 40 років. В зв'язі з цим сім реакторів, які зараз діють на території Іспанії, будуть відключені в період між 2023 і 2028 роками.

«Ми будемо вести переговори, щоб закриття проходило в узгодженні з підприємствами і послідовно, з гарантіями для наступного демонтажу», — сказав він.

Західна інформаційна корпорація, 16.11.2018

У Китаї термоядерний реактор досяг температури в шість разів більшої, ніж є на Сонці

На цьому тижні вчені оголосили, що реактор експериментального надпровідного токамака (Experimental Advanced Superconducting Tokamak, EAST) в Хефей нарешті досяг температури, що перевищує 100 мільйонів градусів Цельсія, поставивши рекорд для технології термоядерного синтезу, і наблизив нас до нової епохи в енергетиці, пише *naked-science*.

Отримання величезних обсягів енергії, що вивільняється при об'єднанні атомів, справа нелегка. Для успішного об'єднання цих частинок необхідно або сильно притиснути їх один до одного, або зіштовхнути на дуже високих енергіях. Інститут фізичних наук в Хефей і Китайська академія наук показали, що таке зіткнення реально.

Для досягнення такого процесу на Землі необхідна піч, яка приблизно в сім разів гарячіше, ніж в надрах Сонця. Потім потрібно утримувати цей водневий бульйон в одній точці досить довго, щоб він міг виробляти енергію.

Якщо досягнути цього, то результат буде неймовірним.

Вчені експериментували з різними технологіями, які могли б призвести досить тепла для досягнення ядерного синтезу. Токамаки китайського EAST використовують магнітні поля, вироблені рухомою плазмою. Це робить її менш стабільною, але дозволяє фізикам проводити більш високоенергетичні експерименти.

З моменту спорудження в 2006 році реактор EAST називали «штучним сонцем». І тепер, схоже, він дійсно заслужив це звання.

Sinoatom.ru, 19.11.2018

Проект CAP-1400 получил одобрение

в комиссии по национальному развитию и реформам Китая

Проект CAP-1400 прошёл в Китае важную стадию разрешительного процесса. Своё согласие на строительство двух первых блоков с этими реакторами выдала комиссия по национальному развитию и реформам (NDRC). Соответствующее решение комиссия приняла на заседании 2 ноября 2018 года.

Свои выводы комиссия передала для окончательного рассмотрения в Госсовет КНР. Именно за этим органом остаётся последнее слово при принятии решений о строительстве атомных энергоблоков.

Компания SNPTC, входящая в состав корпорации SPIC, готова приступить к заливке первого бетона на площадке "Shidaowan" этой зимой. Однако она сможет сделать это только после соответствующего решения Госсовета КНР.

«ДЕНЬ», 22.11.2018

Про політику пам'яті та... «Північний потік-2»

Історик Вільфрід ЇЛЬГЕ: «Німеччина може робити більше, щоб реалізувати свою історичну відповідальність перед Україною»

Фрагменти із інтерв'ю Вільфріда Їльге, історика і експерта зі Східної Європи в Німецькій раді з міжнародних відносин

Пертер Савіцкі, спеціально для «Дня»

— Зв'язки між Україною та Німеччиною сильно зміцнилися за останні кілька років. Головним чином цьому сприяла незаконна анексія Росією Криму та триваюча підтримка агресії сепаратистів на сході України. Всі з цих подій серйозно сколихнули європейський безпековий порядок. Німеччина вважається надійним партнером всередині НАТО та ЄС, який строго звертає увагу на норми світового порядку, засновані на правилах...

Росія дуже порушила ці принципи, таким чином створюючи серйозні безпекові ризики, які Німеччина не готова прийняти...

Усе більше і більше німецьких політиків, навіть з близькими зв'язками з Росією, розчаровані нинішнім станом подій у Східній Україні. Берлін підтримує Мінські угоди та водночас підтримує шлях України щодо внутрішніх реформ. Фактично, останній розвиток подій допоміг посилити двосторонні відносини до ступеня, небаченого з часів відновлення незалежності України з 1991 року.

— До 2014 року німецька політика щодо України постійно була в підпорядкуванні відносин Німеччини з Москвою, загалом апелюючи до російських

інтересів в Україні.

Ба більше, Німеччина інституціоналізувала своє зобов'язання перед Україною, утворивши підрозділ із українських справ у міністерстві закордонних справ. Німецький уряд також відіграє ключові роль у прощтовхуванні реформ децентралізації, забезпечуючи фінансову допомогу та експертизу.

— З одного боку, німецька сторона переважно розчарована швидкістю, з якою українські лідери імплементують реформи, необхідні для ліквідації корупції та вдосконалення роботи судової влади, незважаючи на значний прогрес. З іншого боку, існують українські голоси, які ставлять під сумнів прагнення Німеччини та Європи підтримати країну в військовому конфлікті.

Проект газопроводу «Північний потік-2» є найбільш значним прикладом у цьому відношенні. Для України це ризик втратити 2 млрд доларів щорічно за транзит газу. На додачу до економічних ризиків є усвідомлена політична загроза. Україна вважає, що «Північний потік-2» збільшить імовірність російських військових атак на українську територію. Українські та західні експерти надалі аргументують, що проект розділяє сам ЄС враховуючи його негативний вплив на балтійський регіон і такі країни, як Польща. **Ось чому Німеччина не насолоджується безмежною довірою в її зобов'язаннях по українських питаннях.**

Нещодавня поведінка Росії — анексія Криму, напружена ситуація в Азовському морі — стали доказами її схильності порушувати існуючі домовленості. Проте оскільки необхідні дозволи на проект уже були надані, існують сумніви щодо того, що Берлін вийде з проекту.

— Історичні стереотипи «процвітають», коли політичні відносини натягнуті, як наприклад, у разі «Північного потоку-2». Скептицизм України щодо цього проекту базується також на її досвіді в Другій світовій війні.

Проте я вважаю, що існує відчутна зміна в баченні Німеччиною України. Все більше та більше політичних зацікавлених сторін прийшли до розуміння, що більшість в Україні хоче, щоб до їхньої країни ставилися, не як до російської іграшки, а як до самостійного актора, орієнтованого на ЄС.

— Нещодавні книжки Тімоті Снайдера щодо історії ХХІ ст. серйозно допомогли зрозуміти важливість України, яка була одним зі значних місць, де чинилися злочини Другої світової війни. Це дуже важливо, особливо для Німеччини, адже історіографія щодо Другої світової війни впродовж тривалого часу головним чином фокусувалася на Росії, нехтуючи диференційованим поглядом на такі радянські нації, як Україна.

Не заглиблюючись у деталі, очевидно, що Україна з її багатими чорноземами була центральним об'єктом завоювань нацистів, на додаток до індустриальних зон у балтійському регіоні та кавказьких нафтових родовищ. Німецька політика знищення переважно була спрямована на євреїв, що зробило Україну центральною сценою Голокосту. Іншою цільовою нацією були «великі росіяни», яких також розглядали, як «недолюдську расу». Тож нам треба бути конкретними, коли доходить до пам'яті про жертв окупаційної політики Гітлера.

— Головним чином... Німеччина має стояти на боці України в час зовнішніх загроз. Федеральний уряд повинен залишатися вірним Мінським угодам і допомогти досягти мирного розв'язання конфлікту на Сході України, що повністю відновить її територіальну цілісність. Зняття санкцій проти Росії повинне стати опцією лише коли Москва очевидно виконає свої зобов'язання щодо угоди.

<https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planety/pro-polityku-pamyati-ta-pivnichnyy-potik-2>

Atominfo.RU, 21.11.2018

МАГАТЭ заключило контракты для банка НОУ

МАГАТЭ заключило контракты на приобретение партии низкообогащённого урана для банка НОУ в Казахстане с компаниями "Казатомпром" и "Orano Cycle".

Контракты были заключены 16 ноября 2018 года, как следует из записи в системе закупок ООН. Их стоимость не разглашается, так как МАГАТЭ не имеет права оказывать влияние на ситуацию на урановых рынках.

В записи также не уточняются сферы ответственности поставщиков, но очевидно, что казахстанская компания предоставит природный уран, а французская осуществит работы по его обогащению.

Всего в банке НОУ на территории Казахстана будет храниться 90 тонн урана реакторного обогащения.

EIR Center, 21.11.2018

У Великобританії сталася аварія на АЕС. Троє госпіталізовані

Троє співробітників АЕС Хейшем, розташованої на північному заході Англії, госпіталізовані після аварії на станції.

«Під час інциденту, який в даний час взято під контроль, не було ризику для громадськості. Буде проведено повне розслідування причини події. Безпека — наш головний пріоритет, і ми будемо розслідувати, як це сталося, а також переконаємося, що всі необхідні заходи для того, щоб це не повторилося, були зроблені», — повідомили на АЕС.

Аварія сталася на станції в понеділок увечері. Троє співробітників, які отримали поранення, були госпіталізовані.

Довідка. АЕС Хейшем (Heysham nuclear power station) розташована на узбережжі затоки Моркам Ірландського моря поблизу містечка Хейшем в графстві Ланкашир. АЕС складається з двох окремо керованих станцій «Хейшем А» і «Хейшем В» — по два реактори типу АGR. Реактори, що працюють на станції, оснащені сучасними системами газового охолодження.

Нагадаємо, що в Японії суд відхилив вимогу жителів зупинити реактор АЕС «Іката».

AnalitikaUA.net, 22.11.2018

Армения ведет переговоры с международными инвесторами для строительства новой АЭС

Армения ведет переговоры с международными инвесторами для строительства новой АЭС. Об этом на пресс-конференции заявил и.о. министра энергетических инфраструктур и природных ресурсов Армении **Гарегин Баграмян**.

По его словам, конкретные предложения поступают от российских, французских и китайских инвесторов.

Он добавил, что с соответствующим докладом армянская сторона выступит на очередном заседании Совета управляющих МАГАТЭ (28 ноября)

«С российской стороной в данный момент никаких переговоров не ведется на предмет поддержки строительства в Армении новой атомной электростанции», - сказал Баграмян в ответ на ремарку о том, что и.о. премьер-министра Армении **Никол Пашинян** надеется на содействие России в этом вопросе.

РБК-Украина, Интерфакс-Украина, Зеркало недели, Украинские новости, 27.11.2018

Франция закроет 14 ядерных реакторов к 2035, - Макрон

Франция должна закрыть 14 ядерных реакторов к 2035 году. Об этом заявил президент Франции **Эммануэль Макрон**.

В частности, по словам Макрона, Франция закроет 14 ядерных реакторов из 58 до 2035 года. Данный срок на 10 лет больше, чем обещал его предшественник **Франсуа Олланд**, который говорил о сокращении производства электроэнергии на АЭС на половину до 2025 года.

Отметим, Франция получает около 75% электроэнергии на свои нужды от 19 атомных станций. По словам Макрона, в стране намерены перейти на возобновляемые источники энергии, чтобы предотвратить влияние на глобальное потепление.

Mind.kiev.ua, 27.11.2018

Польша планує до 2033 року запустити свою першу атомну електростанцію

Згідно з проектом енергетичної політики Польщі, перша атомна електростанція потужністю у 1,0-1,5 ГВт в країні буде введена в експлуатацію до 2033 року, повідомляє World Nuclear News.

Міністерство енергетики Польщі заявило, що цей документ є «відповіддю на найважливіші проблеми польської енергетики на найближчі десятиліття, і визначає напрям розвитку енергетичного сектору, включно із задачами, які необхідно реалізувати в короткочасній перспективі».

Ця політика направлена на скорочення долі вугілля в енергетичному балансі Польщі з 80% на теперішній момент до 30% до 2040 року. Згідно з планом, до 2020 року на відновлювані джерела енергії припадатиме 21% енергії.

Згідно із графіком, до кінця цього року треба буде розробити модель фінансування проекту з будівництва АЕС, в той час як зміни до польського законодавства мають бути внесені наступного. Вибір місця для першого заводу буде зроблено в 2020 році, а вибір технологій та головного підрядника в 2021.

Перший завод – потужністю від 1,0 до 1,5 ГВт – буде завершено до 2033 року. До 2043 року планується ввести в дію ще до 20 реакторів із загальною потужністю 6-9 ГВт.

EUAXIS, 27.11.2018

Представители 25 стран обсудили вопросы о восприятии атомной энергетики в обществе

В штаб-квартире МАГАТЭ состоялось международное совещание, посвященное выбору площадок для пунктов хранения радиоактивных отходов и об отношениях с общественностью по данному вопросу. В совещании приняли участие 95 человек – мэры городов, местные депутаты, представители общественных организаций – из 25 стран мира. Все они рассказывали о собственном опыте отношений с общественностью в вопросе о выборе места для объектов обращения с РАО и других атомных объектов.

Председательствовал на совещании и выступил со вступительным словом заместитель генерального директора МАГАТЭ **Михаил Чудаков**. По его словам, недостаточно того, чтобы сами атомщики были уверены в безопасности ядерных технологий, необходима также систематическая работа по созданию и поддержанию

атмосферы доверия к атомной энергетике, способной решить экологические проблемы, в т.ч. задачу борьбы с глобальным потеплением.

— Все знают, что у нас есть АЭС и что в результате ее деятельности образуются радиоактивные отхода. Почему же мы должны скрывать это? — говорил мэр города Борселе в Нидерландах **Гербен Дикстерхус**.

По его словам, некоторые части этих объектов открыты для публики, там даже иногда проводятся художественные выставки и другие культурные мероприятия. По словам мэра, такая степень прозрачности вызывает доверие к атомной индустрии со стороны населения.

По словам **Дэвида Мура**, заместителя мэра британского города Коупленд, находящегося поблизости от ядерного центра в Селлафилде (графство Камбрия), в этой местности уже 15 лет функционирует централизованный пункт хранения РАО, что в конечном итоге позволило местной общественности стать одними из самых компетентных людей в вопросах, касающихся обращения с РАО.

Общее мнение, прозвучавшее во многих выступлениях, состояло в том, что невозможно разработать один общий план мероприятий по работе с общественностью, одинаковый для всех стран, но в то же время каждая страна может внести свои идеи, которые могут быть восприняты и другими. При этом, хотя местные условия различаются, из общего опыта всегда есть смысл сделать общие выводы.

По итогам совещания МАГАТЭ планирует обобщить высказанный опыт и издать итоговые рекомендации по работе с населением и органами местного самоуправления в виде отдельного сборника.

Підготовлено Науково-технічною спілкою енергетиків та електротехніків України

Віце-президент,
Голова Виконкому НТСЕУ

О. Дупак

Адреса: 01001, Київ, аб.скр.142
01601, Хрещатик, 34, каб. 620
Телефакс (044) 278-43-07
ntseu@mev.gov.ua
<http://www.ntseu.net.ua>